

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOSOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

OBOR: DĚJINY VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

ŽIVOT A DÍLO MALÍŘE KARLA ŽÁDNÍKA (1847–1923)

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Barbora Komárková

Vedoucí diplomové práce: doc. PaedDr. Alena Kavčáková Dr.

OLOMOUC 2014

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením
doc. PaedDr. Aleny Kavčákové Dr. Použila jsem pouze uvedené prameny a literaturu.

V Uherském Hradišti dne 27. června 2014

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mi poradili a pomohli překonat veškeré strasti spojené s psáním mé bakalářské práce. Zejména své vedoucí práce, doc. PaedDr. Aleně Kavčákové Dr., za její laskavost, trpělivost a podnětné rady. Také děkuji PhDr. Iloně Tunklové z GVU Hodonín, Bronislavě Rokytové z PNP Praha, PhDr. Blance Rašticové z SM UH, Mgr. Gabriele Pelikánové z GVU Ostrava, Bořku Žižlavskému z Buchlovic, kostelníku Rostislavovi Králíkovi z Buchlovic, PhDr. Mgr. Tomáši Černušákovi, Ph.D. z MZA Brno, Mgr. Ivaně Kubičkové ze SOKA Olomouc, Martě Konířové z Muzea Jana Amose Komenského v Přerově, Ivaně Šupkové a Barboře Kulhavé ze SZ Buchlovice, Libuši Mikulové ze SH Buchlov, Mgr. Magdaleně Čoupkové ze SOKA Uherské Hradiště, Mgr. Ivetě Mátlové z Odborné knihovny SM UH a Mgr. Taťáně Součkové. Největší dík však patří mé mentorce Mgr. Marii Martykánové z GSM UH, která si na mě vždy udělala čas a také mým rodičům za podporu a rady.

Obsah

1. Úvod	5
2. Přehled bádání	7
3. Životopis	13
4. Tvorba	20
4. 1 Ilustrace (1873 – 1882)	20
4. 2 Studie zvířat a rostlin pro učebnice	24
4. 3 Krajina (1872 – 1. čtvrtina 20. století)	27
4. 4 Studie koní	31
4. 5 Národopis (1874 – konec 19. století)	32
4. 6 Návrhy na výzdobu interiérů	36
4. 7 Portréty (1877 – 1921)	38
5. Závěr	43
6. Summary	45
7. Katalog	46
8. Prameny – seřazené abecedně	83
9. Literatura – seřazená abecedně	84
10. Internetové zdroje	89
11. Literatura o Karlu Žádníkovi – seřazená chronologicky	90
12. Seznam vyobrazení	93
13. Seznam vyobrazení na CD	93
14. Textová příloha – seznam výstav	94
15. Obrazová příloha	95
16. ANOTACE	114

1. Úvod

Karel Žádník, působící zejména v druhé polovině 19. století a v prvních dvou desetiletích století dvacátého, byl všestranným umělcem, což dokazuje četné množství dochovaných kreseb, maleb a ilustrací. I když se z počátku uplatnil zejména v zahraničí, velkou část svého života prožil na jihovýchodní Moravě. Proto bývá často označován jako „malíř Slovácka“. Žádník sice nebyl členem žádného výtvarného uskupení, ale v jeho tvorbě nalzáme podněty rozličné povahy.

Předmětem této práce je tedy život a dílo malíře Karla Žádníka. Téma je zpracováno, protože o tomto malíři nebyla dosud publikována žádná ucelená monografie.

Pro bližší poznání malířova života je zapotřebí prostudovat potřebnou literaturu a zejména písemné prameny, díky nimž lze posuzovat Karla Žádníka.

Písemné prameny týkající se tohoto umělce se nalézají v Pozůstalosti Karla Žádníka ve Slováckém muzeu v Uherském Hradišti (dále jen SM UH), dále v Národním památkovém ústavu, územní památkové správě v Kroměříži (dále jen NPÚ ÚPS Kroměříž), ve Státním okresním archivu v Uherském Hradišti (dále jen SOkA Uherské Hradiště), Státním okresním archivu v Olomouci (dále jen SOkA Olomouc) a v Moravském zemském archivu v Brně (dále jen MZA Brno). Tyto prameny obohacují biografii malíře.

Veškerá nalezená a zdokumentovaná díla pocházejí ze sbírek České republiky. Především ze sbírky SM UH, Galerie výtvarného umění v Hodoníně (dále jen GVU Hodonín), Galerie výtvarného umění v Ostravě (dále jen GVU Ostrava), Státního hradu Buchlov (dále jen SH Buchlov), Státního zámku Buchlovice (dále jen SZ Buchlovice), kostela sv. Martina v Buchlovicích a z kaple sv. Barbory rovněž z Buchlovic. Na reprodukcích děl je možno analyzovat osobité prvky jeho tvorby.

Pro přehlednost je práce rozdělena do tří kapitol. V první kapitole – Přehled bádání – jsou chronologicky seřazeny nejdůležitější písemné zmínky o osobě a díle malíře. Druhá kapitola je zaměřena na biografii umělce, která vychází ze studia dosud publikované literatury o autorovi. Tato kapitola se také opírá o písemné prameny, například o Školní vysvědčení, Imatrikulační dekret atd. Žádníkovu tvorbu

přibližuje třetí kapitola, rozdělená do sedmi podkapitol dle námětové stránky. Tyto jsou pro větší přehlednost mnohdy také časově vymezeny. V jednotlivých podkapitolách jsou srovnávána Žádníkova díla s díly jeho předchůdců či současníků, čímž dochází k zasazení autora do kontextu doby, v níž působil.

Práci doplňují textové a obrazové přílohy. Do textových příloh je zařazen seznam malířových děl vytvořený na základě zdokumentovaných prací autora, které jsem našla v příslušných institucích. Na výčet Žádníkových prací navazuje seznam výstav založený na literatuře a katalozích. Nechybí zde ani seznam veškeré literatury a písemných pramenů, které se týkají tohoto umělce. Obrazové přílohy tvoří dobové fotografie získané z NPÚ ÚPS Kroměříž a z Pozůstalosti Karla Žádníka z SM UH. Dále jsou zde prezentovány reprodukce malířových děl, které byly vyfotografovány v příslušných institucích.

2. Přehled bádání

František Kretz¹ psal o Žádníkovi jako první. Jeho stať byla součástí *Almanachu Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně* z let 1924 - 1925.² Autor ve své stati připomněl důležité události malířova života a více se zaměřil na jeho ilustrátorskou činnost.³ Na rozdíl od jiných článků se nezvykle vyjádřil k přijetí malíře na vídeňskou Akademii. Také předložil výčet několika Žádníkových děl, které byly reprodukovány v časopise *Světazor*.⁴ Nicméně text chybně uvedl rok narození Karla Žádníka, a to 1849 namísto 1847.

V roce 1947 zmínil Josef Pospíšil⁵ Žádníka v souvislosti s jeho prací pro kostel sv. Martina v Buchlovicích.⁶ Mimo jiné se autor článku věnoval osobnostem umělecké scény, které ovlivnily tohoto malíře. Poukázal na malířovu všestrannost tím, že uvedl další odvětví, jimiž se zabýval, a na několika malířových pracích se pokusil charakterizovat jeho styl. Jméno Karla Václava Klíče⁷ bylo v tomto textu napsáno chybně. Nejednalo se o A. Klíče, jak uvádí Pospíšil.

Popsat a definovat malířův styl se pokusil i Jaroslav B. Svrček v publikaci, která vyšla se souběžně probíhající kolektivní výstavou v Bratislavě.⁸ Malířská díla, která byla vystavena, zařadil autor na závěr textu. V Žádníkově případě se jednalo o tři práce.⁹ Na výstavě byla také prezentována díla například Mikoláše Alše a Karla Wellnera.¹⁰

¹ František Kretz (1859 – 1929) byl sběratel, novinář, národopisec, zakladatel a první ředitel SM UH. Viz Romana Habartová a kol., *František Kretz (1859 – 1929) – sběratel, národopisec, novinář*, Uherské Hradiště 2009., s. 25.

² Stať Františka Kretze vznikla jako vzpomínka na nedávno zesnulého Karla Žádníka. Viz František Kretz, Karel Žádník (Vzpomínka posmrtná), in: Roman Havelka – František Hoplíček – Oldřich Koblížek, *Almanach Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně*, Hodonín 1924 – 1925, s. 36 - 41.

³ František Kretz dokonce uvedl konkrétní názvy časopisů, do kterých Žádník přispíval svými ilustracemi. Viz Tamtéž, s. 36.

⁴ Například dílo *Syn Tater*, po 1890. Viz *Světazor* XXI, 1887, s. 284.

⁵ Josef Pospíšil, *Výtvarné umění v našem okrese, Vlastivědný sborník okresu Uherskohradištského I*, 1947, s. 31 - 36.

⁶ Karel Žádník, *Svatý Martin dělící se se žebrákem o plášť*, 1921 – 1922 (?), olej, dřevo, 150 x 160 cm, neznač., kostel sv. Martina v Buchlovicích.

⁷ Karel Václav Klíč (1841 – 1926) byl Žádníkův přítel. Díky Klíčovi mohl Karel Žádník spolupracovat s mnohými humoristicko-satirickými časopisy a také spolu vynalezli grafickou techniku. Viz Marie Martykánová, *Známý i zapomínaný Karel Žádník, Malovaný kraj* XXXIV, 1998, č. 6, s. 40.

⁸ Výstava se konala ve Slovenské národné galérii v Bratislavě roku 1956. Viz Jaroslav B. Svrček, *Moravský l'ud a kraj inšpiračným zdrojom výtvarného umenia*, Bratislava 1956, s. 5.

⁹ Jde o díla *Venkovská svatba*, 1881, tempera, kartón, 34 x 48 cm, znač. vlevo dole: K. Žádník 881, SM UH. – *Trh v Uherském Hradišti*, 1881, tempera, kartón, 34 x 53 cm, znač. vpravo dole: Žádník 81, SM

Nejdůležitějším písemným zdrojem o Žádníkovi je monografická studie¹¹ Rajmunda Tománka¹² z roku 1967. Ten se s pomocí Štěpána Ježe¹³ pokusil zrekonstruovat život Karla Žádníka a doplnit jej o malířovy práce. Dnes však není známo, kde se rukopis nachází, a proto jsem do něj ani já nemohla nahlédnout.¹⁴

Roku 1972 byla publikována recenze Vlastimíra Jelínka¹⁵ při příležitosti pořádané retrospektivní výstavy s názvem *Z prací malíře Karla Žádníka* v SM UH. Výstava se konala při příležitosti 125. výročí malířova narození a představila jeho stěžejní díla (kresby i malby), zapůjčená Rajmundem Tománkem.¹⁶ Autor si ve své recenzi dovilil zasadit Žádníka do kontextu doby, v níž působil, a naznačil jeho předchůdce a pokračovatele.¹⁷

K retrospektivní výstavě *Z prací malíře Karla Žádníka* se také vyjádřil Josef Karel Boček ve svém článku z roku 1972.¹⁸ Tento článek byl důležitý, protože upřesnil některé údaje z malířova života, autor například uvedl celá jména malířových profesorů na Akademii. Dosud neznámou informací bylo autorovo zjištění, kde malíř bydlel v době svého působení v Buchlovicích.¹⁹

U příležitosti 130. výročí malířova narození se v Galerii Slováckého muzea v Uherském Hradišti (dále jen GSM UH) konala retrospektivní výstava s názvem *Výstava obrazů Karla Žádníka*. K vernisáži výstavy zval článek anonymního autora

UH. – *Děvče u žudra*. 1889, tempera, kartón, 61 x 46 cm, znač. vpravo dole: K. Žádník 889, SM UH. Viz Tamtéž.

¹⁰ Mikoláš Aleš (1852 – 1913) a Karel Wellner (1875 – 1926). Viz Tamtéž.

¹¹ Poprvé tuto monografickou studii představil Neznámý autor, Malíř Slováků, *Rovnost* LXXXII, 1967, č. 169, 15. 7., s. 3. – Později pak Josef Karel Boček, Hradišťské monografie, *Zpravodaj města Uherské Hradiště* VII, 1969, č. 5, s. 8 - 9.

¹² MuDr. Rajmund Tománek (1893 – 1970) byl lékař a sběratel výtvarných děl. Cenná byla i jeho sbírka numismatická a sbírka archiválií. Viz Zdeněk Kadlčík, Významné jubileum uherskohradišťské turistiky, *Zpravodaj města Uherské Hradiště*, 2006, č. 3, s. 12. Viz Rostislav Bartoča, Příteli z nejmilejších, *Zpravodaj města Uherské Hradiště* IX, 1971, č. 1, s. 36.

¹³ Profesor Štěpán Jež, Dr. (1885 – 1970) byl literární a umělecký kritik, národopisný spisovatel a redaktor. Viz František Sečka, Štěpán Jež a Radějov, *Malovaný kraj* XLII, 2006, č. 6, s. 15.

¹⁴ Nicméně práce nedosahuje vědecké úrovně. Informaci poskytla Marie Martykánová, 21. 12. 2013. – Také Jan Sedlák, *Buchlov a Buchlovice*, Brno 1993, s. 108. V této publikaci autor připomněl, že nikdo doposud nezpracoval malířovu tvorbu. Za laický pokus považuje studii Rajmunda Tománka.

¹⁵ Vlastimír Jelínek, Malíř Slovácka – Karel Žádník, *Slovácká jiskra* XXII, 1972, č. 19, 12. 5., s. 4.

¹⁶ Viz pozn. 12.

¹⁷ Vlastimír Jelínek napsal o Žádníkovi ještě dva články, ve kterých neuvedl žádné nové informace. Jde o Vlastimír Jelínek, Malíři Karlu Žádníkovi, *Zpravodaj města Uherské Hradiště* XI, 1973, č. 12, s. 14 - 16. – Týž, Malíř Karel Žádník, *Malovaný kraj* XII, 1976, č. 6, s. 6 - 7.

¹⁸ Josef Karel Boček, Karel Žádník, malíř Slovácka, *Zpravodaj města Uherské Hradiště* X, 1972, č. 6, s. 20 - 22.

¹⁹ Podrobnější informace o Žádníkově bydlišti autor neuvedl.

z roku 1977, ve kterém bylo zmíněno několik informací o umělci a také informace, že vystavená díla - kresby i malby - byla ze sbírek GSM UH.²⁰

Katalog k retrospektivní výstavě s názvem *Výstava obrazů Karla Žádníka* byl vydán v témže roce (1977).²¹ Zahrnoval několik reprodukcí malířových děl,²² které doprovázel text Vlastimíra Jelínka. Ten v textu přibližoval či doplňoval údaje z malířova života a nově poukázal na konkrétní instituce, ve kterých malíř vystavoval.²³ Kromě toho připomněl autor textu malířovu cestu na Slovensko v závěru jeho života. Vybraná a vystavená díla ze sbírek GSM UH představují nejrůznější témata a reprezentují jednotlivá období jeho tvorby. Nicméně na výstavě chyběla některá další stěžejní díla autorovy tvorby.²⁴

V roce 1985 byla vydána publikace Jaroslava Pelikána o stálé expozici GVU Hodonín.²⁵ Součástí této stálé expozice je také jedno malířské dílo Karla Žádníka.²⁶ Text k stálé expozici hodonínské galerie se k tomuto malíři nijak nevyjadřuje, pouze připomenul jeho dílo.

V Muzeu Jana Amose Komenského v Uherském Brodě se v roce 1987 konala kolektivní výstava s názvem *Výtvarné umění Uherskohradištska*. Výstava prezentovala malířské práce Žádníka, ale také Ludvíka Ehrenhafta,²⁷ Joži Uprky²⁸ a dalších, zapůjčené ze sbírek SM UH. K této výstavě se v témže roce vyjádřila Marie

²⁰ Anonymní autor, Na výstavu Karla Žádníka, *Slovácká jiskra* XXVII, 1977, č. 27, 6. 7., s. 3.

²¹ Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů Karla Žádníka* (kat. výst.), Galerie Slováckého muzea v Uherském Hradišti 1977.

²² Na titulní straně katalogu je například *Vlastní portrét*, nedat., olej, plátno, 67 x 51, 5 cm, nezn.č., SM UH, inv. č. 2937.

²³ Například uvedl Dům umělců ve Vídni. Viz Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů* (pozn. 21), nestr.

²⁴ A to především z důvodu, že se díla nacházejí v soukromých sbírkách. Konkrétní příklady chybějících děl autor článku neuvedl. Viz Tamtéž, nestr. – Navíc Vlastimír Jelínek, *Pozoruhodná výstava, Zpravodaj města Uherské Hradiště* XV, 1977, č. 9, s. 14. Článek ocenil bohatost sbírek GSM UH (výstava byla založena na pracích z jejich sbírek, jen dva exempláře z nich nepocházely), některá díla byla představena poprvé. Více se k výstavě nevyjadřuje, o malíři nezmínil nic nového.

²⁵ Jaroslav Pelikán, *Průvodce historií a stálou expozicí*, Hodonín 1985.

²⁶ Karel Žádník, *Žena v klobouku*, 1919, olej, lepenka, 49 x 34, 5 cm, znač. červenou barvou vpravo dole: Žádník 919, GVU Hodonín, inv. č. O-320.

²⁷ Ludvík Ehrenhaft (1872 – 1955) zde byl zastoupen dvěma portréty z roku 1945. Viz Helena Chabičová, *Secesní období v tvorbě malíře Ludvíka Ehrenhafta, Slovácko 1999* XLI, Uherské Hradiště 2000, s. 299. – Marie Martykánová, *Výtvarné umění Uherskohradištska*, *Slovácká jiskra* XXXVII, 1987, č. 19, 13. 5., s. 6.

²⁸ Mezi vystavené práce Joži Uprky (1861 – 1940) patří *Sedící děvče v trávě*, *Žena v červeném šátku a Z pouťi*. Viz Jaroslav Kačer, *Joža Uprka: 1861 – 1940*, Hodonín 2011, s. 76 - 79. – Marie Martykánová, *Výtvarné umění* (pozn. 27), s. 6.

Martykánová.²⁹ Ve svém článku zkratkovitě přibližuje jednotlivé tvůrce, jejichž prezentovaná díla mají dokumentární charakter.

Opět v roce 1987 byla uskutečněna další kolektivní výstava, tentokrát v Severomoravské galerii výtvarného umění v Ostravě, s názvem *Česká kresba 19. století*. Představené kreslířské práce pocházely ze sbírek galerie a jednalo se například o kresby Hanuše Schwaigera,³⁰ Františka Ženíška³¹ a také Karla Žádníka.³² K výstavě byl vydán katalog s textem Viléma Jůzy,³³ který se v něm zaměřil na kresebné práce ze sbírek galerie a na vývoj české kresby. Ačkoliv se na výstavě vyskytly Žádníkovy práce, v textu o něm není nejmenší zmínka.

Retrospektivní výstava, věnovaná výtvarným počínům malířů Cyrila Mandela³⁴ a Karla Žádníka, probíhala od léta do října roku 1988 v GSM UH.³⁵ Výstava s jejich kresbami a malbami připomněla nejen samotné autory, ale také ukázala jejich námětovou a stylovou podobnost.³⁶

Bořek Žižlavský napsal článek o Žádníkovi do *Slováckých novin* v roce 1993.³⁷ V něm poprvé podotkl, kde se nacházel malířův ateliér v době jeho působení v Buchlovicích. Autor dále dodal, že v závěru malířova života (po roce 1920) od něj

²⁹ Marie Martykánová, Výtvarné umění (pozn. 27), s. 6. – Tomuto článku předcházela jiná od Neznámého autora, Výtvarné umění Uherskohradištska, *Rovnost* LII, 1987, č. 108, 12. 5., s. 3. V něm nás autor informoval o výstavě a o umělcích.

³⁰ Hanuš Schwaiger (1854 – 1912). Viz Oldřich Lasák, *Z malířova zápisníku. Vzpomínkové črty na malíře, sochaře a literáty*. Olomouc 1946, s. 7.

³¹ František Ženíšek (1849 – 1916). Viz Jan Baleka, *Výtvarné umění: Výkladový slovník (malířství, sochařství, grafika)*, Praha 1997, s. 429.

³² V Žádníkově případě šlo o dvě práce: Karel Žádník, *Muž z Buchlovic*, 24. listopadu 1876, akvarel, papír, 26, 8 x 19 cm, neznač.; tužkou dole uprostřed: Buchlau, 24. November 1876.; GVU Ostrava, inv. č. Gr-2115. – *Historická alegorie*, druhá polovina 19. století, tužka s akvarelem, papír, 36 x 34, 5 cm, znač. tužkou vpravo dole: Žádník K, GVU Ostrava, inv. č. Gr-2870. Viz Vilém Jůza, *Česká kresba 19. století* (kat. výst.), Severomoravská galerie výtvarného umění v Ostravě 1987.

³³ Viz Vilém Jůza (pozn. 32).

³⁴ Cyril Mandel (1873 – 1907). Viz Ivan Plánka, *Cyril Mandel: výběr z díla* (kat. výst.), Galerie výtvarného umění v Hodoníně 1988.

³⁵ Výstava se konala v tomto roce, aby připomněla 115. výročí narození Cyrila Mandela, který se narodil roku 1873 a 65. výročí úmrtí Karla Žádníka, který zemřel roku 1923. Viz Marie Martykánová, *Díla Cyrila Mandela a Karla Žádníka v Galerii Slováckého muzea, Zpravodaj města Uherské Hradiště XXVI*, 1988, č. 10, s. 8.

³⁶ Viz Marie Martykánová (pozn. 35), s. 8 - 10. Autorka navazuje na své předchozí články, nezmiňuje nové skutečnosti. – Nové poznatky nepřinesl ani článek z roku 1992. Viz Fanek Jilík, *Osobnosti regionu, Zpravodaj města Uherské Hradiště XXX*, 1992, č. 7, s. 18.

³⁷ Bořek Žižlavský, Malíř Karel Žádník, *Slovácké noviny* IV, 1993, č. 9, 3. 3., s. 4. – Další Žižlavského články o Žádníkovi nepřinášejí nové informace. Viz Týž, *Polozapomenutý malíř Slovácka, Chřiby – hory záhad a mýtů XIII*, 2003, č. 74, 17. 9., s. 15. – Týž, Karel Žádník upoutal návštěvníky, *Buchlovský zpravodaj XIV*, 2008, č. 7 - 8, 1. 7., s. 16.

Leopold II. Berchtold³⁸ odkoupil obraz se sv. Martinem pro kostel se stejným zasvěcením v Buchlovicích.³⁹

Karla Žádníka lze nalézt i ve slovnících, například ve slovníku Prokopa Tomana z roku 1993.⁴⁰ V tomto slovníku se poprvé dozvíme o souboru reprodukcí zkusmých otisků malířových ilustrací z Karáskovy galerie v Praze.⁴¹ Mimo tuto zajímavou informaci se heslo v Tomanově slovníku jen opakuje, jelikož vychází z dříve publikovaných textů o malíři.⁴²

V roce 1998 se malířem opět zabývala Marie Martykánová.⁴³ V textu se především zaměřila na soukromí a rodinu Karla Žádníka. Chybně v článku uvedla Žádníkovu úmrtí 29. 12. na místo 26. 12.⁴⁴

Na osobu Karla Žádníka se v roce 2000 zaměřil také Jan Chovanec.⁴⁵ Autor se v kapitole *Podivný pavouk* soustředil hlavně na Žádníka-grafika. Mimo jiné poukázal na malířovy kopie děl, které vytvářel pro své zaměstnavatele z řad šlechty.⁴⁶

Zmínky o tomto malíři také nacházíme ve studentských pracích. Nicméně tyto práce vycházely z literatury o malíři, kterou jsem uvedla v tomto přehledu. Nepřinesly tedy nic podnětného. Zajímavé jsou však důvody, proč tohoto malíře připomenuli. Bohumila Sečkové ve své bakalářské diplomové práci z roku 2008 vzpomíná na autora v rámci „školy Joži Uprky“, tedy ve smyslu umělecko-

³⁸ Leopold II. Berchtold (1863 – 1942). Viz PM [Petr Mašek], heslo Berchtold, in: *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti I, A – M*, Praha 2008, s. 70.

³⁹ Více o obraze v pozn. 6.

⁴⁰ PT [Prokop Toman], heslo Žádník, Karel, in: *Nový slovník československých výtvarných umělců II, L – Ž*, Praha 1993, s. 743 – 744. – Žádníka nalezneme i v dalším slovníku: XX [Neznámý autor], heslo Žádník, Karel, in: *Masarykův slovník naučný: lidová encyklopedie všeobecných vědomostí VII, Š – Ž*, Praha 1933, s. 1043. V něm se však nedozvídáme nové informace, heslo vychází ze stati Františka Kretze (pozn. 2).

⁴¹ Viz Prokop Toman (pozn. 40, 1993), s. 744. Tuto skutečnost jsem prověřila za pomoci Památníku národního písemnictví v Praze, ale tento soubor jím není znám.

⁴² Jedním z uvedených zdrojů slovníkového hesla je stať Františka Kretze (pozn. 2).

⁴³ Viz Marie Martykánová, *Známý i zapomínaný* (pozn. 7), s. 40 - 41. – Tomuto článku předcházela příspěvek týkající se Žádníka, nicméně nepřinesl nové poznatky. Viz Libuše Hanáková, *Osobnosti, Zpravodaj města Uherské Hradiště*, 1997, č. 7, s. 10 – 11.

⁴⁴ Nicméně se domnívám, že jde o překlep. Při našich společných konzultacích o Žádníkovi se v dataci nikdy nezmýlila.

⁴⁵ Jan Chovanec, *Podivný pavouk*, in: Týž, *Květy nepožehnané lásky*, Uherský Brod 2000, s. 13 - 18.

⁴⁶ Například Karel Žádník, *Portrét Ludmily Berchtoldové* (kopie podle Johanna Nepomuka Endera), 1897, olej, dřevo, 63 x 50 cm, znač. červenou barvou vlevo dole: Žádník 97 frei nach Ender, SZ Buchlovice, inv. č. BC 7071.

historickém.⁴⁷ Jan Blahůšek ve své dizertační práci z roku 2010 zmínil Žádníka a příklady jeho děl z hlediska námětového, tedy dokumentárního.⁴⁸ Nakonec Anna Surá ve své magisterské diplomové práci, také z roku 2010, uvedla malíře z pohledu etnologického, tedy dokumentárního.⁴⁹

⁴⁷ Bohumila Sečková, Škola Joži Uprky, in: Táž, *Škola Joži Uprky. Výtvarní umělci moravského Slovácka v první polovině 20. století* (diplomová práce), Ústav hudební vědy FF MU, Brno 2008, s. 17 - 24, zvl. s. 17.

⁴⁸ Jan Blahůšek, Historický přehled obrazové dokumentace tradiční lidové hudby a hudebních nástrojů, in: Táž, *Ikografické doklady lidové hudby na jihovýchodní Moravě. Lidoví hudebníci a jejich hudební nástroje na fotografiích, kresbách a malbách do 30. let 20. století* (dizertační práce), Ústav hudební vědy FF MU, Brno 2010, s. 23 - 56, zvl. s. 42.

⁴⁹ Anna Surá, Malíři Moravského Slovenska v 19. století a na přelomu 19. a 20. století, in: Táž, *Odras tradiční lidové kultury v malířství na jihovýchodní Moravě* (diplomová práce), Ústav evropské etnologie FF MU, Brno 2010, s. 14 - 28, zvl. s. 17 - 18.

3. Životopis

Karel Žádník se narodil 18. července 1847 ve Velké Bystřici nedaleko Olomouce. Jeho otec, Florián Žádník, byl hospodským ve Velké Bystřici, odkud pocházela i jeho matka, Františka.⁵⁰ Karel měl celkem osm sourozenců, z nichž dva – Antonín⁵¹ a Marie⁵² – předčasně zemřeli. U zbylých sourozenců – Anna,⁵³ Josef,⁵⁴ Ignác,⁵⁵ Antonín,⁵⁶ Jan⁵⁷ a František⁵⁸ – jsou nám známa alespoň data jejich narození.

Záhy poté, co nastoupil do obecné školy, kde započal své vzdělání, oba rodiče zesnuli a jejich děti tak byli odkázány na příbuzné.⁵⁹ Ve věku deseti let začal navštěvovat školu měšťanskou, což dokládá dochované vysvědčení z 2. třídy (za druhé pololetí).⁶⁰ Už v této době se u něj projevilo jeho výtvarné nadání.⁶¹

Nicméně ve svém vzdělání pokračoval na střední škole,⁶² nejspíš na gymnáziu, kde mohl získat všeobecné znalosti. Studium, které mělo být uzavřeno maturitní zkouškou, pro něj skončilo předčasně. Nedokončení studia a neabsolvování maturitní zkoušky mu v pozdějším usilování o přijetí na vídeňskou Akademii způsobilo problémy.⁶³

Tato nepříjemná událost ho však nezastavila, a tak se v období od 23. března 1863 do 27. února 1864 stal učněm v knihtiskárně v Brně.⁶⁴ Zde mohl konečně

⁵⁰ SOkA Olomouc, Matrika narozených ve Velké Bystřici (1841 – 1849), Karel Žádník, inv. č. 8139. – Z údaje o Karlově narození také vyplývá, že Františka byla dcerou Josefa Grohmana a jeho ženy Terezie, rozené Langerové.

⁵¹ Antonín se narodil dne 9. ledna 1834 a zemřel 11. května 1834. Viz Tamtéž, inv. č. 8138.

⁵² Marie se narodila dne 4. srpna 1842 a zemřela 17. října 1843. Viz Tamtéž, inv. č. 8139.

⁵³ Anna se narodila dne 4. července 1830. Viz Tamtéž, inv. č. 8138.

⁵⁴ Josef se narodil dne 4. března 1832. Viz Tamtéž.

⁵⁵ Ignác se narodil dne 28. července 1835. Viz Tamtéž.

⁵⁶ Antonín se narodil dne 1. června 1838. Viz Tamtéž.

⁵⁷ Jan se narodil dne 14. května 1840. Viz Tamtéž.

⁵⁸ František se narodil dne 27. ledna 1845. Viz Tamtéž, inv. č. 8139.

⁵⁹ František Kretz (pozn. 2), s. 36. – Josef Karel Boček, Karel Žádník (pozn. 18), s. 20. – Marie Martykánová, Známy i zapomínány (pozn. 7), s. 40. – Bližší informace o tom kdy, kde a jak jejich rodiče zemřeli, popřípadě o jaké příbuzné se jednalo, zatím nebylo zjištěno. Nicméně Marie Martykánová se domnívá, že děti byly rozděleny mezi příbuzné. Informaci poskytla 13. 1. 2014.

⁶⁰ Vysvědčení uvádí jméno Karla Žádníka, místo narození, věk (11 let) a dobrý prospěch. Vysvědčení bylo datováno dnem 17. srpna 1859 a bylo vystaveno hlavní školou v Olomouci. Viz Sbírkový fond SM UH, Pozůstalost Karla Žádníka, Školní vysvědčení, inv. č. H 6655.

⁶¹ Josef Karel Boček, Karel Žádník (pozn. 18), s. 20.

⁶² Vlastimír Jelínek, Malíř Slovácka (pozn. 15), s. 4.

⁶³ Tamtéž, s. 4. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 14.

⁶⁴ To dokládá Sbírkový fond SM UH, Pozůstalost Karla Žádníka, Vysvědčení (osvědčení), inv. č. H 6656. Osvědčení bylo datováno dnem 27. února 1864.

rozvíjet svůj talent a schopnosti. Mimo jiné se v Brně seznámil s Karlem V. Klíčem,⁶⁵ který zde pobýval se svým otcem, Karlem Klíčem starším, od konce roku 1863.⁶⁶ Avšak kontakt spolu navázali až v roce 1869, když bylo Žádníkovi dvaadvacet let.⁶⁷

Karel V. Klíč se věnoval především vydavatelské činnosti. Vydával vlastní politicko-satirické časopisy, nejen u nás, ale i například v Německu.⁶⁸ Díky přátelství s Klíčem mladším mohl Žádník přispívat svými ilustracemi do mnohých humoristicko-satirických časopisů.⁶⁹ Několik ilustrací vytvořil pro časopisy *Veselé listy*⁷⁰ a *Paleček*. V zahraničí svými dílky přispěl do časopisů *Der Floh*,⁷¹ *Humoristische Blätter*,⁷² *Über Land und Meer*⁷³ a *Illustrierte Welt*.⁷⁴ Stejně tomu bylo i v případě časopisu *Borszem Janko*, který společně s Klíčem vydávali v Budapešti.⁷⁵

Společné úsilí věnované ilustrátorské činnosti se jistě projevovalo i v jejich grafických aktivitách. Experimentováním v oblasti grafiky docílili v roce 1870 objevu heliogravury.⁷⁶ Roku 1878 byla tato grafická technika patentována pouze na jméno Karla Václava Klíče.⁷⁷ Karel Žádník nebyl v patentu uveden jako spoluautor a byl odbyt jednorázovou peněžní částkou.⁷⁸

⁶⁵ O Karlu V. Klíčovi více v pozn. 7.

⁶⁶ Karel Klíč st. a jeho syn si chtěli v Brně otevřít litografický závod. Syn si však sám založil fotografický a fotoreprodukční ateliér pojmenovaný „Raffael“ rovněž v Brně. Viz Adolf Hoffmeister, *Karel Václav Klíč. O zapomínaném umělci, který se stal vynálezcem*. Praha 1955, s. 19, 22. – Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů* (pozn. 21), nestr. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 13.

⁶⁷ František Kretz (pozn. 2), s. 36.

⁶⁸ Karel V. Klíč spolupracoval také s dalšími zahraničními časopisy, například v Rakousku.

⁶⁹ Marie Martykánová, *Díla Cyrila* (pozn. 35), s. 9.

⁷⁰ *Veselé listy* vydával K. V. Klíč v Brně. Viz František Kretz (pozn. 2), s. 36.

⁷¹ Satirický časopis *Der Floh* vycházel ve Vídni od konce roku 1868. Do něj přispíval i K. V. Klíč. Viz Adolf Hoffmeister (pozn. 66), s. 31.

⁷² *Humoristische Blätter* vydával K. V. Klíč od roku 1873. Viz Tamtéž, s. 40.

⁷³ František Kretz (pozn. 2), s. 37. – *Über Land und Meer* vycházel ve Stuttgartu v Německu, na což upozorňuje titulní strana časopisu.

⁷⁴ Tamtéž. – Časopis *Illustrierte Welt* vycházel ve Stuttgartu, Lipsku a Vídni, což bylo připomínáno na jeho titulní straně.

⁷⁵ Tamtéž, s. 36 – 37.

⁷⁶ Také klíčotypie nebo fotogravura je grafická technika tisku z hloubky, založená na fotografickém přenosu polotónových zobrazení. Viz Jan Baleka (pozn. 31), s. 126. – Josef Karel Boček, Karel Žádník (pozn. 18), s. 20.

⁷⁷ Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů* (pozn. 21), nestr. – Marie Martykánová, *Známý i zapomínaný* (pozn. 7), s. 40. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 13.

⁷⁸ Tamtéž.

Možnost studovat na císařsko-královské Akademii výtvarných umění ve Vídni byla pro každého malíře dozajista přínosem. Žádník tak mohl získat další zkušenosti a rozšířit si své vzdělání. V jeho případě se jednalo o mimořádné studium v oboru historického malířství.⁷⁹ Jeho přijetí na Akademii, patrně doprovázené přímluvou profesora Eugena Felixe,⁸⁰ dokládá Imatrikulační dekret z fondu SM UH.⁸¹ Historické malířství studoval po dobu šesti let pod vedením profesora Wurzingera.⁸² Vzhledem k tomu, že byl mimořádným studentem, nemohl na konci svého studia obdržet diplom,⁸³ a to i přes skutečnost, že si vybudoval pověst vynikajícího portrétisty.⁸⁴

Po nedokončeném studiu na Akademii pokračoval ve svém školení v ateliéru Eugena Felixe.⁸⁵ Podněty pro svá díla mohl vstřebávat z vídeňského okolí nebo z tvorby jiných umělců, kteří zde pobývali a tvořili. V době, kdy studoval na Akademii, se seznámil s Josefem Matyášem Trenkwaldem.⁸⁶ Dále čerpal podněty z děl Hanse Makarta,⁸⁷ Františka Ženíška,⁸⁸ Josefa Tulky⁸⁹ a Hanuše Schwaigera.⁹⁰

⁷⁹ Podmínkou řádného studia na Akademii výtvarných umění ve Vídni bylo úspěšné splnění maturitní zkoušky. To Karel Žádník postrádal. Viz František Kretz (pozn. 2), s. 37. – Vlastimír Jelínek, Výstava obrazů (pozn. 21), nestr. – Božek Žižlavský, Malíř Karel (pozn. 37), s. 4. – Marie Martykánová, Známy i zapomínaný (pozn. 7), s. 40. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 14.

⁸⁰ Eugen Felix byl malíř, profesor a předseda Künstlerhausu. Základní data zatím nejsou známa. Viz Josef Karel Boček, Karel Žádník (pozn. 18), s. 20 – 21. – Marie Martykánová, Známy i zapomínaný (pozn. 7), s. 40.

⁸¹ V něm se objevuje jméno Karla Žádníka a místo jeho narození (Velká Bystřice). Dále uvádí obor historického malířství a den vydání dekretu (10. ledna 1870). Viz Sbírkový fond SM UH, Pozůstalost Karla Žádníka, Imatrikulační dekret, inv. č. H 6657.

⁸² František Kretz (pozn. 2), s. 37. – Josef Karel Boček, Karel Žádník (pozn. 18), s. 21. – Vlastimír Jelínek, Výstava obrazů (pozn. 21), nestr. – Patrně se jedná o Karla Wurzingera, narozeného roku 1817 ve Vídni. Na Akademii ve Vídni se nejen školil, ale později také vyučoval (1856 – 1883). Viz Walter Wagner, *Die Geschichte der Akademie Bildenden Künste in Wien*, Wien 1967, s. 418. – František Ladislav Rieger, heslo Wurzinger Karl, in: *Slovník naučný X, W – N*, Praha 1873, s. 170. – Martykánová však ve svém textu uvedla jiné jméno profesora, a to Josef Wurzinger. Viz Táž, Známy i zapomínaný (pozn. 7), s. 40. Ten se však v soupisu vyučujících na Akademii nevyskytuje. Viz Walter Wagner (pozn. 82), s. 361 – 390.

⁸³ Marie Martykánová, Známy i zapomínaný (pozn. 7), s. 40.

⁸⁴ Vlastimír Jelínek, Výstava obrazů (pozn. 21), nestr. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 14.

⁸⁵ František Kretz (pozn. 2), s. 37. – Dobu, kterou zde strávil, nelze s jistotou určit. Přesto se domnívám, že se zde školil kolem roku 1876.

⁸⁶ Josef Matyáš Trenkwald (1824 – 1897), profesor na vídeňské Akademii (1872 – 1895). Viz Walter Wagner (pozn. 82), s. 416.

⁸⁷ Hans Makart (1840 – 1884), profesor na vídeňské Akademii (1879 – 1884). Viz Tamtéž, s. 410.

⁸⁸ Viz pozn. 31.

⁸⁹ Josef Tulka (1846 – od 1892 nezvěstný v Itálii). Viz Jan Baleka (pozn. 31), s. 427.

⁹⁰ Viz pozn. 30. – O umělcích, kteří ho inspirovali v: František Kretz (pozn. 2), s. 37. – Josef Pospíšil, Výtvarné umění (pozn. 5), s. 34. – Josef Karel Boček, Karel Žádník (pozn. 18), s. 21. – Marie Martykánová, Díla Cyrila (pozn. 35), s. 9.

Žádníkovo působení ve Vídni zahrnovalo i četné ilustrátorské zakázky. Pro své tvůrčí schopnosti byl často vyhledáván, což mu přineslo nejen zisk, ale i popularitu.⁹¹ Také získal nabídky, aby jeho kresby, popřípadě akvarely, doprovázely vybrané učebnice přírodopisu⁹² či jiné publikace, například *Dorfbilder*⁹³ či *Bilderbuch für Hagestolze*.⁹⁴ Vídeňské období bychom mohly označit za první vrchol jeho tvorby.

V sedmdesátých letech 19. století, tedy během jeho vídeňského pobytu, se Žádník oženil se Zuzanou.⁹⁵ Manželství však nebylo šťastné kvůli finančním obtížím, a tak ho manželka brzy opustila. Záhy se znovu provdala za barona Auerera, s nímž existenční obavy pominuly.⁹⁶ Dcera Karla a Zuzany – Marie – se po svatbě matky a barona usadila ve Vídni.⁹⁷

O osudech malířových sourozenců také nemáme povědomí. Víme jen, že jeden z bratří, zřejmě František,⁹⁸ byl mlynářem v Nedakonicích⁹⁹ a další bratr, Josef, byl správcem velkostatku na Velehradě.¹⁰⁰ Sem také v roce 1874 přijel Karel, aby navštívil svého bratra.¹⁰¹ Prostředí Slovácka ho velmi oslovilo, čehož dokázal využít ve svůj prospěch. Veškeré pozoruhodné motivy, které hledal na různých místech jižní a jihovýchodní Moravy,¹⁰² přijal a uplatnil ve své následující tvorbě.¹⁰³

⁹¹ Marie Martykánová, *Známý i zapomínaný* (pozn. 7), s. 40.

⁹² František Kretz (pozn. 2), s. 36. – Vlastimír Jelínek, *Malíř Slovácka* (pozn. 15), s. 4. – Bořek Žižlavský, *Malíř Karel* (pozn. 37), s. 4. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 14. – Zatím se nepodařilo dohledat, o jaké učebnice se jedná, jelikož nejsou známý bližší informace o těchto zakázkách.

⁹³ Jan Chovanec (pozn. 45), s. 14. – Jedná se o knihu povídek, jež doprovází ilustrace Žádníka a Klíče.

⁹⁴ Soubor *Obrázků pro staré mládence* byl vydáván současně ve Vídni, Lipsku a v Praze. Viz Adolf Hoffmeister (pozn. 66), s. 42, 52.

⁹⁵ Jméno Žádníkovy manželky Zuzany vyplývá ze zadní strany fotografie jejího portrétu. Fotografie pochází ze sbírek SM UH. – Karel Žádník, *Portrét dámy s bílým závojem*, nedatováno, tempera, karton, 46 x 38 cm, neznačeno, SM UH, inv. č. 5120. – Více o sňatku dosud nebylo zjištěno.

⁹⁶ Marie Martykánová, *Známý i zapomínaný* (pozn. 7), s. 41. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 14. – Více o tomto baronovi dosud nebylo zjištěno.

⁹⁷ Tamtéž. – Další osudy dcery Marie nejsou známy.

⁹⁸ Josef Karel Boček, *Karel Žádník* (pozn. 18), s. 21.

⁹⁹ Tamtéž. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 15. – Toto tvrzení dosud nebylo prokázáno.

¹⁰⁰ SOKA Uherské Hradiště, *Sčítací operáty, Velehrad 1869 – 1880*, inv. č. 962. – Zde se dále dozvíme o Josefově ženě Aně a o jejich dětech Ernestovi, Antonínovi, Bedřichovi a Rose, kteří bydleli v domě číslo 1 na Velehradě.

¹⁰¹ František Kretz (pozn. 2), s. 40. – Josef Pospíšil (pozn. 5), s. 34. – Josef Karel Boček, *Karel Žádník* (pozn. 18), s. 21. – Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů* (pozn. 21), nestr. – Marie Martykánová, *Díla Cyrila* (pozn. 35), s. 9. – Bořek Žižlavský, *Malíř Karel* (pozn. 37), s. 4.

¹⁰² Například navštívil Nedakonice, Moravský Písek, Veselí nad Moravou, ale také Buchlovice nebo Uherské Hradiště. Viz František Kretz (pozn. 2), s. 40. – Josef Pospíšil (pozn. 5), s. 35. – Josef Karel Boček, *Karel Žádník* (pozn. 18), s. 21. – Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů* (pozn. 21), nestr. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 15.

Tento kraj a jeho okolí nabízel širokou škálu námětů, což bylo důvodem, proč se v závěru sedmdesátých let 19. století, usadil zřejmě u bratra na Moravě.¹⁰⁴

Již v této době navázal kontakty se svými budoucími zaměstnavateli z řad šlechty, což dokládá korespondence mezi malířem a příslušníkem šlechty.¹⁰⁵ V jednom z dopisů ze dne 26. června 1878 se píše o tom, že si malíř našel ateliér [1]¹⁰⁶ a že „přerušil spojení s časopisy“.¹⁰⁷

Žádník byl nejprve zaměstnán šlechtickým rodem Berchtoldů,¹⁰⁸ konkrétně Leopoldem II. Berchtoldem,¹⁰⁹ aby učil kreslit a malovat jeho děti – Aloise, Bélu a Zikmunda III. [2 - 3]¹¹⁰ – a aby napodoboval díla starých mistrů.¹¹¹ Také vytvářel kopie rodinných děl, zabýval se restaurátorským i vlastní tvorbou.¹¹² Svůj ateliér měl v horní zámecké budově na zámku v Buchlovicích zvané „Flora“ [4].¹¹³ Později bydlel v hájovně v „Zahrádkách“.¹¹⁴ Pracovní styky s Berchtoldy mu také umožnily seznámení s Evou Vrbeckou z Roštína.¹¹⁵

¹⁰³ Z doby jeho návštěvy na Moravu, okolo roku 1874, je nám známo několik jeho prací s národopisnou tematikou, z nichž je jeho okouzlení zřejmé. – Karel Žádník, *Pohled na hrad Buchlov a Barborku*, nedat., akvarel, karton, 21 x 26 cm, znač. tužkou vlevo dole: K. Žádník, SM UH, inv. č. 626.

¹⁰⁴ Vlastimír Jelínek, Malíř Slovácka (pozn. 15), s. 4.

¹⁰⁵ Jméno šlechtice nebylo v dopisech uvedeno. Viz MZA Brno, Rodinný archiv Berchtoldů, Dopisy z let 1877 – 1878, inv. č. 408, 532.

¹⁰⁶ Fotografie ateliéru pochází ze sbírek SM UH.

¹⁰⁷ MZA Brno, Rodinný archiv Berchtoldů, Dopis z roku 1878, inv. č. 408. – V dopise je také uvedena Žádníkova adresa bydliště na Piaristické ulici č. 2. – Malíř ukončil styky s časopisy v roce 1878, neboť měl s některým ze šlechticů odcestovat do Benátek. Nakonec cesta nebyla uskutečněna. Spolupráci s časopisy později obnovil, jelikož v jeho tvorbě nalézáme ilustrace z roku 1882.

¹⁰⁸ Tyrolský rod povýšený do šlechtického stavu v roce 1616 a v letech 1626 a 1627 do stavu rytířského. Hlavní větev rodu, kterou založil Leopold I. (1759 – 1809), zdědila původně petřvaldské panství Buchlov. Také sídlili na Smraďavce a v jejich držení byl i zámek v Buchlovicích. Buchlov a Buchlovice patřily rodu do konce druhé světové války. Viz Petr Mašek (pozn. 38), s. 69 – 70.

¹⁰⁹ Viz pozn. 38. – Leopold II. Berchtold se oženil s Ferdinandou hraběnou Károlyiovou. Viz Jan Sedlák, *Buchlov* (pozn. 14), s. 34.

¹¹⁰ NPÚ ÚPS Kroměříž, SZ Buchlovice, Fotografie Louise Berchtolda při hodině kreslení s malířem Žádníkem, inv. č. BC13564b009. – NPÚ ÚPS Kroměříž, SZ Buchlovice, Louis Berchtold a Karel Žádník na hradě Buchlov, inv. č. BC13570b019.

¹¹¹ Nejspíše chtěli mít ve svých sbírkách i starší významná díla.

¹¹² František Kretz (pozn. 2), s. 39. – Josef Pospíšil (pozn. 5), s. 35. – Josef Karel Boček, Karel Žádník (pozn. 18), s. 21. – Marie Martykánová, *Díla Cyrila* (pozn. 35), s. 9. – Bořek Žižlavský, Malíř Karel (pozn. 37), s. 4. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 15.

¹¹³ Bořek Žižlavský, Malíř Karel (pozn. 37), s. 4. – Miloslav Hrdý, *Moje Buchlovice*, Buchlovice 2005, s. 30.

¹¹⁴ Jose Karel Boček, Karel Žádník (pozn. 18), s. 21.

¹¹⁵ Její rodina byla v kontaktu s Berchtoldy. Ani tento vztah nedopadl šťastně a opět zde sehrály roli peníze. Viz Marie Martykánová, *Známý i zapomínaný* (pozn. 7), s. 41. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 13. – Bližší informace o Evě Vrbecké z Roštína dosud nebyly zjištěny.

Kromě jiného se svými zaměstnavateli často cestoval do zahraničí. Například navštívili Rumunsko a Slovensko, kde vstřebal další podněty pro svou tvorbu.¹¹⁶ Z cest si přivážel množství skic,¹¹⁷ které mohl více rozvinout ve svém ateliéru v Buchlovicích, a umělecké předměty, které ho zaujaly.¹¹⁸

Berchtoldové si Žádníka velice cenili, a tak ho často doporučovali jiným šlechtickým rodům.¹¹⁹ V roce 1881 opustil Buchlovice a vrátil se zpět do Vídně, kde byl po dobu šesti let zaměstnán jako učitel kresby a malby u šlechtického rodu Larischů.¹²⁰ Dále pracoval pro rod Liechtensteinů.¹²¹ I pro ně vytvářel kopie děl starých mistrů a vyzdobil svými malbami Liechtensteinův zlatý salón ve Vídni.¹²²

Kolem roku 1880 začal trpět vleklým plicním onemocněním – tuberkulózou. Strávený čas v nemocnici byl finančně i psychicky náročný, ale díky svým laskavým zaměstnavatelům mohl na nějaký čas odjet na liechtensteinské panství Ithio v rumunských Karpatech.¹²³ I pobyt v Rumunsku se stal pro jeho tvorbu přínosným.¹²⁴

Po stráveném asi šestiletém pobytu v Rumunsku se vrátil do Buchlovic do služeb rodu Berchtoldů. Nadále působil jako učitel kresby a malby pro děti hrabat i jako napodobitel starších děl.¹²⁵ Díla, která byla vytvořena v době, kdy působil na

¹¹⁶ Vlastimír Jelínek, Malíř Slovácka (pozn. 15), s. 4. – Josef Karel Boček, Karel Žádník (pozn. 18), s. 21. – Marie Martykánová, Díla Cyrila (pozn. 35), s. 9. – Prokop Toman (pozn. 40), s. 744 – Marie Martykánová, Známý i zapomínaný (pozn. 7), s. 41.

¹¹⁷ Vytváření skic na cestách dokládá dochovaný Skicák z cest z fondu SM UH, inv. č. 5002.

¹¹⁸ Tyto předměty souvisely s lidovými tradicemi. Konkrétní příklady dosud nebyly nalezeny. – Marie Martykánová, Známý i zapomínaný (pozn. 7), s. 41.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 40.

¹²⁰ František Kretz (pozn. 2), s. 39. – Marie Martykánová, Díla Cyrila (pozn. 35), s. 9. – Hornoslezská šlechtická rodina, známá již z počátku 14. století. V 18. století byli povýšeni do českého hraběcího stavu. Viz PM [Petr Mašek], heslo Larisch z Moennichu (pozn. 38), s. 533.

¹²¹ První zmínky o rodu pocházejí z roku 1133. Význam rodu začal stoupat v 17. století. Jan II. (1840 – 1929) patřil k těm, co využívali služeb Žádníkových. Viz PM [Petr Mašek], heslo Liechtenstein, in: Tamtéž, s. 556 – 557.

¹²² František Kretz (pozn. 2), s. 39. – Josef Pospíšil (pozn. 5), s. 35. – Vlastimír Jelínek, Výstava obrazů (pozn. 21), nestr. – Marie Martykánová, Díla Cyrila (pozn. 35), s. 9. – Prokop Toman (pozn. 40), s. 744.

¹²³ Na toto panství jezdil pravidelně každý rok na pár měsíců. Viz Vlastimír Jelínek, Výstava obrazů (pozn. 21), nestr. – Bořek Žižlavský, Malíř Karel (pozn. 37), s. 4. – Prokop Toman (pozn. 40), s. 744. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 16.

¹²⁴ Rumunský venkov a jeho charakter připomínal Žádníkovi oblast Slovácka. Pečlivě se seznámil s dekorem, který zdobil lidové oděvy nošené při konání tradičních oslav. Kretz uvedl, že si Žádník přivezl z Rumunska sbírku vyšívání a krojových součástek, aby doma mohl v pracích pokračovat a studie dokončit. Viz František Kretz (pozn. 2), s. 39 – 40.

¹²⁵ Tamtéž, s. 40.

Moravě a ve službách šlechtických rodů, bychom mohli označit za druhý vrchol jeho tvorby.

Vznik Československa a doba po roce 1918 mu znepríjemnili život. Bylo mu vyčítáno nejen jeho studium ve Vídni, ale i jeho služby pro rakouskou šlechtu.¹²⁶

V závěru svého života, v roce 1921, vycestoval se svým přítelem Františkem Kretzem¹²⁷ do Čičman,¹²⁸ kde v té době působil Joža Uprka.¹²⁹ Mohl zde tedy vytvořit skici, podobně jako tomu bylo v minulosti na cestách do zahraničí, ale také mohlo dojít k rozhovorům mezi ním, Kretzem a Uprkou.

Karel Žádník zemřel 26. prosince 1923 v Buchlovicích, kde byl také na hřbitově pohřben poblíž kaple sv. Alžběty [5].¹³⁰

¹²⁶ Marie Martykánová, *Známý i zapomínaný* (pozn. 7), s. 41.

¹²⁷ Viz pozn. 1.

¹²⁸ František Kretz (pozn. 2), s. 41. – Josef Pospíšil (pozn. 5), s. 35. – Vlastimír Jelinek, *Výstava obrazů* (pozn. 21), nestr. – Prokop Toman (pozn. 40), s. 744. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 15. – Čičmany se nacházejí ve středním Slovensku, okres Žilina, nedaleko Zliechova. Viz Daniel Kollár – Ján Lacika – Peter Podolák, *Slovensko: putovanie po regiónoch*, Bratislava 2003, s. 159.

¹²⁹ Informaci poskytla Marie Martykánová, 18. 3. 2014. – Jaroslav Kačer, *Joža Uprka* (pozn. 28), s. 77. V této publikaci připomíná Jaroslav Kačer Uprkovy rané práce z pobytu na Slovensku, pojmenované *Čičmanka a Zliechovanka*.

¹³⁰ Žádníkův hrob je nově zrekonstruovaný. – Informaci poskytl Bořek Žižlavský, 6. 11. 2013.

4. Tvorba

4. 1 Ilustrace (1873 – 1882)

Ilustrace, doprovázející texty v dobových periodikách, se vyvíjely teprve s vynálezem grafických reprodukčních technik a s rozvojem tisku. Jejich úkolem bylo pobavit čtenáře tím, že někoho nebo něco zesměšnilo. Nejúčinnějším prostředkem byla karikatura. Novodobá karikatura má své kořeny v době, kdy revoluční buržoazie porazila feudální a absolutistický systém a dosáhla tak svobody projevu. Jedním z prvních, kdo se věnoval novodobé karikatuře, byl Francisco de Goya.¹³¹ Například jeho *Caprichos* [6],¹³² které právě reagují na rozpadající se feudalismus, nebo *Desastres de la guerra* s humanistickým posláním [7].¹³³ Koncem července 1830 proběhla ve Francii revoluce,¹³⁴ která odstranila zbytky cenzury a podnítila založení prvního časopisu – *La Caricature*,¹³⁵ který se věnoval výhradně karikatuře a do kterého přispíval také Honoré Daumier [8].¹³⁶

Vliv francouzské karikatury k nám nepronikl ihned po jejím objevení. Čeští kreslíři měli mnohem blíže k mnichovskému listu *Fliegende Blätter* [9],¹³⁷ založenému roku 1844, jehož součástí byly příspěvky Moritze von Schwind¹³⁸ [10]¹³⁹ a později i Wilhelma Busche,¹⁴⁰ který se poučil z Daumiera [11].¹⁴¹

¹³¹ Francisco de Goya (1746 – 1828). Viz Andrew Graham - Dixon, *Umění*, přeložil Dušan Zbavitel a kol., Praha 2010, s. 302.

¹³² Francisco de Goya, *Caprichos*, 1797 – 1799, pořízeno z: <http://www.zeno.org/Kunstwerke/B/Goya+y+Lucientes,+Francisco+de%3A+Folge+der+%C2%BBCaprichos%C2%AB+%5B19%5D>, dne 13. 5. 2014.

¹³³ Francisco de Goya, *Desastres de la guerra*, 1808 – 1814, pořízeno z: <http://lananegra.blogspot.cz/2010/10/los-desastres-de-la-guerra.html>, dne 13. 5. 2014.

¹³⁴ Z Francie se stává konstituční monarchie a na trůn usedá Ludvík Filip. Viz Milan Hlavačka, *Dějepis pro gymnázia a střední školy 3 – Novověk*, Praha 2001, s. 70 – 71.

¹³⁵ V roce 1835 byl vydán cenzurní zákon, čímž byla také zastavena činnost *La Caricature*. Viz Miroslav Míčko, *Humor a satira v Alšově díle*, in: Týž, *Mikoláš Aleš. Humor a satira*, sv. VIII, Praha 1951, s. 8.

¹³⁶ Honoré Daumier, *Minulost, současnost, budoucnost*, 1834, pořízeno z: <http://www.theartwolf.com/exhibitions/daumier-caricature-cantor.htm>, dne 13. 5. 2014. – Honoré Daumier (1808 - 1879). Viz Andrew Graham - Dixon (pozn. 131), s. 325. – Studium Daumierových karikatur se zabýval například Josef Navrátil, nicméně své humoristické kresby nepublikoval. Viz Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 9.

¹³⁷ Titulní strana *Fliegende Blätter*, 1845, pořízeno z: http://de.wikisource.org/wiki/Fliegende_B1%C3%A4tter, dne 13. 5. 2014.

¹³⁸ Moritz von Schwind (1804 - 1871). Viz Naděžda Blažičková - Horová (ed.), *František Ženíšek (1849 – 1916)* (kat. výst.), Národní galerie v Praze 2005, s. 22.

¹³⁹ Moritz von Schwind, *Herr Winter*, 1847, pořízeno z: <http://www.hr-lavater.ch/2013/12/22/moritz-von-schwind-1847-denn-weihnachten-hat-der-winter-gebracht/>, dne 13. 5. 2014.

¹⁴⁰ Wilhelm Busch (1832 - 1908). Viz Joseph Kraus, *Wilhelm Busch*, Reinbek bei Hamburg 1991, s. 11.

¹⁴¹ Wilhelm Busch, *Adelens Spaziergang*, 1859 – 1864, pořízeno z: <http://www.zeno.org/Literatur/I/bwe1280a>, dne 13. 5. 2014.

Buschovy ilustrace byly příznačné svou úsporností a humorně vyhocenou podobou.¹⁴²

V českých zemích skončil feudalismus až v roce 1848 a od této doby se u nás začala rozvíjet karikatura a humoristické ilustrace. Nejprve v roce 1849 založil Karel Havlíček Borovský¹⁴³ satirický časopis *Šotek*.¹⁴⁴ Záhy vystřídaly *Šotka* [12],¹⁴⁵ *Brejle* [13]¹⁴⁶ Bedřicha Mosera,¹⁴⁷ jejichž úroveň byla sice nízká, ale vzrostla v době svého návratu v letech 1861 – 1863, kdy na obrazovou přílohu *Brejlí* dohlížel Karel Purkyně.¹⁴⁸ V padesátých letech vycházely časopisy *Rachejtle*¹⁴⁹ a *Diblík* a v závěru padesátých let začal Josef Richard Vilímek¹⁵⁰ vydávat *Humoristické listy*. *Humoristické listy* chtěly dosáhnout jisté úrovně jak literární, tak výtvarné a k jejich nejvýznamnějším kreslířům patřil například František Karel Kolár.¹⁵¹ *Humoristické listy* měly největšího konkurenta v časopisu *Paleček*, vydávaném Janem Ottou¹⁵² od roku 1872. K hlavním přispěvatelům patřil Mikoláš Aleš¹⁵³ (s jehož tvorbou stručně srovnáme tvorbu Žádníkovu – kap. 4. 1) a Julius Zeyer.¹⁵⁴

Humoristische Blätter, česky tedy „Humoristické listy“, vydávané Karlem V. Klíčem¹⁵⁵ ve Vídni od roku 1873¹⁵⁶ bychom mohly považovat za odnož *Humoristických listů*, které vycházely u nás. Do těchto vídeňských listů také přispíval Karel Žádník, a to díky svému přátelství s Karlem V. Klíčem. Ve Vídni

¹⁴² Mikoláš Aleš se z jeho ilustrací poučil a převzal kresebnou zkratku a hravou volnost. Viz Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 16.

¹⁴³ Karel Havlíček Borovský (1821 - 1856). Viz Otakar Chaloupka, *Příruční slovník české literatury od počátků do r. 1945*, Praha 2001, s. 140.

¹⁴⁴ *Šotek* byl přílohou Národních novin a vycházel po dobu tří měsíců. Viz Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 9.

¹⁴⁵ Mikoláš Aleš, *Záhlaví Šotka pro II. ročník 1881*, 1881, in: Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 125.

¹⁴⁶ Titulní strana časopisu *Brejle*, 1849, pořízeno z: <http://www.dantikvariat.cz/odp-red-bedrich-moser/brejle-cislo-1-26-chybi-18-19-24-25-147630>, dne 13. 5. 2014.

¹⁴⁷ Bedřich Moser (1821 - 1864). Viz Bedřich Moser (red.), *Almanach poznání 1931*, Praha 1931, s. 12.

¹⁴⁸ Karel Purkyně (1834 – 1868). Viz Naděžda Blažičková - Horová (ed.), *České malířství 19. století* (kat. výst.), Klášter sv. Anežky České 1998.

¹⁴⁹ Časopis *Rachejtle* vycházel od září 1854 do května 1855 a díky společnému úsilí Václava Čeňka Bendla, Antonína Štraucha, Jana Grosse a Václava Hrdličky. Viz Věra Střeštíková, *Václav Čeněk Bendl Stránický – Humoresky* (diplomová práce), Ústav české literatury a knihovnictví FF MU, Brno 2006, s. 8.

¹⁵⁰ Josef Richard Vilímek (1835 - 1911). Viz Josef Richard Vilímek, *Kytička pomněnek z mlžin a začátků nakladatelství Jos. R. Vilímka*, Praha 1939, s. 5. – Lenka Pazourková, *Protiválečná karikatura v díle Adolfa Hoffmeistera* (diplomová práce), Ústav hudební vědy FF MU, Brno 2009, s. 16.

¹⁵¹ František Karel Kolár (1829 - 1895). Viz Miloslav Novotný (ed.), *České humoresky*, Praha 1947, s. 10.

¹⁵² Jan Otto (1841 - 1916). Viz Jaroslav Švehla, *Jan Otto: kus historie české knihy*, Jinočany 2002, s. 15.

¹⁵³ Viz pozn. 10.

¹⁵⁴ Julius Zeyer (1841 - 1901). Viz Otakar Chaloupka (pozn. 143), s. 572. – Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 9 – 10.

¹⁵⁵ Viz pozn. 7.

¹⁵⁶ Adolf Hoffmeister (pozn. 66), s. 40.

dále vycházel, od konce roku 1868, satirický časopis *Der Floh*, pro který oba ilustrovali. V Praze se pak v letech 1877 – 1878 a v roce 1881 podílel na ilustrování časopisu *Paleček*. Také nejspíše přispíval do *Veselých listů*, *Švandy dudáka* a *Světozoru*.¹⁵⁷ Jeho ilustrace byly dále otištěny ve stuttgartském časopise *Über Land und Meer* v roce 1879 a v roce 1882 v *Illustrierte Welt*, který vycházel ve Stuttgartu, Lipsku a Vídni.¹⁵⁸

Současníkem Karla Žádníka byl, jak již bylo řečeno, například Mikoláš Aleš, který mimo jiné vytvářel ilustrace pro časopisy *Šotek*, *Švanda dudák*, *Černokňazník*,¹⁵⁹ *Rašple*¹⁶⁰ a *Bič*. Pro poslední dva vytvářel ilustrace, v nichž jsou zřejmé jeho názory a postoje na současné politické dění.¹⁶¹ Velké množství ilustrací však vytvořil pro *Šotka*, i když vycházel jen krátce,¹⁶² protože na počátku osmdesátých let nebylo české publikum připraveno přijmout satiru s vyššími ideovými cíli a uměleckými ambicemi. I Žádník vytvořil v osmdesátých letech už jen několik ilustrací.¹⁶³

Ke zpracování vybraných námětů využíval Aleš literárních předloh, například čerpal z textů Jakuba Arbese,¹⁶⁴ Karla Václava Raise,¹⁶⁵ Josefa Václava Sládka¹⁶⁶ nebo Jaroslava Vrchlického.¹⁶⁷ V mnoha případech byl nucen podvolit se nápadu vydavatele nebo soudobé módě.¹⁶⁸ Podobně tomu bylo i v případě Žádníka, který také hledal inspiraci v literatuře, konkrétně v dílech Sládka, Vrchlického a Nerudy.¹⁶⁹ Mimo jiné udržoval Žádník vřelé vztahy s pozdějším redaktorem *Palečka*, Ignátem Herrmannem.¹⁷⁰ Herrmann posílal Žádníkovi dopisy, jejichž přílohou byly nejen básně, ale někdy i náčrtky s určitým námětem a popisem, podle

¹⁵⁷ Z těchto tří časopisů, byly nalezeny jen čtyři ilustrace, svědčící o Žádníkově autorství a pocházející pouze z časopisu *Světozor*.

¹⁵⁸ František Kretz (pozn. 2), s. 36 – 37, 40.

¹⁵⁹ *Černokňazník* prosazoval politickou satiru. Viz Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 11.

¹⁶⁰ *Rašple* (1890 – 1924) byl brněnský sociálně demokratický měsíčník. Viz Lenka Pazourková (pozn. 150), s. 16.

¹⁶¹ Mají protikapitalistický obsah, dokládají jeho třídní vědomí. Viz Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 11.

¹⁶² Viz pozn. 144.

¹⁶³ Dohromady okolo deseti ilustrací, a to pro *Palečka*, *Illustrierte Welt* a *Světozor*.

¹⁶⁴ Jakub Arbes (1840 - 1914). Viz Otakar Chaloupka (pozn. 143), s. 20.

¹⁶⁵ Karel Václav Rais (1859 - 1926). Viz Tamtéž, s. 404.

¹⁶⁶ Josef Václav Sládek (1845 - 1912). Viz Tamtéž, s. 457.

¹⁶⁷ Jaroslav Vrchlický (vlastním jménem Emil Frída, 1853 - 1912). Viz Tamtéž, s. 551.

¹⁶⁸ Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 11 – 12.

¹⁶⁹ Jan Neruda (1834 - 1891). Viz Otakar Chaloupka (pozn. 143), s. 320.

¹⁷⁰ Ignát Herrmann (1854 - 1935). Viz Tamtéž, s. 144.

kterých měl autor vypracovat ilustraci.¹⁷¹ V jiných případech mu Herrmann navrhuje pouze téma, ale samotnou formu nechává na něm.¹⁷²

Ilustrace často doprovázely slovní hříčky, říkadla, básně, legendy nebo pověsti a bajky, ve kterých nešlo o morální ponaučení, ale jen o naznačení veselé příhody z prostředí přírody.¹⁷³ V ilustrátorské tvorbě Mikoláše Alše nalezneme četné množství příkladů ilustrací doplňujících texty pohádek, básní atd.¹⁷⁴ V Žádníkově tvorbě tomu tak není.¹⁷⁵

Dále se autoři zaměřili na žánrové obrázky s výjevem ze života na venkově nebo na scény plné postav různých typů a charakteristických prvků. Jsou to lidé mladí, staří, hubení, tlustí, také děti, lidé nejrůznějších povolání, lidé na okrajích společnosti, ale i cizinci.¹⁷⁶ Za příklady lze uvést Alšovu ilustraci *Bohové na Zemi* [14]¹⁷⁷ a Žádníkovu nepojmenovanou ilustraci z *Humoristische Blätter* [15].¹⁷⁸ V případě Alše se jedná o bohy, v Žádníkově jde o postavu starce, Afroameričana a možná venkovského mladíka. Postavy jsou rozmístěny dostatečně daleko od sebe, většinou se jedná o polopostavy nebo jen o hlavy natočené z profilu. Jejich rukopis je uvolněný, mnohdy má až skicovitý charakter a celkově působí měkce.

Velice oblíbené byly obrázkové seriály, tedy několik za sebou jdoucích drobných ilustrací vztahujících se k příběhu. V nich autor výstižně charakterizuje jednotlivé figury a rychlými tahy naznačí určitou situaci. Například Mikoláš Aleš a jeho *Čert Dobroděj* [16],¹⁷⁹ jenž zahrnuje devět drobnějších ilustrací a pod každou z nich se nachází jeden až dva řádky textu. Série obrázků utváří určitý cyklus, který jasně vystihuje příběh o čertovi, aniž by musel být slovně obohacen. Žádník také vytvářel ilustrace v podobě obrázkových seriálů, ale odlišněji než Aleš. Jednotlivé ilustrace sice poskládal za sebou, nicméně z hlediska děje na sebe nenavazují. Jde o

¹⁷¹ Původní korespondence mezi Žádníkem a Herrmannem nám není známa. Útržky z dopisů však byly publikovány ve stati Františka Kretze (pozn. 2), s. 37 – 39.

¹⁷² Tamtéž.

¹⁷³ Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 12.

¹⁷⁴ Například ilustroval: Alois Jirásek, *Staré pověsti české*, Český Těšín 2002.

¹⁷⁵ Žádník se především soustředil na ilustrace pro časopisy, pouze v jednom případě se podílel na tvorbě ilustrací, dokreslující knihu povídek. Viz Emile Mario Vacano, *Dorfbilder*, Vídeň 1875.

¹⁷⁶ Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 12 – 13.

¹⁷⁷ Mikoláš Aleš, *Bohové na Zemi*, okolo 1870, in: Tamtéž, s. 137.

¹⁷⁸ Karel Žádník, *Neznámá ilustrace* (Tři muži), 1873, in: *Humoristische Blätter*, pořizeno ze sbírek SM UH, dne 31. 1. 2014.

¹⁷⁹ Mikoláš Aleš, *Čert Dobroděj*, 1872 – 1887, in: Miroslav Míčko (pozn. 135), s. 27.

celek většinou čtyř samostatných ilustrací. Například v ilustraci „*Palečkovy*“ čtyry hlavní trefy [17].¹⁸⁰

Pro Alšovy i Žádníkovy ilustrace platí, že jejich figury působí reálně. Jejich oděv a prostředí, do kterého jsou vsazeny, odpovídají době, ve které autoři působili. Vzhledem k tomu, že se jedná o příspěvky do humoristických časopisů, mají tváře jejich postav karikaturní charakter. Příznačné je také časté užití šrafovaných ploch, které jsou kladeny k plochám nešrafovaným. Jednak proto, že v některých scénách nechtěli autoři zabíhat do nejmenších detailů, protože to nebylo zapotřebí, ale také proto, aby byly jednotlivé části příběhu čitelné a srozumitelné pro čtenáře.

Osobitý charakter a četné množství ilustrací těchto dvou autorů, jak Mikoláše Alše, tak Karla Žádníka, ukazují jejich zájem o toto odvětví tvorby, ale zároveň jejich nadšení zabývat se netradičními technikami a předem stanovenými tématy. Po formální i námětové stránce odpovídají oba autoři výtvarným projevům druhé poloviny 19. století.¹⁸¹

4. 2 Studie zvířat a rostlin pro učebnice

Školní učebnice, zejména přírodopisné či zoologické, se postupně vyvíjely a jejich historie tak ukazuje, jakého pokroku docílily. Od závěsných „plakátů“, které si vždy učitel pověsil na tabuli, aby na nich všem žákům představil danou problematiku, až po učebnice, které už vlastnil každý žák. Určité změny postihly nejen samotný text učebnice, ale především jeho doprovodné ilustrace. Z počátku byly kreslené či malované samotnými tvůrci a následně otištěné, později byly tyto ilustrace nahrazeny už jen fotografiemi.¹⁸²

Žádníkovy drobné kresebné či akvarelové studie zvířat (ptáků, psovitých a kočkovitých šelem) a rostlin (polní a luční květiny), které vytvořil na objednávku,¹⁸³

¹⁸⁰ Karel Žádník, „*Palečkovy*“ čtyry hlavní trefy, 1878, in: *Paleček* VI, č. 31, Praha 1878, s. 244.

¹⁸¹ Kompletně svázané výtisky časopisů zahrnující Žádníkovy a Alšovy ilustrace se dnes nacházejí ve Vědecké knihovně v Olomouci a Odborné knihovně SM UH.

¹⁸² Informaci poskytla Alena Kavčáková.

¹⁸³ Kdo si kresby objednal a pro jaké učebnice byly vytvořeny, se doposud nepodařilo zjistit, jelikož nejsou známy bližší informace o těchto zakázkách.

měly být součástí učebnic přírodopisu, ale k jejich vydání nakonec nedošlo.¹⁸⁴ Tyto studie pocházejí ze sbírek SM UH, nicméně nejsou datovány. Nelze tedy s přesností říci, kdy vznikly. Patrně se těmito studiemi zabýval v době svého pobytu ve Vídni.¹⁸⁵

Jelikož se jedná o zakázky na objednávku a zároveň pro učebnice, byl jejich autor nucen postupovat podle stanovených pravidel. Zvířata a také květiny musely být nakresleny tak, aby je pozorovatel okamžitě identifikoval. Malíř si tedy pečlivě nastudoval jejich vnější podobu, například velikost těla, délku zobáku, rozpětí křídel nebo zbarvení peří. Podrobné zkoumání jejich těl dokazuje *Studie páva*, ve které si rozdělil jednotlivé části tohoto zvířete, aby ho co možná nejlépe spodobnil [18].¹⁸⁶

Studie zvířat, provedené technikou kresby tužkou a uhlem nebo kolorovanou kresbou, jsou pojaty věcně a střízlivě. Kolorované kresby ptáků, které v této skupině kreseb převažují, charakterizuje dělivý rukopis vystihující jejich peří [19].¹⁸⁷ V dalších případech naznačil peří tenkými svislými tahy štětce, aby tak oddělil tělo od křídel [20].¹⁸⁸ Průzračné odstíny barev užití v široké škále, od těch nejteplejších až po ty nejzemitější odstíny, dokreslují tyto ptáky a zároveň tak vystihují jejich charakter. Nejrůznější polohy, ve kterých se autor rozhodl ptáky zachytit, naznačují jeho variabilitu v zobrazování. Například *Ťuhák* s napnutým tělem stojí na větvi a chystá se vzlétnout [21],¹⁸⁹ naopak *Sluky* jsou zachycené už v letu [22]¹⁹⁰ a *Ledňáček* jen posedává na větvi [23].¹⁹¹

Žádníkovy akvarelové studie *Květin* [24 - 25],¹⁹² vytvořené také pro učebnice přírodopisu, představují smetánku lékařskou a ostrožku stračku.¹⁹³ Květiny nejsou

¹⁸⁴ František Kretz (pozn. 2), s. 36. – Vlastimír Jelínek, Malíř Slovácka (pozn. 15), s. 4. – Bořek Žižlavský, Malíř Karel (pozn. 37), s. 4. – Jan Chovanec (pozn. 45), s. 14.

¹⁸⁵ Ve Vídni působil od počátku sedmdesátých let 19. století, kde také vytvářel ilustrace pro časopisy a zřejmě také kresby pro učebnice. Tyto přírodopisné studie tedy vznikly nejpozději do závěru sedmdesátých let, protože poté se natrvalo přestěhoval na Moravu, kde byl zaměstnán u šlechtického rodu Berchtoldů. Podobným studiím se v jejich službách již nevěnoval.

¹⁸⁶ Karel Žádník, *Studie páva*, nedat., akvarel, tužka, papír, 19 x 17 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4980.

¹⁸⁷ Karel Žádník, *Bažant*, nedat., akvarel, papír, 8, 5 x 13, 5 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 5061.

¹⁸⁸ Karel Žádník, *Kukačka*, nedat., akvarel, papír, 7, 8 x 3, 8 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4962.

¹⁸⁹ Karel Žádník, *Ťuhák*, nedat., akvarel, papír, 7, 5 x 5, 5 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4965.

¹⁹⁰ Karel Žádník, *Sluky*, nedat., akvarel, papír, 9, 5 x 16, 5 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4969.

¹⁹¹ Karel Žádník, *Ledňáček*, nedat., akvarel, papír, 7 x 4,5 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4964.

¹⁹² Karel Žádník, *Květin* (smetánka lékařská), nedat., akvarel, papír, 7, 5 x 9 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4968. – Karel Žádník, *Květin* (ostrožka stračka), nedat., akvarel, papír, 12, 8 x 8, 8 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4953.

¹⁹³ Informaci poskytla Lenka Komárková, dne 14. 5. 2014.

zpodobeny celé, ale jen do poloviny svých délek. Nejsou tedy viditelné celé stonky s listy a kořeny. Zřejmě tedy nešlo o studie, které by doprovázely text rozebírající tyto rostliny, ale nejspíše jen zdobily například úvod některé z kapitol. Další možností je, že šlo o první studie těchto květin, ve kterých se chtěl podrobněji zaměřit na určitou část květiny.

Podobnými studii květin se zabýval také Josef Mánes.¹⁹⁴ Cestu k porozumění a oblibě přírody mu ukázal už v dětství jeho otec, Antonín Mánes,¹⁹⁵ stejně jako i jeho sourozencům Quidovi¹⁹⁶ a Amálii.¹⁹⁷ Josefovy kresby celých, ale i jednotlivých částí květin si nekladly za cíl vytvořit celek prezentující rostlinstvo, jeho okolí a ani nebyly studii pro některé ze zamýšlených děl, nýbrž se jednalo o autorovy soukromé studie.¹⁹⁸ Mánesovu kolorovanou kresbu *Pampelišky* [26]¹⁹⁹ lze porovnat s Žádníkovou smetánkou lékařskou.²⁰⁰ Tyto kresby, v nichž se oba autoři snažili co nejvíce přiblížit skutečnosti, ukazují jejich smysl pro detail. Květiny vystihuje jejich lehkost, kterou podtrhuje vybraný kolorit.²⁰¹ Kresby se odlišují zejména svým rozměrem (Žádníkova kresba je menší). Mánesova *Pampeliška* je také zvýrazněna černou obrysovou konturou, doplněna o listy a více charakterizována představenými stádii jejího kvetení. Je tedy zřejmé, že se Mánes její podobou zabýval mnohem podrobněji než Žádník.

Žádníkovy studie fauny a flóry dokazují jeho zájem o tuto problematiku, i přes skutečnost, že se jedná o práce na zakázku. Skupina kreseb, jež čítá velké množství studií zvířat, ale pouze dva akvarely květin, nelze dopodrobna porovnávat s Mánesovými kresbami rostlin. Navíc se Mánes zabýval jejich celkovou stavbou, takže samotnou květinu doprovázejí její další části nebo Mánesovy písemné poznámky. Nelze s jistotou říci, proč Žádník nevytvořil více těchto studií, proč se jimi podrobněji nezabýval a proč nakonec nebyly realizovány. Tyto otázky zatím nebyly zodpovězeny.

¹⁹⁴ Josef Mánes (1820 - 1871). Viz Naděžda Blažíčková – Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 77.

¹⁹⁵ Antonín Mánes (1784 – 1843). Viz *Tamtéž*, s. 47.

¹⁹⁶ Quido Mánes (1828 – 1880). Viz *Tamtéž*, s. 77.

¹⁹⁷ Amálie Mánesová (1817 – 1883). Viz *Tamtéž*.

¹⁹⁸ Vladimír Novotný, *Josef Mánes: Květiny*, Praha 1941, s. 15 – 19.

¹⁹⁹ Josef Mánes, *Pampeliška*, tužka, akvarel, papír, 30, 3 x 21, 2 cm, Národní galerie v Praze, in: Olga Macková, *Josef Mánes*, Praha 1970, s. 42. Foto převzato: Vladimír Novotný (pozn. 198), s. 12.

²⁰⁰ Viz pozn. 192.

²⁰¹ Vladimír Novotný (pozn. 198), s. 22.

Přesto je však nutné podotknout, že nebyl ve své době jediným autorem, který se zabýval ilustracemi odborných knih. Například v roce 1868 byla v Praze vydána učebnice *Naturgeschichte des Pflanzenreiches* od Aloise Pokorného [27].²⁰² Tato učebnice byla velice rozšířena v druhé polovině 19. století, zejména v Rakousku-Uhersku, a je doplněna o černobílé ilustrace rostlin, které autor zaznamenal co nejdříve. U nás například vychází, v roce 1875, *Rostlinopis v obrazech* od Pavla Jehličky [28],²⁰³ který se soustředí zejména na zpodobení rostlin, nikoli na samotný text publikace. Ilustrace jsou otištěny barevně dle skutečnosti, což čtenáři mnohem více přiblíží konkrétní typy rostlin. Žádník však své studie rostlin a zvířat nedokončil a nerealizoval, takže nejsou srovnatelné s těmito vydanými publikacemi.

4. 3 **Krajina** (1872 – 1. čtvrtina 20. století)

Umění 19. století se v českých zemích rozvíjelo podobně jako v jiných zemích Evropy, ale s určitým časovým zpožděním. Na toto zpoždění měly vliv nejen okolnosti minulých let, ale také postoj Čech vůči habsburské monarchii. Českému malířství není připisována taková důležitost jako malířství německému či francouzskému, přesto mělo snahu vypořádat se s ideovými a stylovými tendencemi, jež se rodily v evropských výtvarných centrech.²⁰⁴

Klasicismus, převládající na konci 18. století, se v českém prostředí nesetkal s velkou oblibou. Naopak romantismus, rozvíjející se počátkem 19. století, a to hlavně v krajinomalbě, měl v uměleckých kruzích větší úspěch. Od poloviny 18. století jsou pozvolna odkrývány romantické tendence a po Velké francouzské revoluci²⁰⁵ postupně převládají po celé Evropě. Nejprve se projevují ve filosofii a v literatuře, například ve spisech Jeana-Jacqua Rousseaua,²⁰⁶ který často hovořil o

²⁰² Alois Pokorný, ilustrace z učebnice *Naturgeschichte des Pflanzenreiche*, 1868. pořízeno z: <http://botany.cz/cs/pokorny/>, dne 19. 6. 2014. Viz Alois Pokorný, *Naturgeschichte des Pflanzenreiche*, Praha 1868, s. 76 – 77.

²⁰³ Pavel Jehlička, ilustrace z *Rostlinopisu v obrazech*, 1875, pořízeno z: <http://antikstafel.cz/kniha/jehlicka-pavel-rostlinopis-v-obrazich-1875>, dne 19. 6. 2014. Viz Pavel Jehlička, *Rostlinopis v obrazech*, Praha 1875, nestr.

²⁰⁴ Naděžda Blažičková – Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 9.

²⁰⁵ Velká francouzská revoluce proběhla v letech 1787 – 1799. Viz Daniela Tinková, *Francouzská revoluce*, Praha 2008, s. 9.

²⁰⁶ Jean - Jacque Rousseau (1712 - 1778). Viz Antonín Dostál, *J. J. Rousseau*, Praha 1947, s. 5.

návratu člověka k přírodě a kladl důraz na jeho emocionální stránku života. Umělec je chápán jako samostatná osobnost, individualita, která se vyjadřuje originálně. Záhy ovládne romantismus i společnost, její způsob života a smýšlení a nakonec pronikne i do veškerých odvětví umění.²⁰⁷

Němečtí krajináři, například Johann Christian Clausen Dahl²⁰⁸ nebo Caspar David Friedrich,²⁰⁹ kteří svým uměním byli střední Evropě nejbližší, preferovali ve svých dílech barvu, jakožto nejdůležitější výrazový prostředek. Mezi české krajináře první poloviny 19. století lze zařadit Antonína Mánesa,²¹⁰ Josefa Navrátila²¹¹ a Augusta Bedřicha Piepenhagena.²¹² Antonín Mánes často propojoval idealismus s realismem, také se v jeho dílech odrážel klasicismus a romantismus. Své krajinné náměty vyhledával podle toho, jaké pocity v něm příroda vzbudila. V Piepenhagenových dílech jsou zřejmé ozvuky holandské krajinomalby 17. století a Navrátilovi byli blízké tendence druhého rokoka.²¹³

Německý romantismus byl také reflektován v tvorbě stoupenců Maxmilianu Haushofer²¹⁴ a v jeho krajinářské škole. Haushofer učil své žáky malovat krajinu založenou na skutečnosti a obohacenou o netypické a půvabné motivy. Adolf Kosárek,²¹⁵ jeden z Haushoferových žáků, se mimo jiné soustředil na krajinu, jež ho obklopovala, a na všední život v ní.²¹⁶

Šedesátá a sedmdesátá léta 19. století znamenala pro české malířství zlom. Umělci se již nadále nesoustředili na německý romantismus a jeho odvětví, ale začínají se zajímat o realistické trendy ve Francii. Navíc české země usilují o nezávislost v oblasti jazykové a umělecké. K posílení národního uvědomění byla také podnícena výstavba Národního divadla,²¹⁷ na níž se podíleli Julius Mařák,²¹⁸

²⁰⁷ Naděžda Blažíčková – Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 49.

²⁰⁸ Johann Christian Clausen Dahl (1788 - 1857). Viz José Pijoán, *Dějiny umění VIII*, Praha 1981, s. 258.

²⁰⁹ Caspar David Friedrich (1774 - 1840). Viz Andrew Graham - Dixon (pozn. 131), s. 308.

²¹⁰ Viz pozn. 195.

²¹¹ Josef Navrátil (1798 – 1865). Viz Naděžda Blažíčková – Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 47.

²¹² August Bedřich Piepenhagen (1791 – 1868). Viz Tamtéž.

²¹³ Druhé rokoko se odehrávalo v druhé třetině 19. století a navazovalo na dekorativnost rokoka 18. století. Viz RT – BM [Raoul Trojan – Bohumír Mráz], heslo Druhé rokoko, in: *Malý slovník výtvarného umění*, Praha 1996, s. 52. – Naděžda Blažíčková – Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 49 – 51.

²¹⁴ Maximilian Joseph Haushofer (1811 – 1866). Viz Tamtéž, s. 109.

²¹⁵ Adolf Kosárek (1830 – 1859). Viz Tamtéž.

²¹⁶ Tamtéž, s. 111 – 113.

²¹⁷ Národní divadlo bylo postaveno podle projektu Josefa Zítka v letech 1868 – 1881. Viz Antonín Matějček, *Národní divadlo a jeho výtvarníci*, Praha 1954, s. 60 - 70.

František Ženíšek,²¹⁹ Václav Brožík,²²⁰ Mikoláš Aleš,²²¹ Vojtěch Hynais²²² a mnozí další.²²³

V sedmdesátých letech 19. století objevuje přírodu i Karel Žádník. Své první zkoumání realizoval s pomocí tužky a vytvořil tak několik zajímavých kreseb lesních interiérů nebo panoramatických pohledů na kopce pokryté stromovím, na nichž se tyčí architektonická stavba hradu. Jeho první kresba nese název *Krajina s potokem* [29]²²⁴ a byla vytvořena v roce 1872, tedy v době, kdy se školil na vídeňské Akademii. Tomu odpovídá i pojetí této kresby. Autor si vybral pohled do interiéru lesa, který zahrnuje zprohýbané stromy na břehu potoka. Žádník zřejmě usiloval o konfrontaci dynamicky zkroucených stromů s poklidnou hladinou potoka. Forma je ušlechtilá, ukázněná, autor v ní neexperimentuje, naopak má tento krajinný výřez reálný základ, který dokresluje romantická atmosféra. Propojením reálného s romantickým tak navazuje na postupy Haushoferovy školy a předznamenává díla autorů generace Národního divadla, například Julia Mařáka nebo Antonína Chittussiho. Pro srovnání lze uvést Mařákovu *Jitřní píseň* [30]²²⁵ a Chittussiho *Tůň v lese* [31].²²⁶ Na rozdíl od Žádníka tito autoři požadovali mnohem náročnější průhledy do krajin, které zahrnovaly zajímavé světelné situace.²²⁷

Posun v Žádníkově tvorbě v oblasti krajiny lze zaznamenat od osmdesátých let 19. století. Autor hledal nové zajímavé pohledy na krajinu nebo její části, do jeho děl také proniká barva a světlo, nově užívá dělivého rukopisu. Nadále v těchto pracích nalezneme prvky realismu a určitého romantismu při výběru pohledů na

²¹⁸ Julius Edvard Mařák (1832 – 1899). Viz Naděžda Blažičková – Horová, České malířství (pozn. 148), s. 201.

²¹⁹ Viz pozn. 31.

²²⁰ Václav Brožík (1851 – 1901). Viz Naděžda Blažičková – Horová, České malířství (pozn. 148), s. 201.

²²¹ Viz pozn. 10.

²²² Vojtěch Hynais (1854 – 1925). Viz Naděžda Blažičková – Horová, České malířství (pozn. 148), s. 201.

²²³ Tamtéž, s. 203 – 204.

²²⁴ Karel Žádník, *Krajina s potokem*, 23. 5. 1872, tužka, papír, 18 x 22, 4 cm, znač. tužkou vpravo dole: 23. Května 72 Žádník, SM UH, inv. č. 717.

²²⁵ Julius Mařák, *Jitřní píseň*, po 1877, olej, plátno, 126 x 90 cm, znač.: Julius Mařák, Národní galerie v Praze, inv. č. O 6318. Viz Naděžda Blažičková - Horová (ed.), *Julius Mařák a jeho žáci* (kat. výst.), Jízdárna Pražského hradu 1999, s. 60. – <http://ng.bach.cz/ng-vademecum/permalink?xid=04ed5281991fad2f7ede04054bdf76f7&scan=1>.

²²⁶ Antonín Chittussi, *Tůň v lese* (z cyklu „Polem a lesem“), 1886 – 1887, uhel, křída, papír, 26, 6 x 34, 1 cm, Národní galerie v Praze, inv. č. K-12724. Viz Roman Prahel, *Antonín Chittussi* (kat. výst.), Národní galerie v Praze 1996, s. 79, obr. s. 78.

²²⁷ Naděžda Blažičková – Horová, České malířství (pozn. 148), s. 206.

krajinu. Jeho zaujetí přírodním motivem stromu lze rozpoznat v jeho akvarelu s názvem *Stromy* [32].²²⁸ Ústřední motiv vysokých stromů, které jsou obklopeny okolním rostlinným porostem, je zaznamenán v určité denní době, tj. určité světelné situaci, kterou se snažili uchopit i Mařák a Chittussi. Vybraný pohled na stromy může působit tajemně jako skryté místo na zemi. Nicméně v pozadí těchto stromů lze rozpoznat prvek architektury, konkrétně nějakého domu. Nové zaujetí barvou, i když v zemitějších odstínech, a světlem, které nasycuje jednotlivé drobné tahy štětcem, podtrhuje celkovou atmosféru zachyceného okamžiku.

Zpodobněním stromů se zabýval také Vojtěch Hynais, například v díle *Břeh ostrůvku na Seině* [33].²²⁹ Ponurá atmosféra pohledu na strom, který se odráží na vodní hladině, dělivý rukopis naznačující listy stromu, tenká kontura značící větve a oblaka v pozadí představující určitou denní dobu, to vše charakterizuje Hynaisovu kolorovanou kresbu.

Závěr 19. století, tj. „*fin de siècle*“,²³⁰ přinesl do českého prostředí, a tedy i do výtvarného umění, rozmanitost, složitost a také úsilí o sjednocení s dalšími odvětvími umění, jako byla hudba nebo literatura. V duchu konce jedné epochy hledali umělci nové impulsy a nová témata, jež by dotvořily základ jejich tvorby, navazující na tendence předešlých let. Preferovali lyrický novoromantismus, naturalismus a vyhrocený realismus, který vyžadoval bezchybné zaznamenání skutečnosti.²³¹

Žádníkův přednes konce století také charakterizuje jistý návrat do minulosti, a to k romantismu. Jeho krajinné záznamy svědčí o větším zaujetí pro povahu jeho krajin. V tomto duchu zobrazuje staré, již nepoužívané budovy, zasazené v přírodní scénérii – například v malbě *Buchlovské nádvoří* [34].²³² Opomíjená a zapomenutá hradní stavba je schovaná za vertikálními liniemi stromů s drobnými lístky a porostem trávy. V malbě převládají hnědé a zelené tóny barev, které spolu se

²²⁸ Karel Žádník, *Stromy*, 1881 (?), akvarel, papír, 45 x 39 cm, znač. tužkou vpravo dole: K. Žádník, SM UH, inv. č. U 5110.

²²⁹ Vojtěch Hynais, *Břeh ostrůvku na Seině*, 1882, akvarel, kvaš, plátno, 44 x 29 cm, znač. vpravo dole: V.H.1882, Národní galerie v Praze, inv. č. O 11622. Viz Naděžda Blažičková – Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 275. – <http://ng.bach.cz/ng-vademecum/permalink?xid=b70c37cc3d0c3438b085dbb670365a7b&scan=1>.

²³⁰ Naděžda Blažičková - Horová, *České malířství* (pozn. 148), cit. s. 287.

²³¹ Tamtéž, s. 287 – 288.

²³² Karel Žádník, *Buchlovské nádvoří*, nedat., tempera, kartón, 60 x 45 cm, neznač., SM UH, inv. č. 5124.

světlem vytvářejí poklidnou a romantickou atmosféru. Naznačenou situaci uzavírá dojem mlhy. Dílo Antonína Mánesa *Pod zříceninou Okoře* [35]²³³ lze dozajista srovnat s Žádníkovým nádvořím, zejména po stránce námětové, kompoziční, ale také z pohledu výběru barev a celkového dojmu.

V první čtvrtině 20. století Žádník nakreslil a koloroval poslední kresbu krajiny s názvem *Kaple sv. Barbory* [36].²³⁴ Žádník navazuje na tradici zobrazování, kterou preferoval od osmdesátých let 19. století, nicméně zde dochází k jistému pročištění krajiny. Tento akvarel již není ozvláštněn mlhavou atmosférou.

Příroda, nekonečný inspirační zdroj mnoha tvůrců, je od nepaměti součástí naší země. Umělci v ní vždy hledali nevšední krajinné záběry, které je fascinovaly. Zobrazovali přírodu prostoupenou sluncem, přírodu s vodní hladinou, na které se odráží měsíc, přírodu s meteorologickými úkazy, jako je déšť, duha, mlha nebo bouře. Karel Žádník však nevytvořil mnoho těchto krajinných záznamů, a tak nemohl prozkoumat veškeré taje přírody. Zaměřil se pouze na ty pohledy, jež ho osobně okouzly.²³⁵

4. 4 Studie koní

Zaujetí přírodou je v Žádníkově tvorbě zřejmé už od doby, kdy vytvořil kresby a akvarely pro přírodopisné učebnice. Na ně pak navázal pracemi, v nichž se zaměřil mnohem obšírněji na krajinu a zaznamenal tak četné lesní průhledy nebo panoramatické pohledy. Poslední skupina děl, která je propojena s přírodou nebo krajinnými motivy, představuje nedokončené, ale i definitivní studie koní. Jedná se o akvarelové studie pocházející ze sbírek SZ Buchlovice, v nichž dominuje postava koně. Často zobrazoval samotného stojícího koně, avšak lze uvést i příklad zobrazující stádo pasoucích se koní nebo menší skupiny v pohybu. Samotná zvířata bývají doprovázena postavou stájníka nebo jezdce. Pozadí scén se vyznačuje krajinnými nebo architektonickými motivy, jež připomínají okolí zámeckého panství

²³³ Antonín Mánes, *Pod zříceninou Okoře (Zřícenina)*, 1828, olej, papír na plátně, 33, 5 x 46, 5 cm, znač. vlevo dole: Mánes 1828, Národní galerie v Praze, inv. č. O 5014. Viz Naděžda Blažičková – Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 57.

²³⁴ Karel Žádník, *Kaple sv. Barbory*, 1. čtvrtina 20. století, akvarel, papír, 27, 5 x 24 cm, znač. červenou barvou vpravo dole: K. ŽÁDNIK, SZ Buchlovice, inv. č. BC 11568.

²³⁵ Žádníkovy kresby a malby s přírodními motivy pocházejí ze sbírek SM UH a SZ Buchlovice.

v Buchlovicích. Za konkrétní příklad, jenž představuje tyto prvky, lze uvést akvarel *Na projížďce* [37].²³⁶

Koně spolu s figurami jezdců, konkrétně šlechticů, které jsou obklopeny přírodou a architekturou, zachycoval také Quido Mánes. Za nejvhodnější příklad ke komparaci s Žádníkovými studiemi koní lze označit olejomalbu *Na vyjíždě*.²³⁷ Oba se zaměřují na motiv koně, kterého obklopují další prvky příznačné pro zámecké prostředí. Nicméně se jejich díla odlišují nejen samotným výběrem výtvarných prostředků (Žádník užil akvarel, Mánes olej), ale zejména budováním prostoru, výběrem denní doby a zájmem o detail. Žádník má spíše ve zvyku pozadí naznačovat nebo zdůraznit s pomocí linií, kdežto Mánes se více zaměřuje na detaily.

Tyto studie, jež představují menší skupinu děl z Žádníkovy tvorby, jsou však nedílnou součástí celku soustředícího se na krajinu a život v ní. Studium přírodních prvků mu umožňovalo hlouběji pochopit jeho okolí a dosáhnout tak větší kvality při zpracování dalších témat.

4. 5 Národopis (1874 – konec 19. století)

V druhé polovině 19. století dochází v českých zemích²³⁸ k prosazení dřívějších snah a pokusů, které si kladly za cíl povzbudit a upevnit kulturu českého národa. Poté, co se rozpadl Bachův absolutismus a roku 1862 byla stanovena nová ústava, se situace změnila. Tyto příznivé okolnosti napomohly především hospodářskému, společenskému a kulturnímu růstu celého národa.²³⁹

Jedním z propagátorů vlasteneckých myšlenek byl také Josef Mánes, který se pokusil definovat typ slovanské ženy a slovanského hrdiny. Mimo toto hledání se s bratrem Quidem rozhodli vytvořit sérii prací dokumentující kroje z Moravy,

²³⁶ Karel Žádník, *Na projížďce*, 1876, akvarel, papír, 14, 5 x 28, 5 cm, nezn. č., SZ Buchlovice, inv. č. BC 4581.

²³⁷ Quido Mánes, *Na vyjíždě* (*Návrat z projížďky, Děti Antonína Veitha před liběchovským zámekem*), 1855, olej, plátno, 57 x 77 cm, nezn. č., Národní galerie v Praze, inv. č. O 4980. Viz <http://ng.bach.cz/ng-vademecum/permalink?xid=916e7b96ee51a01b7dd37c578b6480b8&scan=1>.

²³⁸ Konkrétně v Praze v šedesátých a sedmdesátých letech 19. století. Viz Naděžda Blažičková – Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 203.

²³⁹ Tamtéž, s. 204.

Slezska, Čech a Slovenska.²⁴⁰ Známý jsou i jeho pobyty na zámku Čechy pod Kosířem, kde měl příležitost pozorovat obyvatele Hané při práci či slavnostech.²⁴¹ Za příklad lze připomenout Mánesův akvarel *Veruny Čudové* [38],²⁴² v němž autor s pomocí dokonalé linie vymezuje podobu konkrétních prvků, šrafovanými plochami je tvaruje a tenkými čárami zdůrazňuje detaily.²⁴³

Karel Žádník se také zajímal o národopisné motivy poté, co navštívil svého bratra Josefa na Velehradě v roce 1874. Své náměty mohl čerpat nejen z okolí jihovýchodní Moravy, ale právě z tvorby Josefa Mánesa. Vzhledem k tomu, že v této době působil mezi Vídní a Moravou, mohl náměty vstřebávat i z právě konaných výstav. Například v roce 1873 se ve Vídni uskutečnila světová výstava, jež bývá spojována se založením české etnografie. Výstava představovala zajímavé objekty a předměty spojené s každodenním životem či kulturou národů, zejména těch, které se nacházejí mimo střední Evropu. Přesto zde byl zastoupen i český národ, konkrétně Moravou a jejími tradičními slavnostními kroji.²⁴⁴

Žádníkova první kolorovaná kresba *Muže z Buchlovic* pochází již z roku 1876 [39].²⁴⁵ Kresba představuje vzpřímenou postavu muže, natočenou směrem doleva a stojící v mírném kontrastu. Tradiční všední oděv, ve kterém je muž zpodoběn, charakterizují základní tři barvy – bílá (halena a kabát), modrá (kalhoty) a červená (doplňky). Autor se více zaměřil na některé detaily, například na záhyby na kalhotách a obuvi a na knoflíčky. Protějškem tohoto akvarelu by mohl být další Žádníkův akvarel *Ženy v buchlovském kroji* [40],²⁴⁶ ale také již zmíněný akvarel Josefa Mánesa. Obě ženy stojí podobně jako muž vzpřímeně a v kontrastu, ale Žádníkova postava ženy má, stejně jako muž, levou paži schovanou za tělem. Mánesova dívka se zase přidržuje židle. U obou dívek byl kladen důraz na užití barev, kdežto v případě muže na její kresebný základ.

²⁴⁰ Olga Macková (pozn. 199), s. 32.

²⁴¹ Dagmar Halasová, *Josef Mánes. Libánky na Hané*, Brno 1982, s. 12.

²⁴² Josef Mánes, *Veruna Čudová*, 1854, tužka, akvarel, papír, 36, 8 x 25, 3 cm, nezn.č., Muzeum hlavního města Prahy, inv. č. 57. Viz Tamtéž, s. 109 - 112, obr. s. 22. – Naděžda Blažíčková - Horová, *Malířská rodina Mánesů*, Praha 2002, s. 267.

²⁴³ Olga Macková (pozn. 199), s. 32.

²⁴⁴ Vladimír Scheufler, Světová výstava ve Vídni v roce 1873 a počátky české etnografie, in: *Počátky vědeckého národopisu a studium českého a slovenského lidového umění*, Olomouc 1983, s. 639.

²⁴⁵ Viz pozn. 32.

²⁴⁶ Karel Žádník, *Žena v buchlovském kroji*, 1889, akvarel, lepenka, 55 x 43 cm, znač. tužkou vpravo dole: Žádník 89 s čárkou nad rokem, SM UH, inv. č. U 5117.

Podmínky předurčující cestu k národopisu na Moravě se od Prahy značně odchylovaly. Tato problematika se na Moravě stává aktuální až na přelomu 19. a 20. století.²⁴⁷ Umělci, kteří se v devadesátých letech 19. století seskupili kolem vůdčí osobnosti Joži Uprky,²⁴⁸ vytvořili s podporou členů pražské umělecké scény²⁴⁹ tzv. „*generaci devadesátých let*“.²⁵⁰ Hlavním námětem jejich zkoumání bylo Slovácko, jeho lid, život a tradice, které reprezentovalo myšlenky národního znovuzrození.²⁵¹ Také se snažili vymanit z područí Vídně jako hlavního uměleckého centra a nahradili jej Prahou.²⁵²

Joža Uprka se v devadesátých letech zabýval dvěma námětovými okruhy. V prvním se soustředil na jednotlivé postavy zasazené v přírodě nebo ve vesnici. V druhém se zaměřil na figury hodující při svátcích a slavnostech. Pro první námětový okruh je příznačné autorovo úsilí o spojení malířských postupů s vyjádřením určité nálady a světla. Jednotlivé stavební prvky by měl vnímatel prožívat samostatně. Určitý dojem v nás zanechá krajina, jiný pocit v nás vyvolají postavy při práci. Barva a technika jsou závislé na celkovém vyznění díla.²⁵³ Za příklady lze uvést díla *Pasáci u ohně - Na pastvě* [41]²⁵⁴ a *Odpočinek (Polední odpočinek)* [42].²⁵⁵

Tomuto Uprkovu prvnímu námětovému okruhu odpovídá i jedno z děl Karla Žádníka, pojmenované *Pasení koní na veselských loukách* [43].²⁵⁶ K docílení kompoziční harmonie a přehlednosti rozdělil dílo do tří plánů. Do popředí zařadil postavy krajanů, střední plán zahrnuje mladíka na koni a zadní plán vyjádřil

²⁴⁷ Nicméně u některých autorů nalezneme díla s touto tematikou již v osmdesátých letech 19. století.

²⁴⁸ Joža Uprka (1861 – 1940). Viz Jaroslav Kačer (pozn. 28), s. 76 – 79.

²⁴⁹ Například Vilém a Alois Mrštík, Zdenka Braunerová, Gabriela Preissová a další. Viz Jaroslav Pelikán, Sdružení výtvarných umělců moravských, in: Ladislava Horňáková a kol., *100 SVUM: 100. výročí založení Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně* (kat. výst.), Galerie výtvarného umění v Hodoníně 2007, s. 14.

²⁵⁰ Tamtéž, cit. s. 14.

²⁵¹ Zaměření umělců na moravský lid bylo dozajista utvrzeno na *Národopisné výstavě československé*, která se uskutečnila v Praze v roce 1895. Viz Tamtéž, s. 15.

²⁵² Tamtéž, s. 14 – 15.

²⁵³ Tomáš Vlček, *Dílo Joži Uprky v proměnách umění konce 19. a počátku 20. století*, in: Helena Musilová (ed.), *Joža Uprka: 1861 – 1940. Evropan slováckého venkova* (kat. výst.), Národní galerie v Praze 2011, s. 70.

²⁵⁴ Joža Uprka, *Pasáci u ohně - Na pastvě*, 1893, olej, plátno, 83 x 132 cm, neznač., Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, inv. č. O 697. Viz Tamtéž, s. 365, obr. s. 288.

²⁵⁵ Joža Uprka, *Odpočinek (Polední odpočinek)*, 1895, olej, plátno, 65, 5 x 96, 5 cm, znač. vlevo dole: JU, Moravská galerie v Brně, inv. č. Z 2644. Viz Tamtéž, obr. s. 290.

²⁵⁶ Karel Žádník, *Pasení koní na veselských loukách*, 1881, olej, plátno, 50 x 84, 5 cm, znač. červenou barvou vlevo dole: Žádník.81.; SM UH, inv. č. U 7287.

postavami koní a motivem lesa. První plán představuje chlapce ve stylizovaném, téměř až slavnostním oděvu, kteří posedávají nebo odpočívají. Nicméně jejich umístění a polohy působí strojeně. Oproti zmíněným Uprkovým dílům byly postavy zaznamenány v každodenním oděvu a tyto záznamy působí přirozeně, jako by šel malíř zrovna kolem. Žádník navíc preferoval hladký rukopis, kdežto Uprka častěji užívá dělivého rukopisu nebo dělivého v kombinaci s hladkým. Díla obou se však vyznačují tlumenějšími odstíny barev, které utvářejí celkový dojem zobrazované scény.

Dozajista inspirující výstavou byla také *Národopisná výstava československá*, která se uskutečnila v Praze roku 1895 a která potvrdila dobové smýšlení národa i umělecké scény. O několik let později, v roce 1902, byla zorganizována *Umělecká výstava slovenská*, která předcházela založení Sdružení výtvarných umělců moravských (dále jen SVUM). Na této výstavě byla prezentována díla Joži Uprky, Cyrila Mandela,²⁵⁷ Antoše Frolky,²⁵⁸ Milana Mitrovského²⁵⁹ a mnohých dalších. Zájem, jaký tato výstava vyvolala mezi návštěvníky a v dobových tiskovinách, byl nevídaný. Také účast Augusta Rodina, který v témže roce (1902) vystavoval v Praze, podnítila tyto tvůrce k osamostatnění a položení základů uměleckého spolku, který měl vliv na umění od počátku 20. století.²⁶⁰

Nicméně Žádník se nikdy nepřipojil k tomuto uměleckému uskupení, ani k žádnému jinému. To však neznamená, že se o jejich aktivity či programové tendence nezajímal nebo že by nesledoval současné trendy.²⁶¹ S některými ze zmíněných členů SVUM, například s Jožou Uprkou, se dokonce osobně znal, díky jejich společnému příteli Františku Kretzovi.

²⁵⁷ Viz pozn. 34.

²⁵⁸ Antoš Frolka (1877 – 1935). Viz Franta Jilík, Antoš Frolka, *Zahrada Moravy II*, 1925, s. 113 – 116.

²⁵⁹ Milan Mitrovský (1875 – 1943). Viz Vojtěch Tilkovský, *Výtvarná pozostalost' Milana Th. Mitrovského*, Bratislava 1943, s. 13.

²⁶⁰ V roce 1907 se konala první výstava tohoto uskupení, avšak k jejímu oficiálnímu založení došlo až při druhé výstavě v srpnu téhož roku. Výtvarníci se sdružovali v Domě umělců v Hodoníně, který byl postaven podle projektu architekta Antonína Blažka v letech 1911 – 1914. Viz Jaroslav Pelikán, Sdružení výtvarných (pozn. 249), s. 15, 18.

²⁶¹ Informaci poskytla Marie Martykánová, dne 13. 1. 2014.

4. 6 Návrhy na výzdobu interiérů

Karel Žádník byl během svého života zaměstnán třemi šlechtickými rody – Berchtoldy, Larischy a Liechtensteiny. V jejich službách působil jako restaurátor, učitel kreslení a v neposlední řadě zastával funkci malíře, jenž vytvářel kopie a návrhy. Návrhy, kterými se zabýval, měly zdobit interiéry, konkrétně jejich stěny a stropy, také se zaměřil na štukatury a tapety.

Jeho studie zvířat, například jelena, daňka, volavky, ale také alegorických postav se snopy a srpy nebo mužů v loveckém oděvu značí, že měl v úmyslu vyzdobit lovecký salón. Za příklad lze uvést akvarel *Jelena s loveckým rohem* [44].²⁶²

Ve svých dalších pracích studoval ornamenty, které dozdobil různými druhy květin. Například *Květinový ornament* [45],²⁶³ kde uprostřed zobrazil souvislý pás květin lemovaný ornamentem připomínající jejich listy. Ke srovnání se nabízí ornamenty připomínající motiv akantu, jež byly použity při výzdobě stropu hlediště Národního divadla [46].²⁶⁴ V případě Národního divadla jsou však tyto ornamenty mnohem stylizovanější, rozvinutější a rozměrnější.

Mezi nádoby s květy a plody ovoce, které lze také zařadit k Žádníkovým návrhům, náleží například *Koš s ovocem* [47].²⁶⁵ Koš umístěný vertikálně na hranu dřevěné plochy připomíná známé Caravaggiovo dílo se stejným názvem [48].²⁶⁶ Díla, jež se shodují po stránce námětové a zejména zajímavým iluzivním pojednáním, se však odlišují tím, čím koše naplnili. Caravaggiova myšlenka umístit vedle sebe čerstvé a zkažené ovoce nebo kvetoucí a uvadající listy²⁶⁷ se jen z části doplňuje s Žádníkovým košem plným svěžího ovoce.²⁶⁸

²⁶² Karel Žádník, *Jelena s loveckým rohem*, nedat., akvarel, tužka, papír, 22, 5 x 12 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4944.

²⁶³ Karel Žádník, *Květinový ornament*, nedat., akvarel, papír, 21 x 13 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 5011.

²⁶⁴ František Ženíšek, *Strop hlediště Národního divadla (detail)*, 1879. Viz Naděžda Blažičková - Horová, František Ženíšek (pozn. 138), s. 61.

²⁶⁵ Karel Žádník, *Koš s ovocem*, nedat., tempera, kartón, 17, 5 x 12 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4942.

²⁶⁶ Caravaggio, *Koš s ovocem*, kolem 1598 – 1599, olej, plátno, 31 x 47 cm, Pinacoteca Ambrosiana, Milán. Viz Gilles Lambert, *Caravaggio*, přeložila Jitka Kňourková, Praha 2005, s. 20.

²⁶⁷ Tamtéž, s. 48.

²⁶⁸ Žádníkův zájem o díla starých mistrů dokládá i jeho další dílo *Hlava starce podle Rembrandta*, v němž zpracovává podněty charakteristické pro tohoto holandského malíře 17. století. – Karel Žádník, *Hlava*

Žádníkovy nejzajímavější návrhy zpodobňují amoretu buď jednotlivě, ve věnci spolu s květinami, nebo v pásu, jež tvoří několik ležících, sedících nebo poletujících amorků. Jeho *Amoreti – Roční období* [49 - 54],²⁶⁹ čítající šest kreseb provedených hnědou tuší, zřejmě představují přípravné kresby k později realizovaným a rozměrným barevným litografiím *Amoretů*. Na těchto kresbách charakterizoval jednotlivá roční období, tj. andílky s prvky příznačnými pro každou dobu. Kolem andílků, již představují například jaro, jsou umístěny věnce a koše s květy. Mimo další tři kresby, které odpovídají zbylým třem ročním obdobím, nakreslil ještě dvě kresby, které by mohly zastupovat alegorie vítězství. Skupiny andílků doprovázejí předměty, například sekera, šípy a dokonce přilba, které naznačují, že šlo o vítězství válečné.

Motivy andílků, i když v tomto případě spíše putti, charakterizujících roční období se zabýval také Josef Mánes, například v olejomalbě *Zima a Jaro* [55].²⁷⁰ Pokusíme-li se ji porovnat s kresbami Karla Žádníka, musíme opominout barevnou skladbu oleje a soustředit se na kompoziční rozvržení, gesta či pohledy amoretů. Na Mánesově díle podává andílek jinému andílkovi květinu. Toto gesto nalezneme i v Žádníkově kresbě amoretů, konkrétně u léta, kdy ústřední postava amorka jakoby nabízí snop obilí. Na Mánesově malbě lze také vypořádat zajímavý doplněk v podobě antické vázy zaplněné květy, například tulipány. Analogií této vázy by se mohl stát Žádníkův akvarel *Antické vázy* [56],²⁷¹ který obsahuje podobné tulipány.

Pozoruhodné odvětví Žádníkovy tvorby, kterému se věnoval v rámci šlechtických povinností, nás stále utvrzuje, že byl tento malíř velice otevřený novým úkolům a dokázal se s nimi vypořádat. I když dnes není známo, pro která konkrétní sídla vytvářel své návrhy, rozhodně mají své místo v autorově tvorbě.²⁷²

starce podle Rembrandta, nedat., olej, plátno, nalepeno na kartón, 20 x 12,5 cm, neznač., SM UH, inv. č. 5038.

²⁶⁹ Karel Žádník, *Amoreti – Roční období*, nedat., tuš, papír, 8 x 22 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 5073 – 5078.

²⁷⁰ Josef Mánes, *Zima a Jaro*, 1856, olej, plátno, 109 x 32 cm, neznač., Národní galerie v Praze, inv. č. 4619. Viz Hana Volavková, *Josef Mánes, malíř vzorků a ornamentu*, Praha 1981, s. 82.

²⁷¹ Karel Žádník, *Antická váza*, nedat., akvarel, papír, nalepeno na kartón, 30, 5 x 24 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 4993.

²⁷² Prezentované příklady Žádníkových návrhů pocházejí ze sbírek SM UH.

4. 7 Portréty (1877 – 1921)

V rozsáhlé tvorbě Karla Žádníka, jež čítá okolo tří stovek kreseb, maleb a grafik, dominují zejména portrétní práce. Jejich problematikou se začíná zabývat už při svých studiích na vídeňské Akademii, kde byl také prohlášen za vynikajícího figuralistu. Nejzdařilejší portréty však vznikly v době, kdy byl zaměstnán představiteli šlechtických stavů, tedy v druhé polovině sedmdesátých let 19. století. Jednalo se o práce vytvořené na zakázku podle představ objednavatelů anebo podle děl starých mistrů. Také vyhotovil několik kopií starších děl, na nichž byli zobrazeni příslušníci šlechtické rodiny. I přes tuto skutečnost se však Žádník nechal inspirovat podobiznami předních českých umělců druhé poloviny 19. století.

Před polovinou 19. století se Josef Mánes usadil na Hané, konkrétně na zámku Čechy pod Kosířem, kde sídlila rodina Sylva-Taroucců. Pobýval zde asi rok, ale v budoucích dvaceti letech se sem vždy rád vracel, aby načerpal nové náměty pro svou tvorbu. Věnoval se krajině, národopisu i portrétům. Pro portrétní práce je příznačné autorovo veristické pojetí, cituplné propojení s portrétovanými, jistá míra idealizace v případě portrétů žen a hladký rukopis. Typickým příkladem je portrét *Emanuela Sylva – Tarouccy* [57],²⁷³ jenž namaloval podle starší miniatury.²⁷⁴

Z roku 1877 pochází Žádníkův *Portrét Ludvíka Filipa Sinzendorfa* [58],²⁷⁵ který byl namalován podle stejnojmenného díla z roku 1728 od Hyacintha Rigauda²⁷⁶ [59].²⁷⁷ Žádníková kopie hraběte ze Sinzendorfu²⁷⁸ je velice zdařilá, avšak některé detaily působí nedokončeně. Například část oděvu, jež uchopil pravou rukou. Pro srovnání lze uvést i Mánesův portrét *Emanuela Sylva – Tarouccy*, který vznikl dříve než Žádníková kopie a také ho provedl v mnohem menším měřítku. Postava Emanuela oproti Ludvíkovi stojí, ale jejich paže, pokrčené v bok, jsou pro oba příznačné. Vznosný a bohatě zdobený slavnostní oděv naznačuje jejich urozený

²⁷³ Josef Mánes, *Emanuel Sylva – Taroucca*, 1844, olej, plátno, 41 x 26 cm, nezn.č., Národní galerie v Praze, inv. č. O 5112. Viz Naděžda Blažíčková - Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 92.

²⁷⁴ Tamtéž, s. 80.

²⁷⁵ Karel Žádník, *Portrét Ludvíka Filipa Sinzendorfa* (podle předlohy Hyacintha Rigauda), 1877, olej, plátno, 165 x 135 cm, nezn.č., SZ Buchlovice, inv. č. BC 6324.

²⁷⁶ Hyacinthe Rigaud (1659 – 1743). Viz Andrew Graham - Dixon (pozn. 131), s. 215.

²⁷⁷ Hyacinthe Rigaud, *Filip Ludvík Václav hrabě ze Sinzendorfu*, 1728, olej, plátno, 166 x 132 cm, Kunsthistorisches museum Vienna, inv. č. GG 9871. Viz http://commons.wikimedia.org/wiki/File:HyacintheRigaud_003.jpg.

²⁷⁸ Filip Ludvík Václav hrabě ze Sinzendorfu (1671 – 1742). Viz Bohumír Smutný, *Šlechtický manufakturař. Člověk na Moravě ve druhé polovině 18. století*, Brno 2008, s. 13 – 30.

původ a bohatství rodů, které reprezentovali. Oba muži jsou navíc těmito oděvy monumentalizováni. V Žádníkově případě je tato monumentalizace umocněna zvolenými rozměry malby. Pozadí Žádníkovy kopie naznačuje interiér antického chrámu, kdežto Mánes zasadil Emanuela do salonu s výhledem do krajiny. Přesto i v Mánesově figurální malbě nalezneme antický prvek vázy.

Z veškerých uměleckých slohů se nejrazantněji projevil právě realismus. Realistické tendence byly poprvé vymezeny a realizovány Gustavem Courbetem²⁷⁹ ve Francii.²⁸⁰ Svými díly chtěl vyjádřit viděnou, ničím nenarušenou či zidealizovanou realitu. Realismus se rozvíjel i do dalších částí střední Evropy, například do Německa. Za hlavní německé představitele realismu lze označit Adolfa Menzela²⁸¹ a Wilhelma Leibla.²⁸²

Na courbetovský realismus reagovali i umělci v českých zemích koncem čtyřicátých a v padesátých letech 19. století. Umělci hledají své náměty ve skutečném světě, v životech současných lidí a také hledají prostředky, kterými by je vyjádřili. Stejně jako Courbet usilují o to, aby svými díly a jejich náměty nevzbuzovali harmonickou náladu. Stěžejními představiteli realismu u nás jsou Soběslav Hippolyt Pinkas,²⁸³ který se ve svých portrétních pracích soustředil na psychologickou stránku portrétovaných. Další představitel, Karel Purkyně,²⁸⁴ se pokusil propojit situace vyjádřené barvou se smyslem pro prostor a tvar. A poslední realista, Viktor Barvitijs,²⁸⁵ se zaměřil na problematiku světla a barvy.²⁸⁶ Nicméně programoví realisté nebyli ve své době přijati za průkopníky nového směru a k jejich pochopení dochází až ve 20. století.²⁸⁷ V této době tedy Karel Žádník nemohl ve svých dílech reagovat na realistické výtvarné projevy.

Z generace Národního divadla má Žádníkovu portrétní tvorba nejbliže k Františku Ženíškovi, který se školil na pražské Akademii v letech 1863 – 1865. Po

²⁷⁹ Gustave Courbet (1819 – 1877). Viz Andrew Graham - Dixon (pozn. 131), s. 326.

²⁸⁰ Název tohoto uměleckého směru se stal oficiální roku 1855 na Světové výstavě v Paříži. Viz Naděžda Blažičková - Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 171.

²⁸¹ Adolf Menzel (1815 – 1905). Viz Andrew Graham - Dixon (pozn. 131), s. 330.

²⁸² Wilhelm Leibl (1844 – 1900). Viz Tamtéž. – Naděžda Blažičková - Horová, *České malířství* (pozn. 148), s. 171.

²⁸³ Soběslav Hippolyt Pinkas (1827 – 1901). Viz Tamtéž, s. 169.

²⁸⁴ Karel Purkyně (1834 – 1868). Viz Tamtéž.

²⁸⁵ Viktor Barvitijs (1834 – 1902). Viz Tamtéž.

²⁸⁶ Tamtéž, s. 171 – 173.

²⁸⁷ Vojtěch Volavka, *České malířství a sochařství 19. století*, Praha 1968, s. 131.

tomto školení se rozhodl odjet do Vídně spolu s ředitelem pražské Akademie, Eduardem von Engerthem.²⁸⁸ Před odjezdem do Vídně také vytvořil dvě portrétní práce znázorňující jeho rodiče, *Podobizna umělcovy matky Karoliny* [60]²⁸⁹ a *Podobizna umělcova otce Josefa* [61].²⁹⁰ Obě práce dokazují autorovo výtvarné nadání a jeho schopnost postihnout charakter portrétovaných postav prostřednictvím barvy.²⁹¹

Počátkem roku 1878 odjíždí Ženíšek do Paříže, kde se setkává s tvorbou Dominique Ingrese.²⁹² Ženíšek velice obdivoval Ingresův způsob malby a jeho harmonické uspořádání tvarů a barev. V Paříži se také seznámil s Josefem Šebestianem Daubkem, kterého po návratu zpět do Čech často portrétoval. K nejpovedenějším Ženíškovým portrétům patří například *Podobizna Josefa Šebestiana rytíře Daubka* z roku 1878 [62].²⁹³ Portrét, jenž má reálný základ, charakterizuje také poetický vztah autora k portrétovanému. Podobně jako tomu bylo u Josefa Mánesa. Daubkův portrét byl následujícího roku (1879) vystaven ve Vídni a v roce 1884 reprodukován v časopise *Světazor*.²⁹⁴

Prostřednictvím vídeňské výstavy nebo reprodukce v pražském časopisu se s tímto portrétem mohl lépe obeznámit také Karel Žádník. Po pečlivém zkoumání Ženíškovy podobizny tak mohl reagovat na toto dílo svojí nedokončenou podobiznou *Hlavy muže s koženou čepicí* [63].²⁹⁵ Osobitý charakter obou portrétů je zjevný na první pohled, zejména ve tváři. Ušlechtilost obou obrazů zdůrazňují hladce nanesené vrstvy barvy a postavy, které kontrastují se zvoleným pozadím, vzbuzují dojem plastičnosti.

²⁸⁸ Eduard von Engerth (1818 – 1897). Viz Naděžda Blažíčková - Horová, František Ženíšek (pozn. 138), s. 13.

²⁸⁹ František Ženíšek, *Podobizna umělcovy matky Karoliny*, 1865, olej, plátno, 47 x 38 cm, neznač., soukromá sbírka. Viz Tamtéž, s. 4, 197.

²⁹⁰ František Ženíšek, *Podobizna umělcova otce Josefa*, 1865, olej, plátno, 47 x 38 cm, neznač., soukromá sbírka. Viz Tamtéž, s. 5, 197.

²⁹¹ Tamtéž, s. 13.

²⁹² Dominique Ingres (1780 – 1867). Viz Tamtéž, s. 24.

²⁹³ František Ženíšek, *Podobizna Josefa Šebestiana rytíře Daubka*, 1878, olej, plátno, 37 x 29 cm, znač. vpravo nahoře: F Ženíšek 1878, Národní galerie v Praze, inv. č. O 12594. Viz Tamtéž, s. 33, 205.

²⁹⁴ Tamtéž, s. 23 – 24, 86.

²⁹⁵ Karel Žádník, *Hlava muže s koženou čepicí*, nedat., olej, dřevo, 21 x 15, 5 cm, neznač., SM UH, inv. č. U 5006.

V osmdesátých letech 19. století pokračuje Ženíšek v tvorbě portrétů, obzvláště pro rodinu Nevolů. Například namaloval *Podobiznu Milana Nevole* [64]²⁹⁶ a jeho manželky *Tekly Nevolové* [65],²⁹⁷ pro něž platí stejná charakteristika jako u Ženíškových předešlých portrétů. Usiluje o co nejuvěrnější a nejvýstižnější zobrazení pomocí hladkého rukopisu, zemité barevnosti a podrobnějšího zkoumání detailů.²⁹⁸

Na Ženíškovu portrétní tradici osmdesátých let navazuje také Karel Žádník svými příznačnými *Portréty šlechtice a šlechtičny* [66 - 67].²⁹⁹ Střízlivé, hladce provedené polopostavy šlechtického páru ukazují autorovo mistrovství a zájem o figuru. Žádník byl schopen studovat díla svých předchůdců, ale i současníků, poučit se z jejich prací a demonstrovat jejich výtvarné postupy osobitě. Úsilí, které věnoval tváři a vybraným detailům, naznačuje jeho schopnost vystihnout charakter portrétovaných a stvrdit ho zvolenou formou.

Ukázněná malířská podoba založená na skutečnosti nebyla do konce 19. století v Žádníkově podobiznách ničím narušena. Preferovaným projevem dozajista uspěl i u svých zaměstnavatelů, kteří tak byli navždy zvěčněni ve svých panstvích.³⁰⁰

Na sklonku 19. století se ve střední Evropě začíná rozvíjet secesní hnutí. V roce 1892 byly položeny základy secese v Mnichově, v roce 1897 ve Vídni a v roce 1898 v Berlíně. V této době se také u nás projevují secesní tendence, charakteristické třemi hlavními směry – naturalisticko-impresionistickým, symbolistickým a ornamentálně dekorativním.³⁰¹

V následujících letech dochází ke konfliktu mezi subjektivním vnímáním světa a potřebou nově zobecnit výtvarné sdělení. Východiska umělci nalézají v nejrůznějších postupech, které se zamýšlely nad otázkou exprese.³⁰² Najít řešení

²⁹⁶ František Ženíšek, *Podobizna Milana Nevole*, 1884, olej, plátno, 50 x 42 cm, znač. vpravo nahoře: Franta Ženíšek.84.; soukromá sbírka. Viz Naděžda Blažíčková - Horová, František Ženíšek (pozn. 138), s. 94, 218.

²⁹⁷ František Ženíšek, *Podobizna Tekly Nevolové*, 1884, olej, plátno, 50 x 42 cm, znač. vpravo nahoře: F. Ženíšek.84.; soukromá sbírka. Viz Tamtéž, s. 95, 218.

²⁹⁸ Tamtéž, s. 87.

²⁹⁹ Karel Žádník, *Portrét šlechtice*, 1880, olej, plátno, nalepeno na lepenec, 54 x 47 cm, znač. vpravo dole: Žádník, SM UH, inv. č. U 5115. – Karel Žádník, *Portrét šlechtičny*, 1880, olej, plátno, nalepeno na lepenec, 54 x 47 cm, znač. vpravo dole: Žádník 80, SM UH, inv. č. 5116.

³⁰⁰ Poslední dva portréty, které vytvořil pro šlechtický pár Logotheti v roce 1921, lze také zařadit do skupiny podobizen tohoto období.

³⁰¹ Petr Wittlich, *Česká secese*, Praha 1985, s. 7 – 8, 20.

³⁰² Tamtéž, s. 294.

této problematiky se pokusil i Karel Žádník ve své pozdní figurální tvorbě. Četné komorní portréty, které nejspíše vznikly v prvních dvou desetiletích 20. století, ukazují autorovu hloubavost nad jejich pojetím a vykazují známky počínající exprese. Tuto expresi vyjádřil prudkými tahy širokým štětcem a pastózními nánosy barev. Portréty navozují dojem nedokončenosti, jako by si jejich autor jen v rychlosti naskicoval konkrétní podobu portrétovaného. Typickým příkladem tohoto pozdního období je *Portrét ženy* [68].³⁰³

Vývoj obsáhlé portrétní tvorby Karla Žádníka lze postupně naznačovat a srovnávat s malíři, jako byli Josef Mánes nebo František Ženíšek. Realistické tendence s prvkem lyričnosti, schopnost vystihnout charakter portrétovaného či naznačit jeho vztah k malíři, odpovídaly nejen Žádníkovým inspiračním vzorům, ale také jemu samotnému.³⁰⁴

Žádníkova různorodá tvorba ukazuje, že se jednalo o velice všestranného umělce, který byl schopen čerpat z nejrůznějších podnětů a vzorů tehdejší doby, jak v českých zemích, tak v jejich okolí. I když se mnohdy podřizoval přáním svých objednavatelů, byl ochoten jejich požadavkům vyhovět, popřípadě dosáhnout určitého kompromisu. Žádník si svých zaměstnavatelů vážil a vždy byl velice vděčný za každou pracovní nabídku, kterou získal. Pilným studiem zkoumal danou problematiku co nejpodrobněji, aby dosáhl co nejlepšího výsledku a zejména spokojenosti ze strany budoucího majitele. Mnohdy upřednostňoval požadavky svých pánů nad svou vlastní tvorbou, takže ve svých dílech nedosáhl takového progresu jako jeho současníci. Počínaje drobnými ilustracemi a konče monumentálními portréty šlechticů a šlechtičen nám však dozajista Žádník představil své mistrovství v oboru malířství.

³⁰³ Karel Žádník, *Portrét ženy*, nedat., tempera, lepenka, 18, 6 x 14 cm, neznač., SM UH, inv. č. 5049.

³⁰⁴ Portréty prezentující postavy šlechticů a šlechtičen pocházejí ze sbírek SZ Buchlovice a SH Buchlov. Komornější práce naopak z fondů SM UH.

5. Závěr

V několika kapitolách této bakalářské práce byl nastíněn život a tvorba všestranného umělce Karla Žádníka, který na počátku své tvorby usiloval o prosazení se na poli českého umění, ale nejvýraznějších úspěchů dosáhl až za hranicemi této země. Nešťastné životní události ho však zavedly zpět do rodného kraje, kde načerpal zcela nové a přitažlivé náměty.

Žádník to už od dětství neměl v životě lehké, ale od chvíle, kdy se naplno začal věnovat umělecké dráze, potkal mnoho zajímavých osobností, díky kterým mohl zdokonalovat své výtvarné nadání a zajímat se o dosud neprozkoumané námětové oblasti. Například jeho seznámení s Karlem V. Klíčem mu umožnilo představit se v roli vynikajícího kreslíře. Malířovy reprodukce v tehdejších humoristicko-satirických časopisech byly srovnatelné například s kresbami Mikoláše Alše. Také navázal četné kontakty s redaktory zahraničních deníků, čímž mohl dosáhnout většího úspěchu.

Malířovo působení ve Vídni, kde se mimo jiné školil na tamní Akademii pod vedením Karla Wurzingera, bylo také nesmírně důležité. Autor měl možnost seznámit se s tvorbou Josefa Matyáše Trenkwalda, Hanse Makarta, Josefa Tulky a Hanuše Schwaigera. Malířský talent dále rozvíjel v ateliéru Eugena Felixe. Toto školení přineslo do malířovy tvorby ukázněnost, střídmost a pevnou konturu. Rovněž byl považován za vynikajícího figuralistu.

Návrat do rodné země znamenal i návrat k předním českým tvůrcům minulých a současných dob. Umělci se v duchu romantismu vraceli k přírodě, na což navázal i Josef Mánes, později také Julius Mařák nebo Antonín Chittussi. Z jejich děl si vzal příklad i Karel Žádník a pokusil se tyto podněty demonstrovat ve svých vlastních krajinných záběrech. Mánesovy národopisné studie, pořízené zejména z pravidelných návštěv Hané, ovlivnily i Žádníkovu tvorbu, hlavně od sedmdesátých let 19. století, kdy pravidelně navštěvoval Moravu. Zajímal se o kraj, jeho tradice, národ, lidovou kulturu, a o jeho každodenní fungování. I když ve svých národopisných, často figurálních, studiích nedosáhl většího pokroku, předznamenává tvorbu Joži Uprky.

Největším přínosem pro jeho tvorbu byla osobnost malíře Františka Ženíška. Podnětů z Ženíškovy tvorby dokázal Žádník využít ve svůj prospěch, především v portrétní tvorbě. Ženíškova střídmost, téměř až figurální akademičnost doplněná hladkým rukopisem a tlumenějšími odstíny barev, jako by vracela Žádníka k jeho akademickým létům. Časté portrétní zakázky, jež vytvářel pro šlechtické zaměstnavatele, ho naopak řadí k takovým malířům, jako byl Josef Mánes.

Přínos Karla Žádníka, který byl doceněn až v druhé polovině 20. století ukazuje, že nepatřil ke stěžejním představitelům umělecké scény. Navíc nebyl členem žádného uměleckého spolku, takže během svého života neměl příležitost představit svá díla na individuálních či kolektivních výstavách. Navzdory tomu byl schopen vnímat a vstřebávat veškeré podněty svého okolí a využívat je ve své vlastní tvorbě.

Tato bakalářská práce si kladla za cíl představit téměř neznámého malíře Karla Žádníka. Dále charakterizovat jeho tvorbu, prezentovat konkrétní příklady a pokusit se zasadit autora do kontextu doby, v níž žil a tvořil. Byla zmapována veškerá dostupná literatura vztahující se k tomuto malíři. Dohledány pramenné písemnosti či dobové fotografie, jež tuto práci obohacují. Důležitou součástí jsou pořízené reprodukce autorových děl ze sbírkových fondů galerií a muzeí České republiky. Nicméně tato práce nezahrnuje veškerá Žádníkova díla, jelikož se některá nacházejí v soukromých sbírkách. Pořízené reprodukce pocházející z SZ Buchlovice a SH Buchlov nedosahují velké kvality, protože jsou v současnosti nainstalovány v těchto málo osvětlených prostorách. Při zpracování autorovy tvorby bylo dosti komplikované zařadit jednotlivá díla do konkrétních časových úseků, jelikož větší část Žádníkových děl není datována.

I když by se mohlo zdát, že je toto téma ve všech směrech vyčerpáno, není tomu tak. Mohly bychom se blíže zaměřit na osobu Karla V. Klíče a na jeho vztah k Žádníkovi nebo na jejich grafické experimenty. Podrobnější průzkum by zasluhovaly i některé Žádníkovy zakázky pro představitele šlechty, například z oblasti návrhů pro interiéry.

6. Summary

Karel Žádník was born in 1847 in Velká Bystřice and worked until 1923 when he died in Buchlovice. Many of his drawings, paintings and illustrations are preserved which means that he was a versatile artist. At the beginning, he applied to abroad but most of his life lived on the southeast Moravia.

Friendship with Karel Václav Klíč was very important for Žádník's works. Klíč was a publisher and he had many connections with some journals in the Bohemia and abroad. Thanks to Klíč, Žádník obtained many contracts from humorous-satirical journals in Prague, for example *Paleček*, *Švanda dudák* and *Světazor*. Abroad he created some illustrations for German journal *Über Land und Meer* and for Viennese journal *Illustrierte Welt*. Klíč and Žádník established its own journal called *Borszem Janko* which was published in Budapest.

Then he studied at Academy of Fine Arts in Vienna and he specialized in historical painting. The author could study works of artists like Josef Matyáš Trenkwald, Hans Makart, Josef Tulka and Hanuš Schwaiger. Moreover, he improved his talent in the studio of Eugen Felix. He was ranked among the best portraitists in Viennese Academy.

In 1874, Karel Žádník visited his brother Josef in Velehrad. Painter was charmed by Moravian landscape, traditions and culture so he decided to stay here. He could work and achieve progress in his works. He worked for representatives of aristocratic families, for examples Berchtold, Larische and Liechtenstein. With this aristocratic members he traveled to Hungary, Romania, etc. However, he was employed as an art teacher for their children, a restorer and as a creator of copies of masterpieces.

Works of Karel Žádník were appreciated in the second half of the twentieth century because he didn't belong to the best painters in our country. During his life he had not an opportunity to present his works. He didn't belong to any art associations too. Despite this, he was able to perceive tendencies of his time.

7. Katalog

Tento katalog zahrnuje následující zkratky:

OK SM UH	Odborná knihovna Slováckého muzea v Uherském Hradišti
VKO	Vědecká knihovna v Olomouci
SM UH	Slovácké muzeum v Uherském Hradišti
SZ Buchlovice	Státní zámek v Buchlovicích
SH Buchlov	Státní hrad Buchlov
GVU Ostrava	Galerie výtvarného umění v Ostravě
GVU Hodonín	Galerie výtvarného umění v Hodoníně
KMB	kostel sv. Martina v Buchlovicích
znač.	značeno
Inv. č.	inventární číslo
Lit.	literatura

Ilustrace (1873 – 1882)

- 1) *Rozmluva majitele s redaktorem*, 1866
lept, papír, 14 x 9, 5 cm
neznačeno
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Veselé listy* I, 1866, 15. 12., s. 29.
- 2) *Cum Tramwan – Roman*, 1872 (?)
lept, papír, 10, 5 x 14 cm
znač. vpravo dole: Žádník
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Floh kalender*, s. 15.
- 3) *Fin Unbetheiligter*, 1873 (?)
lept, papír, 12 x 10 cm
znač. vpravo dole: Ž. Karel
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Humoristische Blätter*, 1873.
- 4) *Neznámá ilustrace (Tři muži)*, 1873
lept, papír, 13 x 17 cm

- znač. vpravo dole: Ž. Karel 1873
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Humoristische Blätter*, 1873.
- 5) *Ilustrace k textu „Milé dítě...“*, 1874
lept, papír, 13 x 9 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Bilderbuch für Hagestolze*, 1874
- 6) *Ilustrace k textu „Jste slečno...“*, 1874
lept, papír, 13 x 9 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDA
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Bilderbuch für Hagestolze*, 1874
- 7) *Ilustrace k textu „Pane, jak...“*, 1874
lept, papír, 13 x 9 cm
znač. vlevo dole: ZÁDNIK
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Bilderbuch für Hagestolze*, 1874
- 8) *Ilustrace k textu „Die Wiege“*, 1875
lept, papír, 21 x 9 cm
znač. vpravo dole: Žádnik
OK SM UH
Lit.: Emile Mario Vacano, *Dorfbilder*, Wien 1875, s. 5.
- 9) *Ilustrace k textu „Die Zwanziger – Nanni“*, 1875
lept, papír, 21 x 9 cm
znač. vpravo dole: Žádnik
OK SM UH
Lit.: Emile Mario Vacano, *Dorfbilder*, Wien 1875, s. 25.
- 10) *Ilustrace k textu „Die Zwanziger – Nanni“*, 1875
lept, papír, 21 x 14 cm
znač. vpravo dole: Žádnik
OK SM UH
Lit.: Emile Mario Vacano, *Dorfbilder*, Wien 1875, s. 31.
- 11) *Ilustrace k textu „Uhrenkarl“*, 1875
lept, papír, 21 x 9 cm
znač. vpravo dole: Žádnik
OK SM UH
Lit.: Emile Mario Vacano, *Dorfbilder*, Wien 1875, s. 40.
- 12) *Ilustrace k textu „Uhrenkarl“*, 1875
lept, papír, 21 x 14 cm
znač. vpravo dole: Žádnik
OK SM UH
Lit.: Emile Mario Vacano, *Dorfbilder*, Wien 1875, s. 49.
- 13) *Ilustrace k textu „Das Ende der Welt“*, 1875
lept, papír, 21 x 9 cm
znač. vpravo dole: Žádnik
OK SM UH
Lit.: Emile Mario Vacano, *Dorfbilder*, Wien 1875, s. 63.

- 14) *Ilustrace k textu „Die Herrgottsmacher“*, 1875
lept, papír, 21 x 9 cm
znač. vlevo a vpravo dole: Žádnik
OK SM UH
Lit.: Emile Mario Vacano, *Dorfbilder*, Wien 1875, s. 104.
- 15) *Ilustrace k textu „Die Herrgottsmacher“*, 1875
lept, papír, 21 x 14 cm
znač. vpravo dole: Žádnik
OK SM UH
Lit.: Emile Mario Vacano, *Dorfbilder*, Wien 1875, s. 114.
- 16) *K zavádění koňského masa u nás*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: Ž. Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 29, s. 229.
- 17) *Zázračné*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: Ž. Karel.
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 29, s. 229.
- 18) *Které?*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: Ž. Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 29, s. 229.
- 19) *Aby neztratil rovnováhu*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: Ž. Karel.
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 29, s. 229.
- 20) *Ilustrace k textu „Hle, dešť...“*, 1877
lept, papír, 9 x 9 cm
znač. vpravo dole: Karel Ž
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 29, s. 230.
- 21) *Písně v bouři*, 1877
lept, papír, 21, 5 x 18 cm
znač. vlevo dole: Karel Ž
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 37, s. 292.
- 22) *Ilustrace k textu Písně v bouři*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: Karel Ž
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 37, s. 293.
- 23) *Chytrý rekruta*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. dole uprostřed: Karel Ž

- VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 37, s. 293.
- 24) *Z doby konvalinek*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: Karel Ž
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 37, s. 293.
- 25) *Ztratil řeč*, 1877
lept, papír, 9 x 9 cm
znač. vpravo dole: Ž Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 38, s. 301.
- 26) *Kterak vrátí mluvějí*, 1877
lept, papír, 9 x 9 cm
znač. vpravo dole: Ž Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 38, s. 301.
- 27) *Smutné poselství*, 1877
lept, papír, 18 x 13 cm
znač. vlevo dole: Ž Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 42, s. 331.
- 28) *Na jevišti života (Životopis šaškův)*, 1877
lept, papír, 22 x 8 cm
znač. vpravo uprostřed: Karel Ž
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 42, s. 332.
- 29) *Smutný vtip*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 43, s. 344.
- 30) *Ospravedlnění*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. dole uprostřed: Ž. Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 43, s. 344.
- 31) *Křivda*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: Karel Ž
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 43, s. 344.
- 32) *Zrádce*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: Ž Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 43, s. 344.
- 33) *U číše*, 1877

- lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: Karel Ž.
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 44, s. 348.
- 34) *U číše*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
neznačeno
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 44, s. 348.
- 35) *U číše*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
neznačeno
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 44, s. 349.
- 36) *Ilustrace k textu „Já mám...“*, 1877
lept, papír, 9 x 9 cm
znač. vpravo dole: Karel Ž.
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 44, s. 352.
- 37) *Úslužný občan*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 44, s. 352.
- 38) *Čtyrručná hra*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: Ž Karel
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 44, s. 352.
- 39) *Ballada o nosu*, 1877
lept, papír, 10 x 5 cm
znač. vpravo uprostřed: nečitelné
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 61, s. 484.
- 40) *Ballada o nosu*, 1877
lept, papír, 10 x 8 cm
neznačeno
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 61, s. 484.
- 41) *Ballada o nosu*, 1877
lept, papír, 9 x 4, 5 cm
neznačeno
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 61, s. 484.
- 42) *Ballada o nosu*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: K. Žádník
VKO

- Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 61, s. 484.
- 43) *Ballada o nosu*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
neznačeno
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 61, s. 485.
- 44) *Ballada o nosu*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
neznačeno
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 61, s. 485.
- 45) *Ballada o nosu*, 1877
lept, papír, 6, 5 x 6, 5 cm
znač. vpravo dole: K Žádník.
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 61, s. 485.
- 46) *Růže a nosy*, 1877
lept, papír, 16 x 10 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 65, s. 515.
- 47) *Já jsem neutrální*, 1877
lept, papír, 16 x 10 cm
znač. vlevo dole: ŽÁDNIK.
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 65, s. 517.
- 48) *Já jsem neutrální*, 1877
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: K. ŽADNIK.
VKO
Lit.: *Paleček V*, 1877, č. 65, s. 517.
- 49) *První lekce*, 1878
lept, papír, 21 x 16 cm
znač. dole uprostřed: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 1, titulní strana.
- 50) *U fotografa*, 1878
lept, papír, 21 x 10 cm
znač. vlevo dole: K ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 6, titulní strana.
- 51) *Zloděj v rozpacích*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 8, s. 64.
- 52) *Vezmou to níže!*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm

- znač. vpravo dole: K. Žádnik
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 8, s. 64.
- 53) *Cnostná*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: K. ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 8, s. 64.
- 54) *Těžká nemoc*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: K. ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 8, s. 64.
- 55) *Ilustrace k „Maléme kancionálu“*, 1878
lept, papír, 13 x 7 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 12, s. 91.
- 56) *Tři věci, které nejdou „Palečkovi“ do hlavy, totiž:*, 1878
lept, papír, 21 x 10 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 12, s. 92.
- 57) *Děti mluvívají pravdu*, 1878
lept, papír, 8 x 16 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 15, s. 120.
- 58) *Kouří jen „míchanej“!*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: Žádnik
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 15, s. 120.
- 59) *Ilustrace k textu „Mluví se...“*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 15, s. 120.
- 60) *Neptal se!*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 16, s. 125.
- 61) *Dobrý sluch*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 16, s. 125.

- 62) *Mělo to něco znamenati?*, 1878
lept, papír, 10 x 21 cm
znač. vpravo a vlevo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 18, s. 140.
- 63) *Několik „Palečkem“ vyvrácených přísloví*, 1878
lept, papír, 29 x 16 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 18, s. 141.
- 64) *Odůvodněný obrat*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 19, s. 149.
- 65) *V kavárně*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 19, s. 149.
- 66) *Také kus filosofa*, 1878
lept, papír, 13 x 9 cm
znač. vlevo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 19, s. 152.
- 67) *Psí vtip*, 1878
lept, papír, 9 x 16 cm
znač. vpravo dole: ŽADNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 20, s. 156.
- 68) *Národní*, 1878
lept, papír, 23 x 9 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 20, s. 160.
- 69) *Jen šikovně, hospodyňko!*, 1878
lept, papír, 11 x 16 cm
znač. vpravo dole: ŽADNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 21, s. 164.
- 70) *Ta boží ouroda!*, 1878
lept, papír, 8 x 16 cm
znač. vpravo dole: ŽADNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 29, s. 229.
- 71) *Kdo dřív přijde, ten dřív mele*, 1878
lept, papír, 23 x 9 cm
znač. vlevo dole: ŽADNIK

- VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 30, s. 240.
- 72) *Mrcha dobytek*, 1878
lept, papír, 10 x 14 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 31, s. 243.
- 73) „*Palečkovy*“ *čtyry hlavní trefy*, 1878
lept, papír, 29 x 16 cm
znač. vpravo dole: K ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 31, s. 244.
- 74) *Bodří venkované (Švec)*, 1878
lept, papír, 29 x 20 cm
znač. vpravo dole: K. Žádník
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 31, s. 245.
- 75) *Choutky stáří*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 32, s. 251.
- 76) *Dva k politování*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vlevo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 32, s. 252.
- 77) *Bude vojna*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: ŽADNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 32, s. 252.
- 78) *Milosrdný*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 32, s. 252.
- 79) *Slabý lék*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 32, s. 252.
- 80) *Bodří venkované (Kovář)*, 1878
lept, papír, 29 x 20 cm
znač. vpravo dole: K ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 34, s. 269.
- 81) *Komu náležeji?*, 1878

- lept, papír, 8 x 16 cm
znač. vpravo dole: ŽADNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 35, s. 275.
- 82) *Čáp sv. Františka*, 1878
lept, papír, 29 x 20 cm
znač. vpravo dole: ŽADNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 35, s. 276 - 278.
- 83) *Také odpověď*, 1878
lept, papír, 9 x 9 cm
znač. vpravo dole: ZADNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 36, s. 285.
- 84) „*Volnost*“ *myšlení*, 1878
lept, papír, 9 x 9 cm
znač. vpravo dole: ZÁDNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 36, s. 285.
- 85) *Poslední slova velikých mužů a žen*, 1878
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: ZADNIK
VKO
Lit.: *Paleček VI*, 1878, č. 37, s. 293.
- 86) *Wiener Kindertupen*, 1879
lept, papír, 29 x 20 cm
znač. vpravo dole: K. ŽÁDNIK.
VKO
Lit.: *Über Land und Meer XXI*, 1879, č. 31, s. 275.
- 87) *Bilder von der Wiener Ringstrase*, 1879
lept, papír, 29 x 20 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK.
VKO
Lit.: *Über Land und Meer XXI*, 1879, č. 52, s. 1028 – 1029.
- 88) *Nepatrná podmínka*, 1881
lept, papír, 9 x 13 cm
znač. vpravo dole: ŽÁDNIK
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Paleček IX*, 1881.
- 89) *Ve studentském hostinci*, 1881
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. vpravo dole: Ž. K
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Paleček IX*, 1881, s. 300.
- 90) *Všecko má svou dobrou stránku*, 1881
lept, papír, 8 x 8 cm
znač. dole uprostřed: ZADNIK
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH

- Lit.: *Paleček IX*, 1881, s. 300.
- 91) *Zbožné přání*, 1881
lept, papír, 9 x 9 cm
znač. vpravo dole: ŽADNIK
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Paleček IX*, 1881, č. 38, s. 312.
- 92) *Slovenští sekáči na Tatrách*, 1881
lept, papír, 13 x 9 cm
znač. vpravo dole: K. ŽÁDNIK. dle skutečn
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Světazor XV*, 1881, s. 220. – Vlastimír Jelínek, Malíř Karel Žádník,
Malovaný kraj XII, 1976, č. 6, s. 6.
- 93) *Das Powidlfodjen (Pflaumenmusbereitung) in Mähren*, 1882
lept, papír, 9 x 16 cm
znač. vlevo dole: ŽÁDNIK
VKO
Lit.: *Illustrierte Welt XXX*, 1882, č. 10, s. 116.
- 94) *Obchůzka tří králů*, 1884
lept, papír, 9 x 13 cm
neznačeno
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Světazor XVIII*, 1884, s. 28.
- 95) *Syn Tater*, 1887
lept, papír, 13 x 9 cm
neznačeno
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Světazor XXI*, 1887, s. 284.
- 96) *Žena u ručního mlýnku*, 1890
lept, papír, 13 x 9 cm
znač. vpravo dole: ZADNIK
Foto: Pramenný materiál, získáno z fondů SM UH
Lit.: *Světazor XXIV*, 1890, s. 561.

Studie zvířat a rostlin pro učebnice

- 97) *Divoká kočka*, nedatováno
tužka, uhel, papír, 15, 5 x 19 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4955
- 98) *Dudek*, nedatováno
tužka, papír, 4, 3 x 9 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5125
- 99) *Hlava koně*, nedatováno
tužka, papír, 19 x 17 cm
znač. vpravo dole K. Ž.
SM UH, Inv. č. U 4980
- 100) *Rys*, nedatováno
uhel, papír, 16 x 19 cm

- neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4952
- 101) *Tetřívci*, nedatováno
tužka, papír, 10, 5 x 8, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4963
- 102) *Vlk*, nedatováno
tužka, papír, 24, 7 x 11, 3 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4950
- 103) *Volavka a dva dravci*, nedatováno
tužka, papír, 10, 8 x 21 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4956
- 104) *Bažant*, nedatováno
akvarel, papír, 13, 5 x 8, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5061
- 105) *Kukačka*, nedatováno
akvarel, papír, 3, 8 x 7, 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4962
- 106) *Květina I (smetánka lékařská)*, nedatováno
akvarel, papír, 7, 5 x 9 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4968
- 107) *Květina II (ostrožka stračka)*, nedatováno
akvarel, papír, 8, 8 x 12, 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4953
- 108) *Ledňáček*, nedatováno
akvarel, papír, 4, 5 x 7 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4964
- 109) *Sluky*, nedatováno
akvarel, papír, 9, 5 x 16, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4969
- 110) *Sokol*, nedatováno
akvarel, papír, 7, 6 x 7, 6 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4941
- 111) *Strakapúd*, nedatováno
akvarel, papír, 4 x 8, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4961
- 112) *Studie páva*, nedatováno
akvarel, tužka, papír, 19 x 17 cm

- neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4980
- 113) *Ťuhýk*, nedatováno
akvarel, papír, 5, 5 x 7, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4965
- 114) *Vlaštovka I*, nedatováno
akvarel, papír, 4 x 8, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4966
- 115) *Vlaštovka II*, nedatováno
akvarel, papír, 3, 8 x 8, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4967

Krajina (1872 – 1. čtvrtina 20. století)

- 116) *Krajina s potokem*, 23. 5. 1872
tužka, papír, 18 x 22, 4 cm
znač. tužkou vpravo dole: 23. Května 72 Žádník
SM UH, Inv. č. 717
- 117) *Pohled na hrad Buchlov*, 1880
tužka, papír, 19, 5 x 28, 9 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4588
- 118) *Hrad Buchlov I*, okolo 1880
tužka, papír, 37, 1 x 28, 1 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4575
- 119) *Hrad Buchlov II*, okolo 1880
tužka, papír, 28, 3 x 37, 3 cm
znač. tužkou vpravo dole: K Žádník
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4576
- 120) *Skica hradu Buchlov*, nedatováno
tužka, papír, 22 x 30 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4940
- 121) *Hrad* (na rubu: *Postava muže*), nedatováno
tužka, papír, 17 x 11 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4960
- 122) *Hrad Buchlov*, nedatováno
tužka, papír, 30 x 22 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 1614
- 123) *Brána*, nedatováno
tužka, papír, 20 x 17, 5 cm
neznačeno

- SM UH, Inv. č. 871
- 124) *U Dunaje*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na kartón, 21 x 15 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5053
- 125) *Německý horský statek*, nedatováno
tužka, kartón, nalepeno na papír, 15, 3 x 18, 5 cm
znač. tužkou vpravo dole: K Ž.
SM UH, Inv. č. 870
- 126) *Krajina*, 1876
akvarel, papír, 15, 5 x 26, 8 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4582
- 127) *Kvetoucí jabloně*, 1881
akvarel, papír, 28 x 23 cm
znač. tužkou vpravo dole: ZADNIK MAI 1881
SM UH, Inv. č. 4985
- 128) *Kvetoucí stromy*, 1881 (?)
akvarel, papír, 12, 5 x 17, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5018
- 129) *Stromy*, 1881 (?)
akvarel, papír, 45 x 39 cm
znač. tužkou vpravo dole: K. Žádník
SM UH, Inv. č. U 5110
- 130) *Pohled na hrad Buchlov a Barborku*, nedatováno
akvarel, karton, 21 x 26 cm
znač. tužkou vlevo dole: K. Žádník
SM UH, Inv. č. 626
- 131) *Kaple sv. Barbory*, 1. čtvrtina 20. století
akvarel, papír, 27, 5 x 24 cm
znač. červenou barvou vlevo dole: K. ŽÁDNIK
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 11568
- 132) *Smradávka*, kolem 1880
tempera, kartón, 32 x 24 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5057
- 133) *Krajina s hradem Buchlov*, kolem 1880
tempera, papír, 28, 7 x 37, 2 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4574
- 134) *Kosatce*, nedatováno
tempera, plátno, 30, 5 x 25, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 2050
- 135) *Pivoňky*, nedatováno
tempera, karton, 52 x 42 cm
neznačeno

- SM UH, Inv. č. 5106
- 136) *Andělka na Buchlově*, nedatováno
tempera, kartón, 25, 7 x 16, 5 cm
znač. tužkou vlevo dole: 28/8 Žadník
SM UH, Inv. č. U 650
- 137) *Pohled na hrad Buchlov a Holý kopec*, nedatováno
tempera, plátno, 19 x 34 cm
znač. žlutou barvou uprostřed: ŽADNÍK
SM UH, Inv. č. 622
- 138) *Buchlovské nádvoří*, nedatováno
tempera, kartón, 60 x 45 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5124
- 139) *Krajina v mlze*, nedatováno
tempera, karton, 25 x 19 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 620
- 140) *Kravička*, nedatováno
kvaš, kartón, 17 x 13 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 649
- 141) *Z buchlovského parku*, nedatováno
olej, lepenka, 34 x 25 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4927
Lit.: Jan Sedlák, *Buchlov a Buchlovice*, Brno 1993, s. 108.
- 142) *Studie z přírody*, nedatováno
olej, plátno, 25 x 34 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 621
- 143) *Slovácké chalupy*, kolem 1898
olej, překližka, 31, 5 x 24 cm
znač. vlevo dole: ŽÁDNÍK
SM UH, Inv. č. 5066
- 144) *Hrad Buchlov a kaple sv. Barbory*, konec 19. století
olej, plátno, 93 x 180 cm
znač. vlevo dole: K. Žadník
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 6575
- 145) *Krajina (Zámek u rybníka)*, konec 19. století
olej, dřevo, 32 x 20, 5 cm
znač. černou barvou na rubu: (nečitelné) von Karl Žadník, akad. Maler.
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 7123
- 146) *Plachetnice*, nedatováno
olej, překližka, 31 x 39 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4933
Lit.: Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů Karla Žadníka* (kat. výst.), Galerie Slováckého muzea v Uherském Hradišti 1977, nestr.

- 147) *Vesnice s rybníkem*, nedatováno
olej, plátno, 39 x 30 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4989
- 148) *Pohled na Buchlovice*, před 1900
tempera, papír, 21 x 35 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4580
Lit.: Bořek Žižlavský, Polozapomenutý malíř Slovácka, *Chřiby – hory záhad a mýtů XIII*, 2003, č. 74, 17. 9., s. 15.
- 149) *Starý sklípek s doškem*, nedatováno
olej, lepenka, 37 x 33 cm
znač. vlevo dole: K. Žádník
SM UH, Inv. č. 4931
Lit.: Marie Martykánová, Díla Cyrila Mandela a Karla Žádníka v Galerii Slováckého muzea, *Zpravodaj města Uherské Hradiště XXVI*, 1988, č. 10, s. 9.

Studie koní

- 150) *Stojící kůň*, 1876
akvarel, papír, 21 x 24 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4578
- 151) *Kůň se stájníkem I*, 1876
akvarel, papír, 23, 5 x 32, 6 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4586
- 152) *Leopold Berchtold na koni*, 1876
akvarel, papír, 33, 7 x 44, 7 cm
znač. červenou barvou vlevo dole: ŽÁDNIK 1876.
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 5421
- 153) *Studie koně III*, 1876
akvarel, papír,
znač. červenou barvou vpravo dole: ŽK; na rubu: Buchlau 1876 (Zadník)
SZ Buchlovice, Inv. č. neuvedeno
- 154) *Na projížděce*, 1876
akvarel, papír, 14, 5 x 28, 5 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4581
- 155) *Kůň před buchlovickou stájí*, 1880
akvarel, tužka, papír, 23, 4 x 25, 2 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4583
- 156) *Kůň se stájníkem II*, 1880
akvarel, karton, 21, 8 x 30, 8 cm
znač. červenou barvou vpravo dole: ŽK
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4587

- 157) *Na projížďce*, okolo 1880
akvarel, tužka, papír, 16, 3 x 30, 3 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4573
- 158) *Dáma na koni*, nedatováno
olej, plátno, přilepeno na překližce, 31 x 30 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4978

Národopis (1874 – konec 19. století)

- 159) *Chlapec v haleně*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na karton, 5, 8 x 9 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4975
- 160) *Chlapec na koni*, nedatováno
tužka, papír, 20 x 31 cm
znač. tužkou vpravo dole: K. Ž.
SM UH, Inv. č. U 5042
- 161) *Hanačka*, nedatováno
uhel, křída, lepenka, nalepeno na kartón, 61, 5 x 47 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5103
- 162) *Žena v tureckém šátku*, nedatováno
pastel, lepenka, 50 x 39 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4999
- 163) *Muž z Buchlovic*, 24. listopadu 1876
akvarel, papír, 26, 8 x 19 cm
neznačeno; tužkou dole uprostřed: Buchlau
GVU Ostrava, Inv. č. Gr-2115
- 164) *Portrét Anny Hánové*, 1879
akvarel, papír, 21, 5 x 13 cm
neznačeno; tužkou vpravo dole: Anna Hána
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4577
- 165) *Podobizna staré ženy ve vlněném šálu*, 1879
akvarel, papír, 30, 1 x 22, 5 cm
neznačeno; tužkou vpravo dole (nečitelné)
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4585
- 166) *Handrlák*, 1881
akvarel, papír, 44, 5 x 34, 5 cm
znač. tužkou vpravo dole: ŽÁDNÍK 81 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5121
Lit.: Vlastimír Jelínek, Malíř Karel Žádník, *Malovaný kraj* XII, 1976, č. 6, s. 6. – Marie Martykánová, Znamý i zapomínaný Karel Žádník, *Malovaný kraj* XXXIV, 1998, č. 6, s. 41.
- 167) *Veličanka*, 1889
akvarel, papír, 51 x 41 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník 89 s čárkou nad rokem

- SM UH, Inv. č. U 5111
- 168) *Žena v buchlovském kroji*, 1889
akvarel, lepenka, 55 x 43 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník 89 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5117
- 169) *Tančící šohaj z Tupes (Šohaj s gajdošem)*, 1890
akvarel, kartón, 59 x 45 cm
znač. červenou barvou vlevo nahoře: K ŽÁDNIK. 90 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5104
Lit.: Josef Karel Boček, Karel Žádník, malíř Slovácka, *Zpravodaj města Uherské Hradiště X*, 1972, č. 6, s. 20.
- 170) *Venkovská svatba (Svatební tanec v Buchlovicích)*, 1894
akvarel, papír, 15 x 23 cm
znač. červenou barvou vlevo dole: ŽÁDNIK. 94.
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 5422
Lit.: Josef Pospíšil, Výtvarné umění v našem okrese, *Vlastivědný sborník okresu Uherskohradištského I*, 1947, s. 34.
- 171) *Naklepávání kosy*, nedatováno
akvarel, papír, 20 x 27 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 617
- 172) *Pasení koní na veselských loukách*, 1881
olej, plátno, 50 x 84, 5 cm
znač. červenou barvou vlevo dole: ŽÁDNIK. 81. s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 7287
Lit.: Marie Martykánová, Známý i zapomínaný Karel Žádník, *Malovaný kraj XXXIV*, 1998, č. 6, s. 40. – *Světlozor XX*, 1886, s. 717.
- 173) *Slovácký handrlák*, 1881
tempera, lepenka, 33, 7 x 25 cm
znač. červenou barvou vpravo dole: ŽÁDNIK 81 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5122
- 174) *Buchlovjanka*, nedatováno
olej, lepenka, 32 x 25 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5068
- 175) *Žena malující žudro*, kolem 1889
olej, dřevo, 50 x 39, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 1886
Lit.: Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů Karla Žádníka* (kat. výst.), Galerie Slováckého muzea v Uherském Hradišti 1977, nestr.
- 176) *Procesí*, konec 19. století
tempera, kartón, 25, 4 x 36 cm
znač. tužkou vlevo dole: Zádník (nečitelné)
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 1054
- 177) *Dvě ženské postavy*, nedatováno
olej, plátno, 10 x 13 cm
znač. dole uprostřed: Ž

- SM UH, Inv. č. U 5043
178) *Chlapec v klobouku*, nedatováno
olej, plátno, 48 x 37 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5000
179) *Muzika U Spáčilů*, nedatováno
tempera, tužka, dřevo, 21 x 31, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5060

Návrhy na výzdobu interiérů

- 180) *Mladý muž s volavkou*, 90. léta 19. století (?)
tužka, papír, nalepeno na kartón, 31 x 11, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4949
181) *Sokolnice*, 90. léta 19. století (?)
tužka, papír, nalepeno na kartón, 30 x 10, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4945
182) *Dáma se srpem*, 90. léta 19. století (?)
tužka, papír, 26 x 9, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4947
183) *Žena s košíkem*, 90. léta 19. století (?)
tužka, papír, nalepeno na kartón, 32 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4946
184) *Žena s rohem hojnosti*, 90. léta 19. století (?)
tužka, papír, 27, 5 x 10, 3 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4943
185) *Dáma s rohem hojnosti*, nedatováno
tužka, papír, 14 x 7, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4957
186) *Dva muži s číšiemi*, nedatováno
tužka, karton, nalepeno na papír, 10 x 14, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4977
187) *Námět části betléma*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na kartón, 51 x 35 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5118
188) *Námět části betléma*, nedatováno
tužka, papír, 37, 4 x 17, 6 cm
neznačeno
SM UH, inv. č. U 5119
189) *Výzdoba stropu návrh*, nedatováno

- tužka, papír, 22 x 15, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5058
- 190) *Zastřelený daněk*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na kartón, 19, 8 x 11, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4951
- 191) *Žena s mísou ovoce*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na karton, 13, 5 x 31, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4986
- 192) *Žena s rohem hojnosti*, nedatováno
tužka, papír, 8 x 7, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4973
- 193) *Studie tří žen*, nedatováno
tužka, karton, 17, 7 x 23 cm
neznačeno; tužkou v dolním okraji nápis: Manufacture des gobelins XVIII.
siecle
SM UH, Inv. č. U 4981
- 194) *Romantický motiv s barokní vázou*, nedatováno
tužka, kartón, 165 x 215 mm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 872
- 195) *Návrh výzdoby*, nedatováno
tužka, pero, kartón, 39, 5 x 30 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4984
- 196) *Jelen*, nedatováno
uhel, papír, nalepeno na kartón, 36, 5 x 25 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4983
- 197) *Amorett*, 1. 4. 1882
tuš, pero, křída, kartón, 30 x 21 cm
znač. černým perem vpravo dole: Žádník 1/4 82
SM UH, Inv. č. U 5062
- 198) *Amoreti - Roční období*, nedatováno
tuš, papír, 22 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5074
- 199) *Amoreti - Roční období*, nedatováno
tuš, papír, 22 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5077
- 200) *Amoreti - Roční období*, nedatováno
tuš, papír, 22 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5076

- 201) *Amoreti - Roční období*, nedatováno
tuš, papír, 22 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5075
- 202) *Amoreti - Roční období*, nedatováno
tuš, papír, 22 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5078
- 203) *Amoreti - Roční období*, nedatováno
tuš, papír, 22 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5073
- 204) *Amoreti ve věnci květů*, nedatováno
lavírovaná tuš, papír, 55, 5 x 43, 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5107
- 205) *Návrh na květinový ornament*, nedatováno
lavírovaná kresba tužkou, papír, 25 x 16, 2 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5065
- 206) *Postava muže (Střelec)*, nedatováno
lavírovaná kresba, 19, 5 x 10, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4941
- 207) *Antická váza*, nedatováno
akvarel, papír, nalepeno na kartón, 30, 5 x 24 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4993
- 208) *Květinová výzdoba*, nedatováno
akvarel, papír, 19 x 11 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4948
- 209) *Květinový ornament*, nedatováno
akvarel, papír, 21 x 13 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5011
- 210) *Květinový ornament*, nedatováno
akvarel, papír, nalepeno na kartón, 13 x 10, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5064
- 211) *Jelen s loveckým rohem*, nedatováno
akvarel, tužka, papír, 22, 5 x 12 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4944
- 212) *Nádoba s květy*, nedatováno
akvarel, papír, 25 x 18, 2 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4982

- 213) *Návrh rohové výzdoby stropu*, nedatováno
akvarel, papír, nalepeno na kartón, 15, 5 x 13, 5 x 20, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5063
- 214) *Tři lovečtí psi*, nedatováno
akvarel, papír, nalepeno na kartón, 30, 2 x 24 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4994
- 215) *Žena se snopem a pochodní*, nedatováno
akvarel, papír, 15 x 7 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4959
- 216) *Amoreti (7 kusů)*, nedatováno
barevná litografie, linoleum, různé rozměry
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5102
- 217) *Amoretti – 2 hlavičky andělů*, nedatováno
olej, plátno, 29 x 39 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5008
- 218) *Koš s ovocem*, nedatováno
tempera, kartón, 17, 5 x 12 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4942
- 219) *Kytice z plodů*, nedatováno
tempera, papír, nalepeno na kartón, 13 x 11, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4954
- 220) *Luneta – Roční období*, nedatováno
olej, plátno, 100 x 43 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5100
- 221) *Luneta – Roční období*, nedatováno
olej, plátno, 100 x 43 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5101

Portréty (1877 – 1921)

- 222) *Dáma v klobouku*, nedatováno
tužka, karton, nalepeno na papír, 15, 8 x 24 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5052
- 223) *Alegorická scéna*, 1878
tužka, papír, 20 x 13, 5 cm
neznačeno; tužkou dole: Gezeichnet Buchlowitz 1878!!
SM UH, Inv. č. 5007
- 224) *Buchlovjan*, 21. 7. 1887
tužka, uhel, lepenka, 46, 5 x 39 cm

- znač. uhlem vpravo dole: ŽÁDNÍK 21/7. 87
SM UH, Inv. č. 5113
- 225) *Akt*, 1887
tužka, papír, 27 x 33 cm
znač. tužkou dole: Zadnik 1887
SM UH, Inv. č. U 4998
- 226) *Opilec*, 1880
tužka, pero, papír, 8 x 12 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník 80 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. 4932
- 227) *Piják*, 1880
tužka, pero, papír, 13 x 9 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník 80 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. 5051
- 228) *Skica muže v zimním kabátě*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na karton, 5, 3 x 9 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4974
- 229) *Studie muže*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na karton, 6, 5 x 7 cm
znač. tužkou vpravo dole: Ž.
SM UH, Inv. č. U 4971
- 230) *Studie mladého děvčete*, nedatováno
tužka, uhel, papír, nalepeno na karton, 26, 5 x 29 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5049
Lit.: Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů Karla Žádníka* (kat. výst.), Galerie Slováckého muzea v Uherském Hradišti 1977, nestr.
- 231) *Trh*, kolem 1890
tužka, papír, 27, 2 x 26, 5 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník K
SM UH, Inv. č. U 4979
- 232) *Muž s knihou*, nedatováno
tužka, papír, 20, 5 x 35 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4939
- 233) *Portrét ženy*, nedatováno
tužka, uhel, papír, 33 x 20, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4997
- 234) *Kresba muže s plnovousem*, nedatováno
tužka, uhel, karton, 47 x 37 cm
znač. vpravo dole uhlem: ŽÁDNÍK
SM UH, Inv. č. U 5112
- 235) *Portrét muže*, nedatováno
tužka, papír, 22, 5 x 29, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4996

- 236) *Portrét muže středních let*, nedatováno
tužka, karton, 47 x 37 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5114
- 237) *Žánrový motiv*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na karton, 22 x 23, 5 cm
znač. vpravo dole tužkou: ŽÁDNÍK
SM UH, Inv. č. 1615
- 238) *Beduín*, nedatováno
tužka, papír, 20, 5 x 33 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4938
- 239) *Alois Berchtold jako dítě*, 1905
pastel, lepenka, 47 x 34 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník 1905
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 7128
- 240) *Béla Berchtold jako dítě*, 1905
pastel, lepenka, 52 x 40 cm
neznačeno; na rubu nápis: Graf Béla Berchtold geb. in Paris 13 Mai 1895 † in Weidhofen a/d. Ybs. 16 Januar 1906, gemalt.
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 7179
- 241) *Zikmund III. Berchtold jako dítě*, 1905
pastel, lepenka, 47 x 34 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník 1905
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 7076
- 242) *Za moře*, 4. 2. 1907
tužka, křída, papír, 11, 5 x 17 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník 4/II 07 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5054
- 243) *Liechteinovi*, kolem 1910
tužka, papír, 10 x 8, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4976
- 244) *Liechteinovy děti*, kolem 1910
tužka, papír, 12 x 8, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4970
- 245) *Pokojská s cigaretou*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na kartón, 20 x 31, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5067
- 246) *Skicák z cest (37 skic)*, nedatováno
tužka, rudka, pero, papír, 19 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5002
- 247) *Portrét ženy*, 1920
tužka, křída, kartón, 32, 3 x 41, 7 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník 20 s čárkou nad rokem

- SM UH, Inv. č. U 4995
- 248) *Kentaurovi*, nedatováno
tužka, lepenka, 48 x 39 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5108
- 249) *Krkavci kolem malíře*, nedatováno
tužka, papír, 25 x 28 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5071
- 250) *Muž s vousem*, nedatováno
tužka, papír, nalepeno na karton, 6 x 6, 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4972
- 251) *Bažantí rodina*, nedatováno
kvaš, tužka, tuš, lepenka, 27 x 18, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4925
- 252) *Cikánský kovář*, 1881
akvarel, papír, 23 x 18 cm
znač. vlevo dole tužkou: ŽÁDNÍK 81 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. 4928
- 253) *Bratr malíře Žádníka*, nedatováno
akvarel, papír, 26, 5 x 15 cm
znač. tužkou vlevo dole: K. Ž.
SM UH, Inv. č. U 5059
- 254) *Dáma na bruslích*, nedatováno
akvarel, lepenka, 25, 5 x 10 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4936
- 255) *Historická alegorie*, 2. polovina 19. století
akvarel, tužka, papír, 36 x 34, 5 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník K
GVU Ostrava, Inv. č. Gr-2870
- 256) *Portrét Zikmunda II. Berchtolda*, 1900
akvarel, papír, 35, 9 x 24, 5 cm
znač. tužkou vpravo dole: (nečitelné) Fotografie K. ŽADNIK
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4589
- 257) *Portrét Ludvíka Filipa Sinzendorfa* (podle předlohy Hyacintha Rigauda),
1877
olej, plátno, 165 x 135 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 6324
Lit.: Jan Sedlák, *Buchlov a Buchlovice*, Brno 1993, s. 74.
- 258) *Portrét šlechtice*, 1880
olej, plátno, nalepeno na lepenku, 54 x 47 cm
znač. vpravo dole: Žádník
SM UH, Inv. č. U 5115
- 259) *Portrét šlechtičny*, 1880

- olej, plátno, nalepeno na lepence, 54 x 47 cm
znač. vpravo dole: Žádník 80
SM UH, Inv. č. 5116
- 260) *Dáma v masce*, nedatováno
tempera, papír, 10 x 31 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4987
- 261) *Studie*, nedatováno
tempera, karton, nalepeno na papír, 30 x 12 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 628
- 262) *Dívka s loutnou*, nedatováno
tempera, plátno, 32 x 21 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5109
- 263) *Scéna u cimbálu*, 1884
olej, překližka, 18, 7 x 24, 3 cm
znač. barvou vlevo dole: ŽÁDNIK. 884 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5033
- 264) *Portrét dívky*, 1890
olej, plátno, 15 x 13 cm
neznačeno; tužkou vpravo dole: 90 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5046
- 265) *Portrét Ludmily Berchtoldové*, 1897 (kopie podle Johanna Nepomuka Endera)
olej, lepenka, 63 x 50 cm
znač. červenou barvou vlevo dole: ŽÁDNÍK 97 frei nach ENDER
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 7071
Lit.: Jan Sedlák, *Buchlov a Buchlovice*, Brno 1993, s. 29.
- 266) *Hrabě Alois Károlyi s řádem Zlatého rouna*, 1899
olej, plátno, 158 x 104 cm
neznačeno; vlevo dole nápis: ALOYSIUS COM KAROLYI NAT 1825 †
1889
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 6594
- 267) *Dorota Berchtoldová*, konec 19. století
olej, plátno, 200 x 135 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 7348
- 268) *Jakub Berchtold z Trientu*, konec 19. století
olej, plátno, 200 x 135 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, inv. č. BC 7347
- 269) *Cikánská láska*, kolem 1900
olej, překližka, 23 x 31, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5039
- 270) *Rumunská babička*, kolem 1900
olej, plátno, 36 x 27 cm

- neznačeno
SM UH, Inv. č. 5055
- 271) *Studie dívčí hlavy s kočkou*, kolem 1905
olej, dřevo, 25 x 19, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5040
- 272) *Studie dívky*, 10. 4. 1907
olej, plátno, 13, 5 x 27 cm
neznačeno (datováno vlevo dole 10/4 07)
SM UH, Inv. č. 5047
- 273) *Studie mužské hlavy*, 1907 (?)
olej, plátno, 17 x 17 cm
neznačeno; tužkou vpravo dole: 3/1 07 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5031
- 274) *Studie dívčí hlavy*, 1909
olej, plátno, 12 x 23 cm
neznačeno; tužkou vpravo dole: 22/6 909 s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5044
- 275) *Pan kolega*, 1910
tempera, lepenka, 33 x 36 cm
znač. červenou barvou vlevo dole: ŽÁDNÍK. 10. s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. 4934
- 276) *Profesor Genan*, 1915
tempera, papír, 19 x 13 cm
znač. dole uprostřed: Ž; vpravo dole: (nečitelné) profesor Genan 1915
SM UH, Inv. č. U 5048
- 277) *Sv. Lucie*, nedatováno
tempera, papír, 25 x 35, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4926
- 278) *Zátiší s ovocem a květy*, nedatováno
olej, lepenka, 42 x 32, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4929
- 279) *Beduín*, nedatováno
olej, kartón, 21, 7 x 16 cm
neznačeno; tužkou nahoře: nečitelné
SM UH, Inv. č. U 4914
- 280) *Portrét beduína*, nedatováno
tempera, kartón, 19 x 13 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5048
- 281) *Beduín s dámou*, nedatováno
olej, překližka, 19 x 21 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4921
- 282) *Hrnčířský trh v Rumunsku*, nedatováno
tempera, lepenka, rozměr

- neznačeno
SM UH, Inv. č. 5105
- 283) *Maďarský magnát*, nedatováno
olej, překližka, 25, 7 x 18 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5012
- 284) *Maďarský venkovan*, nedatováno
olej, kartón, 15 x 11 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5019
- 285) *Portrét cigána s bílým plnovousem*, nedatováno
olej, plátno, 21, 5 x 16 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5089
- 286) *Portrét staršího Rumuna*, nedatováno
olej, překližka, 18, 3 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5092
- 287) *Rumunský stařec*, nedatováno
olej, plátno, 24 x 19 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5022
- 288) *Rumunský venkovan*, nedatováno
olej, kartón, 17, 3 x 12, 7 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5094
- 289) *Rumunský venkovan*, nedatováno
olej, lepenka, 16 x 12 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5087
- 290) *Rumunský venkovan v beranici*, nedatováno
olej, lepenka, 15, 5 x 11 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5083
- 291) *Rumunští vesničané*, nedatováno
olej, kartón, 22 x 16 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5015
- 292) *Ludmila Vratislavová z Mitrovic Berchtoldová* (kopie podle Johanna Nepomuka Endera), nedatováno
olej, plátno, 63 x 50 cm
neznačeno
SH Buchlov, Inv. č. BC 7071
- 293) *Marie Alžběta Berchtoldová* (kopie staršího obrazu), nedatováno
olej, plátno, 93 x 75 cm
neznačeno
SH Buchlov, Inv. č. BU 2420
- 294) *Prosper Antonín Sinzendorf* (kopie staršího obrazu), nedatováno

- olej, plátno, 93 x 75 cm
neznačeno
SH Buchlov, Inv. č. BU 2421
- 295) *Zikmund I. Berchtold*, nedatováno
olej, plátno, 112 x 80 cm
neznačeno
SH Buchlov, Inv. č. BU 1478
- 296) *Hlava orientálce*, nedatováno
olej, překližka, 20, 2 x 16, 3 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5020
- 297) *Žena v klobouku*, 1919
olej, lepenka, 49 x 34, 5 cm
znač. červenou barvou vpravo dole: Žádník 919 s čárou nad rokem
GVU Hodonín, Inv. č. O-320
- 298) *Frida Logotheti*, 1921
olej, plátno, 124 x 90 cm
znač. červenou barvou vlevo dole: K. ŽÁDNIK. 921. s čárkou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 840
- 299) *Hugo Logotheti*, 1921 (?)
olej, plátno, 124 x 90 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 841
- 300) *Sv. Martin dělící se se žebrákem o plášť*, 1921 – 1922 (?)
olej, dřevo, 150 x 160 cm
neznačeno
KMB
- 301) *Ztracený ráj*, 1923
tempera, lepenka, 30 x 42 cm
znač. tužkou vpravo dole: Žádník v posteli 23 (nečitelné)
SM UH, Inv. č. U 4991
- 302) *Strom života*, 1923
tempera, lepenka, 38 x 30 cm
znač. červenou barvou vlevo dole: K. ŽÁDNIK. v posteli 23 s čárkou nad rokem; tužkou vpravo dole: Indický oltář
SM UH, Inv. č. U 4990
- 303) *Pieta*, nedatováno
olej, plátno, 170 x 120 cm
neznačeno
SH Buchlov, Inv. č. BU 2288
- 304) *Hlava starce podle Rembrandta*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na kartón, 20 x 12, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5038
- 305) *Hlava muže s koženou čepicí*, nedat.
olej, dřevo, 21 x 15, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5006

- 306) *Šlechtic v přilbě*, nedatováno
tempera, kartón, 22 x 16 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5014
- 307) *Skizza šlechtice*, nedatováno
tempera, kartón, 13 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5085
- 308) *Dante*, nedatováno
tempera, plátno, nalepeno na kartón, 14 x 12 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5021
- 309) *Sv. Metoděj*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na kartón, 29 x 18 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5026
- 310) *Studie hlavy šlechtice*, nedatováno
olej, plátno, 14 x 18 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5027
- 311) *Poslední hodina*, nedatováno
tempera, lepenka, 49 x 36 cm
znač. tužkou vpravo dole: ŽÁDNIK v posteli – Poslední hodina
SM UH, Inv. č. U 4992
- 312) *Portrét šlechtice s krejzlem*, nedatováno
olej, překližka, 19, 5 x 15, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5093
- 313) *Muž s bílými vlasy*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na kartónu, 18 x 15 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4913
- 314) *Dívčí portrét*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na překližce, 23 x 16 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5025
- 315) *Hlava mušketýra*, nedatováno
olej, kartón, nalepeno na překližce, 19, 2 x 13, 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5081
- 316) *Muž s vousem v beranici*, nedatováno
olej, kartón, nalepeno na překližce, 20 x 15 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4919
- 317) *Muž s vousem*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na kartónu, 18 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4922

- 318) *Žena s kožešinovým límcem*, nedatováno
olej, dřevo, 20 x 13, 7 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4915
- 319) *Skica starce v klobouku*, nedatováno
olej, překližka, 22, 7 x 15, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5082
- 320) *Portrét dámy s krejzlem*, nedatováno
olej, dřevo, 23 x 10 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5086
- 321) *Dívka v klobouku*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na překližce, 23 x 14, 7 cm
neznačeno; vlevo dole poznámka tužkou VT↑P
SM UH, Inv. č. U 4920
- 322) *Hlava muže a dítěte*, nedatováno
olej, dřevo, 19 x 15, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5005
- 323) *Žena s rozpuštěnými vlasy*, nedatováno
olej, kartón, nalepeno na překližce, 19, 5 x 15, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4916
- 324) *Skica lodníka s plnovousem*, nedatováno
olej, překližka, 16, 5 x 15 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4909
- 325) *Dívčí portrét*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na překližce, 17 x 16 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5010
- 326) *Muž s vousy a krajkovým límcem*, nedatováno
olej, kartón, nalepeno na překližce, 16, 5 x 12, 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4917
- 327) *Hlava orientálního starce*, nedatováno
olej, kartón, nalepeno na překližce, 21, 3 x 16 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5080
- 328) *Hlava muže v čepici*, nedatováno
olej, lepenka, nalepeno na karton, 23 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5072
- 329) *Žena v šátku*, nedatováno
olej, kartón, nalepeno na překližce, 15, 8 x 12, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4912

- 330) *Hlava ženy*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na kartonu, 17, 5 x 13, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5079
- 331) *Muž s plnovousem*, nedatováno
olej, dřevo, nalepeno na karton, 14, 5 x 11, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5004
- 332) *Muž s kloboukem a perem*, nedatováno
olej, dřevo, 16 x 14, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5097
- 333) *Profil muže s plnovousem*, nedatováno
olej, dřevo, 13 x 8, 5 cm
znač. černou barvou vlevo dole: K. Ž.
SM UH, Inv. č. 5096
- 334) *Studie mladého muže*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na kartonu, 15, 8 x 13 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4924
- 335) *Portrét dítěte*, nedatováno
olej, překližka, 13, 2 x 10 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5098
- 336) *Portrét mladé dámy*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na karton, 13, 5 x 10, 2 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5091
- 337) *Skica muže*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na karton, 15 x 9, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5009
- 338) *Muž s krejzlem a karafiátem*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na kartonu, 14, 5 x 11 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5084
- 339) *Žena se zeleným turbanem*, nedatováno
tempera, karton, 11, 3 x 10, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5095
- 340) *Muž s vousem*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na karton, 14, 2 x 11, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4911
- 341) *Děvčátko*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na karton, 15, 7 x 12 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4910

- 342) *Stařec s plnovousem*, nedatováno
olej, dřevo, 16, 9 x 11, 7 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5003
- 343) *Portrét mladé dámy*, nedatováno
olej, překližka, 16 x 15 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5090
- 344) *Hlavička dívky*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na karton, 15, 5 x 12, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5056
- 345) *Profesor Kovanda s dcerou*, nedatováno
tempera, karton, 17, 5 x 21 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5050
- 346) *Studie dvou hlav*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na karton, 25 x 22 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5036
- 347) *Skica dívky v klobouku*, nedatováno
olej, dřevo, 16, 5 x 10 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4907
- 348) *Skica ženy s koženým límcem*, nedatováno
tempera, překližka, 18, 6 x 13 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4908
- 349) *Muž v baretu/ s kreizlem*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na karton, 18 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4923
- 350) *Hlava muže s vousem*, nedatováno
tempera, lepenka, 20, 5 x 13, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 1002
- 351) *Studie dívčí hlavy*, nedatováno
olej, plátno, 12, 5 x 27 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5028
- 352) *Dívka s červenou stuhou*, nedatováno
olej, plátno, 16 x 13 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 648
- 353) *Portrét dívky*, nedatováno
olej, plátno, 17 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5045

- 354) *Studie dívčí hlavy*, nedatováno
olej, plátno, 16 x 16, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5029
- 355) *Studie mužské hlavy*, nedatováno
olej, plátno, 19, 5 x 16, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5030
- 356) *Portrét mladé dámy*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na kartónu, 28 x 15 cm
neznačeno; u dolního okraje tužkou nečitelná poznámka
SM UH, Inv. č. U 5023
- 357) *Hlava starce*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na papír, 15 x 10, 7 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 1001
- 358) *Studie dívky*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na lepenku, 27 x 16 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5016
- 359) *Portrét významného muže*, nedatováno
tempera, karton, 21, 5 x 13, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5069
- 360) *Pan Hank*, nedatováno
tempera, papír, 19 x 14 cm
znač. vlevo dole Ž
SM UH, Inv. č. 5070
- 361) *Dáma s cigaretou*, nedatováno
olej, lepenka, 22 x 29 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 4930
- 362) *Tvář mladé dámy*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na překližce, 27 x 17 cm
neznačeno; tužkou vpravo dole nečitelná poznámka
SM UH, Inv. č. U 5013
- 363) *Portrét dámy v bílé čepici*, nedatováno
olej, karton, 44, 5 x 34, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5123
- 364) *Muž s vousy v klobouku*, nedatováno
olej, kartón, nalepeno na překližce, 18, 3 x 15, 3 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 4918
- 365) *Portrét malíře K. Vídeňského*, nedatováno
olej, překližka, 17, 5 x 14, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5088

- 366) *Portrét muže*, nedatováno
olej, dřevo, 32 x 20, 7 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5041
- 367) *Dáma v klobouku*, nedatováno
olej, lepenka, 20 x 19, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5035
- 368) *Studie muže v klobouku*, nedatováno
olej, tempera, překližka, 19 x 18 cm
znač. vlevo dole červenou barvou: ŽÁDNÍK
SM UH, Inv. č. U 5037
- 369) *Ženská hlava doprava*, nedatováno
olej, plátno, 22 x 19 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 1004
- 370) *Hlava starce v klobouku*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na kartón, 17 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5099
- 371) *Muž v širáku a bílém límci*, nedatováno
olej, plátno, nalepeno na papír, 19 x 15 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 1000
- 372) *Rudovous*, nedatováno
tempera, karton, 18, 5 x 13, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5032
- 373) *Hlava muže*, nedatováno
olej, lepenka, 15 x 21 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5024
- 374) *Starší člověk*, nedatováno
olej, kartón, 19 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 647
- 375) *Hlava muže s knírem*, nedatováno
olej, karton, nalepeno na papír, 11, 8 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 999
- 376) *Hlava dívky doleva*, nedatováno
olej, karton, nalepeno na papír, 12 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 1003
- 377) *Hlava muže v kožesinové čepici*, nedatováno
olej, plátno, 18, 5 x 13 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 625

- 378) *Hlava dívky*, nedatováno
olej, plátno, 64 x 31 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 623
- 379) *Hlava dívky*, nedatováno
olej, lepenka, 22 x 17 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 627
- 380) *Hlava dámy*, nedatováno
olej, plátno, 15 x 12 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 644
- 381) *Hlava dámy*, nedatováno
olej, plátno, 10 x 8 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 645
- 382) *Hlava starce v klobouku*, nedatováno
olej, lepenka, 15 x 21 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 646
- 383) *Hlava muže v bílém límci (studie)*, nedatováno
olej, plátno, 15 x 8 cm
znač. vpravo dole
SM UH, Inv. č. U 1005
- 384) *Dáma s kloboukem*, nedatováno
olej, tempera, lepenka, 75 x 47 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 1944
- 385) *Vlastní portrét*, nedatováno
olej, plátno, 67 x 51, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 2937
Lit.: Bořek Žižlavský, Polozapomenutý malíř Slovácka, *Chříby – hory záhad a mýtů XIII*, 2003, č. 74, 17. 9., s. 15. – Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů Karla Žádníka* (kat. výst.), Galerie Slováckého muzea v Uherském Hradišti 1977, nestr. – Vlastimír Jelínek, Malíř Karel Žádník, *Malovaný kraj XII*, 1976, č. 6, s. 6.
- 386) *Autoportrét*, nedatováno
olej, plátno, 47 x 38, 5 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5001
Lit.: Marie Martykánová, Známy i zapomínaný Karel Žádník, *Malovaný kraj XXXIV*, 1998, č. 6, s. 40.
- 387) *Portrét dámy s bílým závojem*, nedatováno
tempera, karton, 46 x 38 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5120
- 388) *Portrét ženy*, nedatováno

tempera, lepenka, 18, 6 x 14 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. 5049

Ostatní

- 389) *Interiér mlýna*, kolem 1874
tužka, papír, 13 x 10 cm
znač. tužkou vlevo dole: Ž. K.
SM UH, Inv. č. U 4958
- 390) *Světnice v kasárnách*, nedatováno
tužka, papír, 13, 5 x 31, 5 cm
neznačeno; tužkou vpravo dole: z vojny Maďar, další 3 slova nečitelná
SM UH, Inv. č. U 4988
- 391) *Rodový erb Berchtoldů*, konec 19. století
kvaš, papír, 55 x 44 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 6566
- 392) *Pozvánka na vánoční výstavu*, 1879
akvarel, papír, 19, 3 x 27 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4593
- 393) *Hradní chodba*, 1911
akvarel, kartón, 26 x 37 cm
znač. tužkou vpravo dole: (nečitelné) 22/9 11 s čárkou nad rokem Žádnik
SM UH, Inv. č. U 4935
- 394) *Kuchyňské nářadí*, nedatováno
olej, překližka, 29, 8 x 19 cm
neznačeno
SM UH, Inv. č. U 5034
- 395) *Zátiší s květinami*, 1889
olej, dřevo, 40 x 18 cm
znač. červenou barvou vpravo dole: K. ŽÁDNIK 89 s čárou nad rokem
SM UH, Inv. č. U 5017
- 396) *Selská jizba*, 1921
tempera, kartón, 25 x 34 cm
neznačeno
SZ Buchlovice, Inv. č. BC 4579

8. Prameny – seřazené abecedně

MZA Brno, Rodinný archiv Berchtoldů, *Korespondence*, inv. č. 408.

MZA Brno, Rodinný archiv Berchtoldů, *Korespondence*, inv. č. 532.

Sbírkový fond SM UH, Pozůstalost Karla Žádníka, *Školný vysvědčení*, inv. č.

H 6655.

Sbírkový fond SM UH, Pozůstalost Karla Žádníka, *Vysvědčení (Osvědčení)*, inv. č.

H 6656.

Sbírkový fond SM UH, Pozůstalost Karla Žádníka, *Imatrikulační dekret*, inv. č.

H 6657.

SOkA Olomouc, Matrika narozených ve Velké Bystřici (1824 – 1840), inv. č. 8138.

SOkA Olomouc, Matrika narozených ve Velké Bystřici (1841 – 1849), inv. č. 8139.

SOkA Uherské Hradiště, Sčítací operáty, Velehrad 1869 – 1880, inv. č. 962.

9. Literatura – seřazená abecedně

Adolf Hoffmeister, *Karel Václav Klíč. O zapomínaném umělci, který se stal vynálezcem.* Praha 1955.

Alena Malá, *Signatury českých a slovenských výtvarných umělců,* Ostrava 2010.

Alois Jirásek, *Staré pověsti české,* Český Těšín 2002.

Andrew Graham - Dixon, *Umění,* přeložili Dušan Zbavítel a kol., Praha 2010.

Anonymní autor, Na výstavu Karla Žádníka, *Slovácká jiskra XXVII,* 1977, č. 27, 6. 7., s. 3.

Anonymní autor, Výtvarné umění Uherskohradištska, *Rovnost LII,* 1987, č. 108, 12. 5., s. 3.

Antonín Dostál, *J. J. Rousseau,* Praha 1947.

Antonín Matějček, *Národní divadlo a jeho výtvarníci,* Praha 1954.

Bedřich Moser (red.), *Almanach poznání 1931,* Praha 1931.

Bohumír Smutný, *Šlechtický manufakturista. Člověk na Moravě ve druhé polovině 18. století,* Brno 2008, s. 13 – 30.

Bořek Žižlavský, Malíř Karel Žádník, *Slovácké noviny IV,* 1993, č. 9, 3. 3., s. 4.

Bořek Žižlavský, Karel Žádník upoutal návštěvníky, *Buchlovský zpravodaj XIV,* 2008, č. 7-8, 1. 7., s. 16.

Dagmar Halasová, *Josef Mánes. Libánky na Hané,* Brno 1982.

Daniel Kollár – Ján Lacika – Peter Podolák, *Slovensko: putovanie po regiónoch,* Bratislava 2003, s. 159.

Daniela Tinková, *Francouzská revoluce,* Praha 2008.

Franta Jilík, Antoš Frolka, *Zahrada Moravy II,* 1925, s. 113 – 116.

František Kretz, Karel Žádník (Vzpomínka posmrtná), in: Roman Havelka – František Hoplíček – Oldřich Koblížek, *Almanach Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně,* Hodonín 1924 – 1925, s. 36 - 41.

- František Ladislav Rieger, *Slovník naučný*. IX. Š – V, Praha 1872, s. 566.
- František Ladislav Rieger, *Slovník naučný*. X. W – N, Praha 1873, s. 170.
- František Sečka, Štěpán Jež a Radějov, *Malovaný kraj XLII*, 2006, č. 6, s. 15.
- Gilles Lambert, *Caravaggio*, přeložila Jitka Kňourková, Praha 2005.
- Hana Ševčíková, Červencová výročí středomoravského regionu, *Týnecké listy XXII*, září 2012, s. 7.
- Hana Volavková, *Josef Mánes, malíř vzorků a ornamentu*, Praha 1981.
- Helena Chabičová, Secesní období v tvorbě malíře Ludvíka Ehrenhafta, *Slovácko 1999 XLI*, Uherské Hradiště 2000, s. 299-309, zvl. s. 299.
- Ivan Plánka, *Cyril Mandel: výběr z díla* (kat. výst.), Galerie výtvarného umění v Hodoníně 1988.
- Jan Baleka, *Výtvarné umění: Výkladový slovník (malířství, sochařství, grafika)*, Praha 1997.
- Jan Chovanec, *Květy nepožehnané lásky*, Uherský Brod 2000.
- Jan Sedlák, *Buchlov a Buchlovice*, Brno 1993.
- Jaroslav Kačer, *Joža Uprka: 1861-1940*, Hodonín 2011.
- Jaroslav Pelikán, *Průvodce historií a stálou expozicí*, Hodonín 1985.
- Jaroslav Pelikán, Sdružení výtvarných umělců moravských, in: Ladislava Horňáková a kol., *100 SVUM: 100. výročí založení Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně* (kat. výst.), Galerie výtvarného umění v Hodoníně 2007, s. 14 – 19.
- Jaroslav B. Svrček, *Moravský l'ud a kraj vo výtvarnom umení*, Bratislava 1956.
- Jaroslav Švehla, *Jan Otto: kus historie české knihy*, Jinočany 2002.
- Jiří Jůza, *Jurečkova obrazárna. Počátky galerijní činnosti v Ostravě* (kat. výst.), Galerie výtvarného umění v Ostravě 2006, s. 89.

Jiří Vykoukal, *Hanuš Schwaiger (1854 – 1912)* (kat. výst.), Státní galerie výtvarného umění v Chebu 1999.

Josef Karel Boček, Hradišťské monografie, *Zpravodaj města Uherské Hradiště VII*, 1969, č. 5, s. 8 – 9.

Josef Karel Boček, Karel Žádník, malíř Slovácka, *Zpravodaj města Uherské Hradiště X*, 1972, č. 6, s. 20 – 22.

Josef Pospíšil, Výtvarné umění v našem okrese, *Vlastivědný sborník okresu Uherskohradišťského I*, 1947, s. 31 – 36.

Josef Richard Vilímek, *Kytička pomněnek z mlžin a začátků nakladatelství Jos. R. Vilímka*, Praha 1939.

Joseph Kraus, *Wilhelm Busch*, Reinbek bei Hamburg 1991.

Marie Martykánová, Výtvarné umění Uherskohradišťska, *Slovácká jiskra XXXVII*, 1987, č. 19, 13. 5., s. 6.

Marie Martykánová, Díla Cyrila Mandela a Karla Žádníka v Galerii Slováckého muzea, *Zpravodaj města Uherské Hradiště XXVI*, 1988, č. 10, s. 8 – 10.

Marie Martykánová, Známý i zapomínaný Karel Žádník, *Malovaný kraj XXXIV*, 1998, č. 6, s. 40 – 41.

Masarykův slovník naučný: lidová encyklopedie všeobecných vědomostí. VII. Š - Ž, Praha 1933, s. 1043.

Milan Hlavačka, *Dějepis pro gymnázia a střední školy 3 – Novověk*, Praha 2001.

Miloslav Novotný (ed.), *České humoresky*, Praha 1947.

Miroslav Mičko, *Mikoláš Aleš. Humor a satira*, sv. VIII, Praha 1951.

Naděžda Blažičková - Horová (ed.), *České malířství 19. století* (kat. výst.), Klášter sv. Anežky České 1998.

Naděžda Blažičková - Horová (ed.), *František Ženíšek (1849 – 1916)* (kat. výst.), Národní galerie v Praze 2005.

Naděžda Blažičková - Horová (ed.), *Julius Mařák a jeho žáci* (kat. výst.), Jízdárna Pražského hradu 1999.

Naděžda Blažičková - Horová, *Malířská rodina Mánesů*, Praha 2002.

Neznámý autor, Malíř Slováků, *Rovnost* LXXXII, 1967, č. 169, 15. 7., s. 3.

Oldřich Lasák, *Z malířova zápisníku. Vzpomínkové črty na malíře, sochaře a literáty*. Olomouc 1946.

Olga Macková, *Josef Mánes*, Praha 1970.

Otakar Chaloupka, *Příruční slovník české literatury od počátků do r. 1945*, Praha 2001.

Petr Mašek, *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*. I. A-M. Praha 2008.

Petr Wittlich, *Česká secese*, Praha 1985.

Prokop Toman, *Nový slovník Československých výtvarných umělců*. II. L-Ž, Praha 1993, s. 700-701, 703-704, 743-744.

Raoul Trojan – Bohumír Mráz, *Malý slovník výtvarného umění*, Praha 1996.

Roman Prahel, *Antonín Chittussi* (kat. výst.), Národní galerie v Praze 1996.

Romana Habartová a kol., *František Kretz (1859-1929) – sběratel, národopisec, novinář*, Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, 2009.

Rostislav Bartocha, Příteli z nejmilejších!, *Zpravodaj města Uherské Hradiště IX*, 1971, č. 1, s. 36.

Rostislav Bartocha, Příteli z nejmilejších!, *Zpravodaj města Uherské Hradiště IX*, 1971, č. 2, s. 31 – 32.

Tomáš Vlček, Dílo Joži Uprky v proměnách umění konce 19. a počátku 20. století, in: Helena Musilová (ed.), *Joža Uprka: 1861 – 1940. Evropan slováckého venkova* (kat. výst.), Národní galerie v Praze 2011, s. 61 – 76.

Vilém Jůza, *Česká kresba 19. století* (kat. výst.), Severomoravská galerie výtvarného umění v Ostravě 1987.

Vladimír Novotný, *Josef Mánes: Květiny*, Praha 1941.

Vladimír Scheufler, Světová výstava ve Vídni v roce 1873 a počátky české etnografie, in: *Počátky vědeckého národopisu a studium českého a slovenského lidového umění*, Olomouc 1983, s. 638 – 641.

Vlasta Havelková, Výstava lidového umění a průmyslu ve Vídni, *Národopisný věstník československý* I, 1906, s. 59 – 61.

Vlastimír Jelínek, Malíř Slovácka – Karel Žádník, *Slovácká jiskra* XXII, 1972, č. 19, 12. 5., s. 4.

Vlastimír Jelínek, Malíři Karlu Žádníkovi, *Zpravodaj města Uherské Hradiště* XI, 1973, č. 12, s. 14 – 16.

Vlastimír Jelínek, Malíř Karel Žádník, *Malovaný kraj* XII, 1976, č. 6, s. 6 - 7.

Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů Karla Žádníka* (kat. výst.), Galerie Slovákého muzea v Uherském Hradišti 1977.

Vlastimír Jelínek, Pozoruhodná výstava, *Zpravodaj města Uherské Hradiště* XV, 1977, č. 9, s. 14.

Vojtěch Tilkovský, *Výtvarná pozostalost' Milana Th. Mitrovského*, Bratislava 1943.

Vojtěch Volavka, *České malířství a sochařství 19. století*, Praha 1968.

Walter Wagner, *Die Geschichte der Akademie der Bildenden Künste in Wien*, Wien 1967.

Zdeněk Kadlčík, Významné jubileum uherskohradištské turistiky, *Zpravodaj města Uherské Hradiště*, 2006, č. 3, s. 12-13.

Zdenka Maršálková, Ochránce buchlovických tradic, *Buchlovský zpravodaj* XV, č. 7-8, 2009, s. 21.

10. Internetové zdroje

Anna Surá, Malíři Moravského Slovenska v 19. století a na přelomu 19. a 20. století, in: eadem, *Odras tradiční lidové kultury v malířství na jihovýchodní Moravě* (diplomová práce), Ústav evropské etnologie FF MU, Brno 2010, s. 14 - 28, zvl. s. 17 - 18.

http://is.muni.cz/th/146139/ff_m/Anna_Sura.pdf, vyhledáno 6. 11. 2012.

Bohumila Sečková, Škola Joži Uprky, in: eadem, *Škola Joži Uprky. Výtvarní umělci moravského Slovácka v první polovině 20. století* (diplomová práce), Ústav hudební vědy FF MU, Brno 2008, s. 17 - 24, zvl. s. 17.

http://is.muni.cz/th/178455/ff_b/BcPraceSeckova.pdf, vyhledáno 6. 11. 2012.

Jan Blahůšek, Historický přehled obrazové dokumentace tradiční lidové hudby a hudebních nástrojů, in: idem, *Ikonografické doklady lidové hudby na jihovýchodní Moravě. Lidoví hudebníci a jejich hudební nástroje na fotografiích, kresbách a malbách do 30. let 20. století* (dizertační práce), Ústav hudební vědy FF MU, Brno 2010, s. 23 - 56, zvl. s. 42.

http://is.muni.cz/th/11052/ff_d/Disertace_IS.pdf, vyhledáno 3. 10. 2013.

Lenka Pazourková, *Protiválečná karikatura v díle Adolfa Hoffmeistersera* (diplomová práce), Ústav hudební vědy FF MU, Brno 2009.

http://is.muni.cz/th/174423/ff_b/Text_prace.pdf, vyhledáno 13. 5. 2014.

Věra Střeščíková, *Václav Čeněk Bendl Stránický – Humoresky* (diplomová práce), Ústav české literatury a knihovnictví FF MU, Brno 2006.

http://is.muni.cz/th/75261/ff_b/Vaclav_Bendl.pdf, vyhledáno 13. 5. 2014.

11. Literatura o Karlu Žádníkovi – seřazená chronologicky

1924 - 1925

František Kretz, Karel Žádník (Vzpomínka posmrtná), in: Roman Havelka – František Hoplíček – Oldřich Koblížek, Almanach Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně, Hodonín 1924 – 1925, s. 36 - 41.

1933

Masarykův slovník naučný: lidová encyklopedie všeobecných vědomostí. VII. Š - Ž, Praha 1933, s. 1043.

1947

Josef Pospíšil, Výtvarné umění v našem okrese, *Vlastivědný sborník okresu Uherskohradištského* I, 1947, s. 31 – 36.

1956

Jaroslav B. Svrček, *Moravský l'ud a kraj vo výtvarnom umení*, Bratislava 1956.

1967

Neznámý autor, Malíř Slováků, *Rovnost* LXXXII, 1967, č. 169, 15. 7., s. 3.

1969

Josef Karel Boček, Hradištské monografie, *Zpravodaj města Uherské Hradiště* VII, 1969, č. 5, s. 8 – 9.

1972

Vlastimír Jelínek, Malíř Slovácka – Karel Žádník, *Slovácká jiskra* XXII, 1972, č. 19, 12. 5., s. 4.

Josef Karel Boček, Karel Žádník, malíř Slovácka, *Zpravodaj města Uherské Hradiště* X, 1972, č. 6, s. 20 – 22.

1973

Vlastimír Jelínek, Malíři Karlu Žádníkovi, *Zpravodaj města Uherské Hradiště* XI, 1973, č. 12, s. 14 – 16.

1976

Vlastimír Jelínek, Malíř Karel Žádník, *Malovaný kraj XII*, 1976, č. 6, s. 6 - 7.

1977

Vlastimír Jelínek, *Výstava obrazů Karla Žádníka* (kat. výst.), Galerie Slovického muzea v Uherském Hradišti 1977.

Anonymní autor, Na výstavu Karla Žádníka, *Slovácká jiskra XXVII*, 1977, č. 27, 6. 7., s. 3.

Vlastimír Jelínek, Pozoruhodná výstava, *Zpravodaj města Uherské Hradiště XV*, 1977, č. 9, s. 14.

1985

Jaroslav Pelikán, *Průvodce historií a stálou expozicí*, Hodonín 1985.

1987

Anonymní autor, Výtvarné umění Uherskohradištska, *Rovnost LII*, 1987, č. 108, 12. 5., s. 3.

Marie Martykánová, Výtvarné umění Uherskohradištska, *Slovácká jiskra XXXVII*, 1987, č. 19, 13. 5., s. 6.

Vilém Jůza, *Česká kresba 19. století* (kat. výst.), Severomoravská galerie výtvarného umění v Ostravě 1987.

1988

Marie Martykánová, Díla Cyrila Mandela a Karla Žádníka v Galerii Slovického muzea, *Zpravodaj města Uherské Hradiště XXVI*, 1988, č. 10, s. 8 – 10.

1993

Bořek Žižlavský, Malíř Karel Žádník, *Slovácké noviny IV*, 1993, č. 9, 3. 3., s. 4.

Prokop Toman, *Nový slovník Československých výtvarných umělců*. II. L-Ž, Praha 1993, s. 743-744.

Jan Sedlák, *Buchlov a Buchlovice*, Brno 1993.

1998

Marie Martykánová, Znamý i zapomínaný Karel Žádník, *Malovaný kraj XXXIV*, 1998, č. 6, s. 40 – 41.

2000

Jan Chovanec, *Květy nepožehnané lásky*, Uherský Brod 2000.

2008

Bořek Žižlavský, Karel Žádník upoutal návštěvníky, *Buchlovský zpravodaj XIV*, 2008, č. 7-8, 1. 7., s. 16.

12. Seznam vyobrazení

- 1.) Fotografie malířova ateliéru, nedatováno. Foto: Autor neznámý. SM UH.
- 2.) Louis Berchtold při hodině kreslení s malířem Žádníkem, nedatováno. Foto: NPÚ ÚPS Kroměříž, *Mobiliární fond SZ Buchlovice*, inv. č. BC13564b009.
- 3.) Louis Berchtold a Karel Žádník na hradě Buchlov, nedatováno. Foto: NPÚ ÚPS Kroměříž, *Mobiliární fond SZ Buchlovice*, inv. č. BC13570b019.
- 4.) Horní zámecká budova, 1904. Foto: Autor neznámý. Miloslav Hrdý, *Moje Buchlovice*, Buchlovice 2005, s. 30.
- 5.) Fotografie Žádníkova hrobu, 2013. Foto: Barbora Komárková.

13. Seznam vyobrazení na CD

- 1.) Fotografie malířova ateliéru, nedatováno. Foto: Autor neznámý. SM UH.
- 2.) Louis Berchtold při hodině kreslení s malířem Žádníkem, nedatováno. Foto: NPÚ ÚPS Kroměříž, *Mobiliární fond SZ Buchlovice*, inv. č. BC13564b009.
- 3.) Louis Berchtold a Karel Žádník na hradě Buchlov, nedatováno. Foto: NPÚ ÚPS Kroměříž, *Mobiliární fond SZ Buchlovice*, inv. č. BC13570b019.
- 4.) Horní zámecká budova, 1904. Foto: Autor neznámý. Miloslav Hrdý, *Moje Buchlovice*, Buchlovice 2005, s. 30.
- 5.) Fotografie Žádníkova hrobu, 2013. Foto: Barbora Komárková.

14. Textová příloha - seznam výstav

Samostatné výstavy:

Květen – Červenec 1972	Uherské Hradiště
6. července 1977 – 11. září 1977	Uherské Hradiště
30. května 2008	Buchlovice

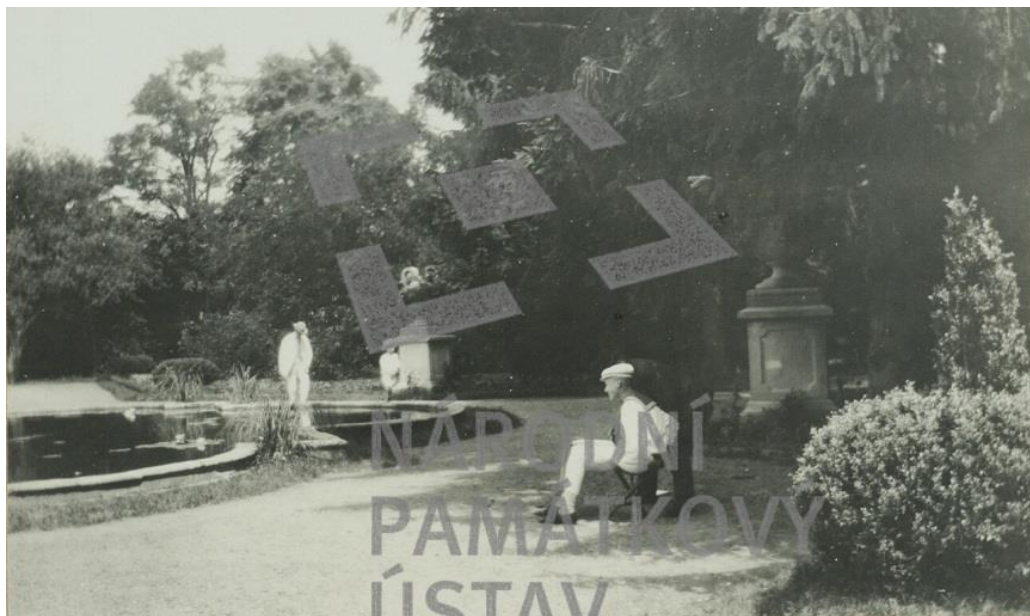
Kolektivní výstavy:

Leden – Únor 1956	Bratislava
6. května 1987	Uherský Brod
1987	Ostrava
Léto – Říjen 1988	Uherské Hradiště
30. srpna 2013 – 15. května 2014	Buchlovice

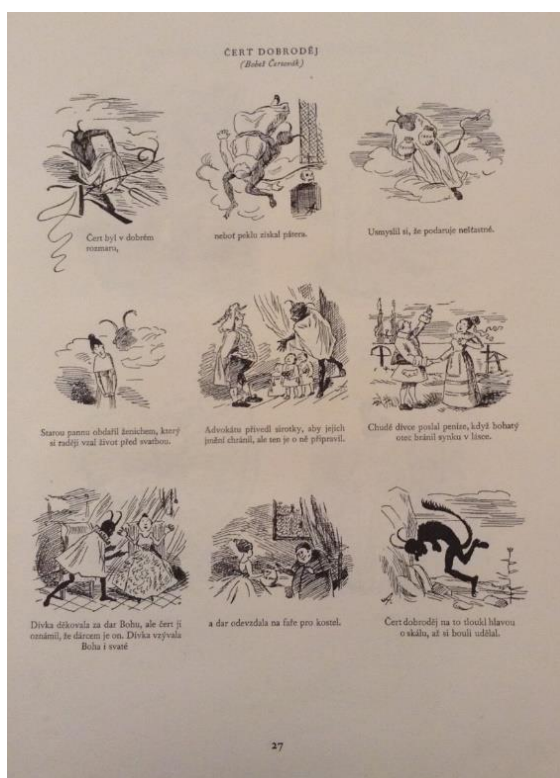
15. Obrazová příloha

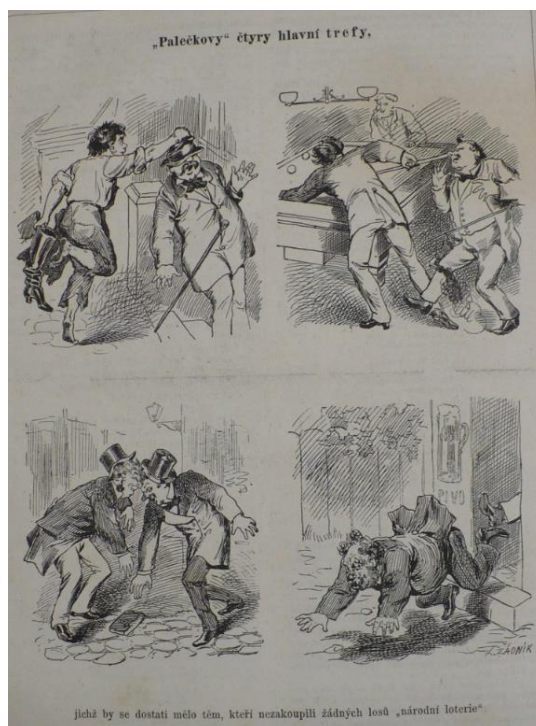
Karel Žádník a Alois Berchtold při hodině kreslení [2]

Louis Berchtold a Karel Žádník [3]

Mikoláš Aleš, *Čert Dobroděj*, 1872 – 1887 [16]

Karel Žádník, „*Palečkovy*“ čtyry hlavní trefy, 1878 [17]

Karel Žádník, *Studie páva*, nedatováno [18]

Karel Žádník, *Bažant*, nedatováno [19]

Karel Žádník, *Kukačka*, nedatováno [20]

Karel Žádník, *Ťuhýk*, nedatováno [21]

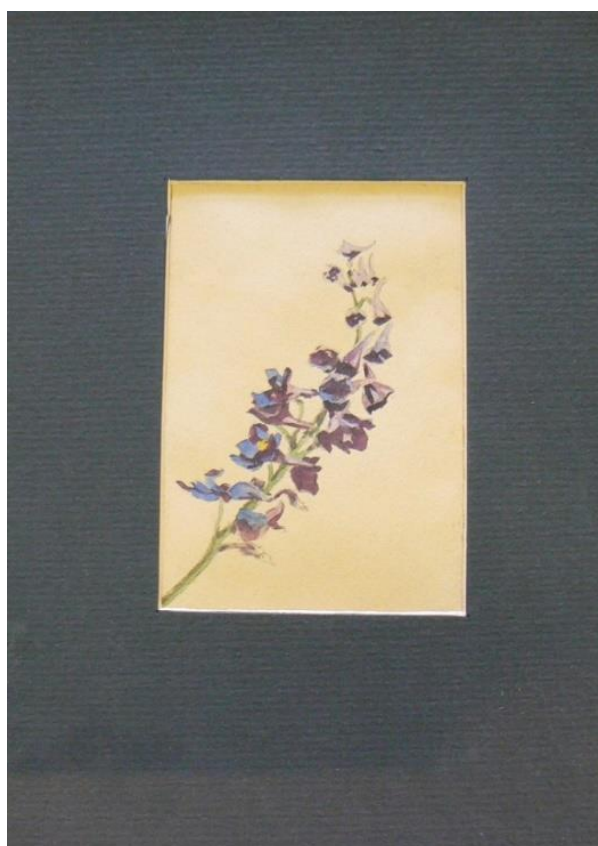
Karel Žádník, *Sluky*, nedatováno [22]

Karel Žádník, *Ledňáček*, nedatováno [23]

Karel Žádník, *Květina*, nedatováno [24]

Karel Žádník, *Květina*, nedatováno [25]

Josef Mánes, *Pampeliška* [26]

Karel Žádník, *Krajina s potokem*, 1872 [29]

Karel Žádník, *Stromy*, 1881 (?) [32]

Vojtěch Hynais, *Břeh ostrůvku na Seině*, 1882 [33]

Karel Žádník, *Buchlovské nádvoří*, nedatováno [34]

Karel Žádník, *Kaple sv. Barbory*, 1. čtvrtina 20. století [36]

Karel Žádník, *Na projížďce*, 1876 [37]

Karel Žádník, *Muž z Buchlovic*, 1876 [39]

Karel Žádník, *Žena v buchlovském kroji*, 1889 [40]

Joža Uprka, *Odpočinek*, 1895 [42]

Karel Žádník, *Pasení koní na veselských loukách*, 1881 [43]

Karel Žádník, *Jelen s loveckým rohem*, nedatováno [44]

Karel Žádník, *Květinový ornament*, nedatováno [45]

František Ženíšek, *Strop hlediště Národního divadla* (detail), 1879 [46]

Karel Žádník, *Koš s ovocem*, nedatováno [47]

Caravaggio, *Koš s ovocem*, kolem 1598 – 1599 [48]

Karel Žádník, *Amoreti – Roční období*, nedatováno [49 - 54]

Josef Mánes, *Zima a Jaro*, 1856 [55]

Karel Žádník, *Antická váza*, nedatováno [56]

Josef Mánes, *Emanuel Sylva – Taroucca*, 1844 [57]

Karel Žádník, *Portrét Ludvíka Filipa Sinzendorfa*, 1877 [58]

Hyacinthe Rigaud, *Filip Ludvík Václav hrabě ze Sinzendorfu*, 1728 [59]

František Ženíšek, *Podobizna Josefa Šebestiana rytíře Daubka*, 1878 [62]

Karel Žádník, *Hlava muže s koženou čepicí*, nedatováno [63]

Karel Žádník, *Portrét šlechtice*, 1880 [66]

Karel Žádník, *Portrét šlechtičny*, 1880 [67]

Karel Žádník, *Portrét ženy*, nedatováno [68]

16. Anotace

Jméno a příjmení:	Barbora Komárková
Katedra nebo ústav:	Katedra dějin umění
Vedoucí práce:	Doc. PaedDr. Alena Kavčáková Dr.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	Život a dílo malíře Karla Žádníka (1847 – 1923)
Název v angličtině:	The Life and the Work of Painter Karel Žádník (1847 – 1923)
Anotace práce:	Tato práce představuje všestranného umělce Karla Žádníka (1847 – 1923). Zahrnuje životopis umělce a přehled jeho prací, který je rozdělen do námětových a časově odlišných kapitol. Součástí práce je také katalog Žádníkových děl ze sbírek umělecko-historických institucí a seznam výstav.
Klíčová slova:	Karel Žádník, Brno, Karel V. Klíč, heliogravura, vídeňská Akademie, Morava, Berchtoldové, Buchlovice
Anotace v angličtině:	This thesis represents a versatile artist Karel Žádník (1847 – 1923). It contains a biography of the author and a summary of his works which are divided into topical and different time captures. There are also a catalogue of Žádník's works from the collections of art-historical institutions and a list of exhibitions.
Klíčová slova v angličtině:	Karel Žádník, Brno, Karel V. Klíč, Photogravure printing, Academy of Vienna, Moravia, Berchtold, Buchlovice
Přílohy vázané v práci:	Obrazová příloha (19 stran), CD s obrazovými přílohami
Rozsah práce:	114 stran
Jazyk práce:	Čeština